

A

TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1902. MÁJUS HÓ 27—28. NAPJAIN MISKOLCZON
TARTOTT

TAVASZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

RADÁCSI GYÖRGY,
egyházkerületi papi főjegyző.

113. SZÁM.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD JENŐ, AZ EV. REF. FŐISKOLA BETŰVEL.

1902.

A *tiszáninneni* ev. ref. egyházkerület 1902 évi *tavaszi* közgyűlését Miskolczon május hó 27—28. napjain tartotta meg **Kun Bertalan** püspök és **Bernáth Elemér** helyettes főgondnok elnöklete alatt.

Jelenvoltak, mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: *Révész Kálmán* esperes, *Meczner József* egyházmegyei gondnok, *Antalfy László*, *Oláh Péter*, papi-, *Bárczay Ödön*, *Csoma István*, *Csoma József*, világi tanácsbírák, *Ujj József* egyházmegyei papi főjegyző.

Az alsó-borsodi egyházmegyéből: *Tóth Dániel* esperes, *Br. Vay Elemér* egyházmegyei gondnok; *Makláró Károly*, *Sólyom Gyula*, *Gulyás Benő* papi-, *Mikuleczky István*, *Sturman György* világi tanácsbírák.

A felső-borsodi egyházmegyéből: *Vadászy Pál* esperes, *Ragályi Béla* egyházmegyei gondnok; *Svingor József*, *Botos József* papi-, *Vladár Ervin*, *Zsóry Gusztáv*, *Bárczay László* világi tanácsbírák, *Szuhay Benedek* egyházmegyei papi főjegyző.

A gömöri egyházmegyéből: *Nagy Pál* esperes, *Farkas Abrahám* egyházmegyei gondnok; *Csabay Pál*, *Kupay Dénes* papi-, *Lukács Géza* világi tanácsbírák, *Vattay László* egyházmegyei papi főjegyző.

A tornai egyházmegyéből: *Ragályi Géza* esperes, *Arday Janka Dániel*, *Péter József* papi-, *Csengery Dezső*, *Lovász Dezső*, *Katona László* világi tanácsbírák.

Az ungi egyházmegyéből: *Szabó Endre* esperes, *Komjáthy Béla* egyházm. gondnok; *Virág József*, *Komjáthy Gábor*, papi-, *Nyomárkay Aurél*, *Szabó Lajos* világi tanácsbírák, *Homoky Antal* egyházm. papi főjegyző.

Az alsó-zepléni egyházmegyéből: *Kerecsztúry József* esperes, *Meczner Béla* egyházmegyei gondnok, *Gecse Péter*, *Kónya András*, *Bálint Dezső* papi-, *Meczner András*, *Kóczán Miklós*, *Miklós Béla* világi tanácsbírák.

A felső-zempléni egyházmegyéből: *Hutka József* esperes, *Bernáth Elemér* egyházmegyei gondnok, *Káddár János*, *Kozma Antal* papi-, *Nemes Lajos*, *Dókus Ernő* világi tanácsbírák; *Péter Mihály*, *Dókus László* egyházmegyei főjegyzők.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: *Zombory Gedő*, *Kérészy Barna*, *Radácsi György*, *Idrányi Ferencz*, *Nagy Ignác*, *Lévay József*, *Debreczeni Bertalan*, *Dókus Gyula*, *Szentimrey Gyula* világi részről.

A sárospataki főiskolából: *Fejes István* papi, *Dókus Gyula* világi gondnok, *Novák Lajos* akadémiai és közigazgató, *Maklár Pap Miklós*, mint helyettes gimnáziumi igazgató.

A miskolczi főgimnázium részéről: *Dr. Kovács Gábor* igazgató.

A rimaszombati főgimnáziumból: *Bodor István* igazgató.

Mint jegyzők: *Radácsi György* papi-, *Szalay László* világi főjegyző; *Czinke István*, *Vattay László* papi-, *Dr. Finkey Ferencz* világi aljegyzők.

I.

Közgyűlési ügyek.

1. *Kun Bertalan* püspök buzgó imádságban kérvén anyaszentegyházunkra, közelebbről tisztáninneri egyházkerületünkre s ennek tanácskozássra egybegyűlt tagjaira a bölcseségnek, igazságnak és egyetértésnek lelkét s Istennek minden jóra vezérlő kegyelmét,

a gyűlést a megjelent képviselőkhöz intézett szíves üdvözlettel megnyitja.

2. Ugyancsak elnöklő püspök a legmélyebb sajnálattal tudatja, hogy szeretve tisztelt főgondnokunkat testi gyöngélgedés gátolja a gyűlésen való megjelenésben; miért is — fennálló szabályaink értelmében — a hivatal-korra legidősebb egyházmegyei gondnokot, *Bernáth Elemér* urat kéri fel a főgondnoki szék elfoglalására.

Egyházkerületi közgyűlés a maga részéről is a legőszintébb részvétellel lévén *Br. Vay Béla* főgondnok köztudomású és közsajnálkozás kísérete gyöngélgedése iránt; midőn mielőbbi teljes felgyógyulását a legmelegebben óhajtja és Istenben vetett hittel édesen reményli: ugyanakkor *Bernáth Elemér* legidősebb egyházmegyei gondnokot a világi elnöki székben szívélyesen s elnöki gyakorlatában vetett erős bizodalommal üdvözli.

3. *Bernáth Elemér*, legidősebb egyházmegyei gondnok, elfoglalván a világi elnöki széket, mindenekelőtt egy — az egész egyházkerületre nézve kedves — tartozást kíván leróvni s e tartozás érzetében a benső öröm, az igaz

tisztelet és őszinte elismerés hangján köszönti elnöktársát, *Kun Bertalan* püspököt, mint magyar ev. ref. anya-szentegyházunknak, közelebbről tiszáninneri egyházkerületünknek papi Nesztorát, mint — Isten kegyelméből — hatvan éves lelkipásztort, a következőleg:

Főtisztelendő és Méltóságos Püspök Úr!

Örömmel és lelkesedéssel ünnepelte meg 6 évvel ezelőtt egyházkerületünk az 1896-ik évben Sárospatakon tartott gyűlése alkalmával Méltóságodnak 30 éves püspöki jubileumát.

Mindnyájunknak — a kik ez ünnepélyen részt vettünk — élénk emlékezetében van e felejthetetlen szép nap, a midőn az egész egyházkerület, a megyei és városi hatóság s az egész társadalom jelentek meg Méltóságod előtt, hogy kifejezést adjanak igaz szeretetöknek és mély tiszteletöknek.

Egyházkerületünknek ma is, az elébbinél nem kisebb jelentőségű jubiláris napja van, mert az isteni gondviselés kiváló kegyességéből elérhette Méltóságod pappá történt felavatásának 60-ik évfordulóját. Az 1842-ik év tavaszán lépett be Méltóságod a mi egyetemes egyházunk díszes lelkészi karába.

Ime, itt van a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület ismét Méltóságod előtt, hogy e nevezetes évforduló alkalmával hálájának, szeretetének és nagyrabecsülésének őszinte kifejezést adjon, hogy örömtelt szívvel ünnepelje meg a 60 éves jubileumot. Hogy szeretettel vegyen részt a gyémánt-ünnepélyen.

Hatvan év! Mily hosszú idő ez! Valóban keveseknek jut osztályrészül, hogy ezt az életkort egyáltalában elérjék; az pedig, hogy valaki 60 évig munkálkodjék lankadást nem ismerő kitartással és lelkesedéssel azon eszme szolgálatában, a melyhez ifjú korában hivatása vonzotta, az valóban a sok-sok ezer közül csak egyeseknek jut osztályrészül, csak az Isten különös választott embere érheti azt el.

Az isteni kegyességnek ily kiválasztott férfiai Méltóságod, a kit az Eg odaállított nekünk követésre méltó példaként vezérünkül, hogy tőle tanuljuk meg szeretni

anyaszentegyházunkat, imádni hazánkat; hogy tőle vegyünk példát a munkára, a küzdelemre. Hisz valóban a csodával határos az, hogy valaki ily magas kora daczára is első köztünk a munkában, kitartásban és fáradságban; hogy teljes testi és lelki erőben intézi nehéz és sokoldalú fontos hivatását s ifjú lelkesedéssel küzd egyházunk jogaiért és szabadságaért. A minden 10 évben tartatni szokott törvényhozó zsinatunknak már két ízben volt Méltóságod elnöke; hiszszük és reméljük, hogy a harmadik zsinat is a Méltóságod bölcs vezetése alatt fog működni.

Tudom, hogy a Méltóságod puritán jelleme és szerénysége nem barátja annak, hogy érdemeit itt szemébe mondjuk el; de mégis lehetetlen, hogy ez ünnepélyes órában kifejezést ne adjak annak, hogy Méltóságod szereplése és működése arany betűkkel lesz megörökítve egyetemes egyházunk történetének lapjain; hiszen egyházunknak az utóbbi évtizedekben végzett alkotásai szoros összefüggésben vannak a Méltóságod nevével; azért csupán csak hálánkat róvjuk le, a midőn szívünk legbensőbb érzelmeit kitártan kívánjuk, hogy az isteni gondviselés Méltóságodat az egyetemes ev. ref. egyház dicsőségére és szeretett hazánk javára sokáig tartsa meg!

Egyházkerületi közgyűlés lelkesülten csatlakozván helyettes főgondnoknak a legnemesebb forrásból, a hála, tisztelet és szeretet felbuzdult érzéseiből fakadó üdvözléthez, midőn azt a legteljesebb örvendezéssel sokszorosán viszhangozza, ugyanakkor mélységes hódolattal ismeri el, hogy *Kun Bertalan* 60 éves lelkipásztorkodásában megkülönböztetőleg árasztotta el a mindent bölcsen intéző Istenség a maga áldó kegyelmét a tiszáninneri egyházkerületen, mint egy megerősített városon (Zsolt 31, 22). E boldogító tudatban kéri a minden jó adomány és tökéletes ajándék osztogatóját, hogy a mi *Kun Bertalanunkon*, a kit hat évtizeden át — egész hazai ev. ref. egyházunk javára és örömére — folyvást több-több kegyelmére méltóztatott: — nyugod-

jék meg továbbra is az Ő jobb keze és láttassa meg vele mindama földi jutalmakat, a miket azok számára tartogat fenn, „a kik gyönyörködnek az Úr törvényében s még a sötétségben is fénylik az ő világoosságuk.“

4. *Kun Bertalan* püspök a helyettes főgondnok és az egyházkerület alkalmi üdvözlését megindult lélekkel és forró köszönettel fogadván, Istenben bízó hittel tesz fogadást, hogy mint eddig, úgy a. még számára fenntartott kegyelmi idő alatt is, minden tőle telhető erővel, készséggel fog őrt állani anyaszentegyházunk kőfalain, boldogan számítva egyházkerületünk minden tényezőjének szíves és buzgó támogatására s aggkora netaláni gyöngeségeinek szeretetteljes elnézésére.

Egyházkerületi közgyűlés a hű pásztor és vezér köszönetét és ígérését lelkesülten veszi tudomásul.

5. Az egyházmegyéék bejelentett képviselőinek s a közgyűlés más rendű tényezőinek nevei felolvastatván, a megjelent képviselők a jelen gyűlésre igazoltattak s *Papszász Lajos* a.-borsodi és *Stépan László* ungi világi tanácsbírák bejelentett elmaradása tudomásul vétetett.

6. A tárgysorozat rendjén papi főjegyző felolvassa *Kun Bertalan* püspöknek a múlt egyházi évről az esperesi felterjesztések és egyéni megfigyelések alapján készített s egész egyházi életünk mai törekvéseit és e törekvésekben rejlő s azokat átható vezérgondolatokat és irányeszméket mérlegelő évi jelentését; a mely mig egyfelől benső egyszerűséggel s a hosszú tapasztalás bölcseségével tekinti át a letűnt év nagyobb eseményeit s a reánk váró küzdelmekre figyelmeztetve, kitartásra, közös lelkesedésre, egyetértő munkálkodásra serkent: ugyanakkor másfelől örvendező emlékezéssel mutatama biztató jelekre, a melyek megédesíthetik küzdelmeinket s megacélozhatják a küzdelemre hivatott erőket; egy-

úttal pedig fájdalmas borongással sorolja fel azok neveit, a kiket anyaszentegyházunk oltárai mellől az örök Isten szabados tetszése a közelebbi időben elszólított s mídőn valamennyiökre örök békességért esedezik: ugyanakkor a jótettekben tündöklő élőknek s a halálos álomra hivatott nagyoknak érdemeit külön is megérdemelt méltánylásban részesíti és részesíttetni kéri.

Egyházkerületi közgyűlés a tanulságokkal bővölködő, egészben és általában véve bizó és biztató püspöki jelentést a legteljesebb elismeréssel veszi tudomásúl; annak mellékleteivel együtt leendő megörökítését elhatározza s nagyérdemű szerzőjét a táradságos, gondos munkálatért tisztelettel üdvözli.

A püspöki jelentés a maga teljességében a következő:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Előre is szives elnézésüket kérem azért, hogy hanyatló életkorommal együtt, évi jelentéseim gyöngébbek, kevesebb tárgyat ölelnek fel, és így rövidülnek: pedig a mező, egyházi közéletünk mezeje, folyvást szélesbedik; ügyeink, melyeknek elővitelét, kérdéseink, melyeknek célszerű megoldását óhajtanók, folyvást szaporodnak. Csak a legközelebb lefolyt egyházi évben is oly sok fontos, nagy hatást ígérő, jó eredménnyel kecsegtető esemény merült fel egyházi életünk terén, hogy azoknak kimerítő bemutatása sok időt venne igénybe s talán felül is mulná erőmet. Így már csak azért is, mivel hetek óta folyvást gyöngélkedtem, le kellett mondanom arról, hogy terjedelmes s minden szőnyegen forgó kérdést felölelő jelentést terjeszsek elő és csupán két fontosabb s a közvéleményt jelenleg erősebben mozgató tárggyal kívánok foglalkozni, hogy az egyházkerületünket illető ügyekre s lefolyt eseményekre annyival több időt fordíthassak.

Az egyik tárgy az 1848. XX. t.-c. s annak azon álláspontra lett fejlesztése, a melyen az **jelenleg** áll.

Mi protestánsok, — értem mindkét testvér-hitfelekezetet — hagyományos szegénységünk mellett — egy percre sem feledkezhetünk meg az 1848. évről; szívünk benső rejtekében őrzöttük azt folyvást, még ama legnehezebb időkben is, midőn még reményleni sem volt szabad annak valaha bekövetkező létesülését. Ebbe fogództunk, mint egy horgonyba, valahányszor a haladó idő s a fokozott igények új, új követelésekkel léptek fel velünk szemben; ezzel nyugtattuk aggodó szívünket, valahányszor egy-egy erős várunk, fontos egyházi vagy iskolai intézményünk felállítása, vagy fentartása kétségessé vált előttünk, hivatásunk hanyatló áldozatkészsége miatt. Töprengéseinket az a remény szüntette, hogy lesz idő, mikor támadnak nemzetünk fiaiból a negyvennyolcas idők nagy alakjaihoz méltó utódok, kik nem engedik azt az osztó igazságnak egyedül megfelelő nemzeti intézkedést papirosra maradni, hanem szívünk vágyaihoz képest életre keltik azt a majdnem feledékenységbe merült törvényt, hogy abból áldás áradjon ki sokat szenvedett, még többet nélkülözött egyházunkra. Több, mint egy félszázadig kellett remegve várakoznunk, míg e várva-várt jobb idők beköszöntöttek s az államkormány s törvényhozás naponként szaporodó szükségseinken részben segíteni kívánt. A nagyobb arányú mozgalom azonban a múlt, különösen e folyó évben indult meg. Ez az év igazolja, hogy a türelem megtermi a maga rózsáit, hogy önterhe alatt nő a pálma; ország-világ előtt elismertté lön, hogy nekünk protestánsoknak az 1848. XX. t.-c. alapján minket arányosan megillető s törvényben meghatározandó és biztosítandó államsegélyhez van jogunk. A törvényhozás termében napokon át foglalkoztak a honatyák ügyünkkel, *mint nemzeti ügygyel*. A sajtó, e nagy hatalom, minden felé elhordta, mint szél a jó magot elszokta hordani, azon kiváló beszédekkel s azokban megnyilatkozott igazságokat, a szélrózsa minden tája felé, melyek igazaink s elévülhetetlen jogaink mellett, a törvényhozás termében tartattak. Nagy vívmány, hogy ügyünk a törvényhozás asztalára került s foglalkoztatja az intéző köröket. Magának a közoktatási kormánynak birjuk ígéretét, hogy törvény által biztosítandó segélyeztetésünkre nevezve, rövid időn törvényjavaslatot fog beterjeszteni a

törvényhozásnak. Méltó okunk van Ft. egyházkerület, hogy erről, miként az egyetemes konvent, mi is tudomást vegyünk! s a nélkül, hogy most további bíráltságába bocsátkoznánk az ezen ügyet érdeklő eseményeknek: ismerjük el örömmel, hogy elismeréssel tartozunk mindazokkal szemben, kik úgy a sajtó útján, mint az országgyűlésen hatalmas szónoklásaikkal ez ügyet mostani álláspontjára segítették, mivel annyi bizonyos, hogy ezáltal egyrészt a protestáns közszellem nagyban erősödött, másrészt kiforrtta magát az ezen tárgy felett folytatott véleményharcból, az a testvér hitfelekezeteket kölcsönösen megnyugtató álláspont és meggyőződés, a melyet el kell foglalnunk az 1848-ik évi XX. t. cikk végrehajtására nézve.

A másik fontos eseménye a legközelebb lefolyt egyházi évünknek a *jövő évben tartandó Zsinatra való előkészítés*. Erre nézve megtették a szükséges lépéseket mind az egyházkerületek, mind a Konvent. Mint tudjuk, a Konvent eleve fel hívta az egyházkerületeket arra, hogy állítsák össze azon tárgyakat, melyeket részint már régebben feljegyzettek zsinati tárgyakul, részint még olyanoknak ítélnék; és készítsenek azokból megfelelő és a kerületek érdekeit s álláspontját kifejező munkálatot s azt bizonyos határidőn belől küldjék meg a Konvent által kinevezett „Zsinat előkészítő bizottság“ előadójához, ki azokat összeállítván, munkálatát a konventi elnökség által összehívandó zsinat előkészítő bizottság elé terjeszti, s innen kerül ez a konvent elébe, további intézkedések végett. Mindezek főt. egyházkerületi gyűlés, megtörténtek. Hogy a legközelebbi Konvent miképpen intézkedett e munkálat s ennek egyes részletei felől, azt még csak hírlapi tudósítások útján ismeri a közönség; de abban mindenki megnyugodni látszik, hogy a *Zsinat legfőbb feladata, az egyház belkörü intézményeinek korszerű reformja mellett, a hitfelekezeti viszonyokban a törvényileg kifejezett jogegyenlőségnek, viszonyosságnak a gyakorlati életben való teljes keresztülvitele legyen*, mivel az egyházkerületek munkálatai egyértelműleg elismerik, hogy a „Regnum Marianum“ képe még mindig kísért s a teljes jogegyenlőségtől még mindig messze állunk. Tény, hogy e téren jogos panaszaink vannak. A klerikalis reactiót szolgáló tábor az utóbbi időben, mióta a liberalis egyház-politikai törvények életbe léptek, mindig nagyobb-nagyobb erővel

támad ellenünk s egyházi intézményeink ellen. Míg más róm. kath. országokban: Francia, Spanyol, sőt Olaszországban is napjuk alászáll; itt nálunk harci kedvök s erejük mindinkább növekszik, fokozódik. *Ezzel az áramlattal szemben nekünk, kik Róma felé nem gravitálunk, hanem öröklött hitünket hazánk szerelmével egyesítjük, protestáns Sionunkat megvédeni szent kötelességünk*; mit ha nem teljesítenénk, őseink biztató szelleme vádlóként lépne fel ellenünk. És fájdalom! még is vannak közöttünk emberek, kik e védelmi álláspontot is gyöngítik azon téves felfogás által, hogy önvédelmünket türelmetlenségnek tartják. Igen is, a mi vallásunk türelmet parancsol, de nem határtalan türelmet; — türelmünk ott végződik, hol a magunk iránti kötelesség kezdődik.

És bár igen egyenlőtlen harc vár reánk továbbra is; bár a másik tábor gazdag fegyverekben, mi pedig szegények vagyunk, így teljes jóhiszeműséggel ajánlhatta egyházkerületünk bizottsága a Konvent előtt, a reversálik megszüntetése céljából az 1868-ik évi 53. t.-cikk 12. §-ának visszaállítatását: — én részemről belenyugodtam abba, hogy a Konvent a revisio ellen foglalt állást, mivel tényleg sok igazságot tartalmaz egyik dunántúli lelkész társunknak a „Sárospataki Lapok“-ban közlött azon fejtegetése, mely abban csucsosodik ki, hogy *kár volna azt a kaput, melyen most híveink közül egyes megtevesztett lelkek kimennek, bezárni; mert azon a kapun később, mikor majd a mi hitvallásunk, melyről azt tanítjuk, hogy mind a józan észszel, mind a szentírással legjobban megegyezik, miként ez más országokban történik, — úgy nálunk is megkezdí hódító munkáját s a korszellem új fordulatot vesz és megszegyenülnek a faragott képek imádói: — akkor azon a nyitva maradt kapun sokkal többen jöhetnek be s pótolhatják a kimentek helyét.* Az országos statisztika adatai ugyan eddig a revisio mellett szólnak, de ne feledjük, hogy ezek a számok nem haladványszerűleg emelkednek és például a folyó évi márciusi kimutatás szerint a legtöbb megegyezés, az e hónapban kötött házasságból származott gyermekekre nézve, éppen a mi javunkra történt. Valamint az is tény, hogy kerületünkben a múlt év e tekintetben nyereséggel zárult

Ne adjunk azért helyet szívünkben a kishitűségnek, hanem lássunk munkához; a hol pedig és a kik már

azt meg kezdték, folytassák lelkesedéssel! Hitünk mondja, hogy Isten minden igaz ügyet előbb utóbb diadalra segít. Egyházunk jövője az én szemeim előtt (igaz meggyőződésből mondom) nem oly borús, nem kétségbeejtő. *Ha autonomiánk sérelme nélkül segíthetünk szegénységünkön s törvény által biztosított államsegélylyel népünk terhén könnyítve lesz; ha az egyetemes papság fönséges eszméje felkölti mindnyájunk keblében a kötelesség öntudatát s megteszszük mindnyáján azt, a mit szent vallásunk tőlünk megkíván; ha türelmetlenségnek nem bélyegzi azt köztünk az irígység, a féltékenység, mikor egyházunk érdekei mellett melegebben buzgólkodunk: akkor közel lesz hozzánk az a jobb kor, mely után „buzgó imádság” epedez százezrek ajakán.*“

Ezen jobb jövőbe vetett hitemet erősítik a hozzám beküldött esperesi jelentések is. Alig van ezekben aggasztó tünet, mert hogy az Amerikába való kivándorlás tényleg csökkenti híveink számát s azt a domesztika is megérzi, ezt az árnyoldalt némileg megvilágítja az a másik körülmény, hogy az Amerikába kívánczozott hitsorsosainktól nagy összeg pénzek jönnek be éppen egyházi célokra; alig van község, melyből a kivándorlottak példáját ne adnák pénzküldeményeik által haza és egyház iránt való szeretetöknek. Aztán, a mit nem lehet eléggé hálával és elismeréssel kíséreni s magasztalni, az isteni gondviselés római katolikus főurakból is támaszt nekünk jótévedőket: ott ragyognak a világ előtt Br. Baldácsy örökbecsű tettei s alapítványai. Közelebről ércnél romolhatlanabb emléket építgetnek sziveinkben *Gróf Andrássy Dénes* és áldott lelkű neje, kik évenként tüneményes nagylelkűséggel adakoznak valláskülömbőség nélkül Isten dicsőségére, kik csak a lefolyt egyházi év alatt csupán hitfelekezetünk egyházkerületbeli egyházainak 35,000 korona segélyt voltak kegyesek adományozni. Hajoljunk meg főt. egyházkerületi közgyűlés az ilyen lelki nagyság, az ilyen áldozatkészség előtt s foglaljuk nevöket, képöket már előre is egyháztörténelmünk kimagasló alakjainak keretébe.

Hogy az áldozatkészség miként nyilatkozott általában egyházkerületünk hívei közt a lefolyt évben, az jegyzőkönyvünkben, az esperesi jelentések alapján, részletesen lesz előadva; itt csak annyit jelezhetek, hogy az áldozatkészség a *múlttal* versenyez, sőt azt meghaladja.

Ezekután, Főt. egyházkerületi közgyűlés! áttérek egyházkerületünk házi ügyeinek ismertetésére, ezek képét igyekszem rövid vonásokban előmutatni.

A hozzám betérjesztett esperesi jelentéseket véve alapúl, jelenthetem, hogy a valláserkölcsei élet a hívek közt, bár az őrálló lelkészek száma fogy s helyöket újakkal pótolni nem lehet, — megnyugtató. A hívek lelkészeikkel, tanítóikkal legtöbb helyen békében, egyetértésben élnek; az egyházfelőljárók, presbyterek törvényszabta kötelelességeikben híven eljárnak. A hívek viselik béketúrissal az egyháztartás terheit, ritka hely, hol törvényes eljárást kelljen alkalmazni az egyházi terhek behajtására: — bár alig folyt le év, melyben annyi építkezések történtek volna az egyházakban, mint a múlt évben. Templomok, paplakok, iskolák építésében gazdagnak lehet ezen évet tekinteni. Hány új templom, paplak, s tanterem épült, az esperesi részletes jelentésekben lesz kimutatva.

Az építkezések természetesen nagyobb adakozásokat vontak maguk után.

Az *abauji* egyházmegyében az adakozás 35,965 korona 79 fillér; a tavalyi adományoknak majdnem kétszerese.

Az alsó-borsodi egyházmegyében 43,920 kor. 40 fillér.

Az alsó-zempléni egyházmegyében 21,762 kor. 15 fillér.

A felső-borsodi egyházmegyében 45,389 kor. 88 fillér.

A felső-zempléni egyházmegyében 14,398 kor. 93 fillér.

A gömöri egyházmegyében 15,229 kor. 90 fill.

Torna az adományokat nem mutatta ki.

Az ungi egyházmegyében 14,244 kor. 80 fillér.

Az építkezési kiadások nagyban felülmúlják az adakozásból gyűlt összegeket, mivel építkezésekre aránylagos kivetés útján is adakoztak a hívek.

Örömmel jelenthetem azt is, hogy az egyházközségek pontosan teljesítették más fizetésbeli kötelelességeiket is, nevezetesen egyházbéreiket, közalapi tartozásaikat, országos papi özvegyárvtári illetőségeiket: úgy, hogy e két utóbb említett intézetre vonatkozó tartozásokra nézve egyházkerületünk van legcsekélyebb hátrálékban.

Jelenthetem továbbá, hogy az egyháznegyék mindenképpen pontosan végrehajtottak a Canonica visitatiók, s

jelentéseikben az egyházközségek számadásairól örvendeztetőleg nyilatkoznak, azokat rendben találták; ellenben a parochiális könyvtárak felállításához sok helyen nem nagy kedvet mutatnak; — örömet utalják azt a szabályok értelmében az egyházkerületre, elannyira, hogy ebből, ha minden egyház kívánságának engedünk, számbavehető teher fog hármolni az egyházkerületekre; és éppen most, midőn a zsinat előestéjén állunk s annak költségeiről is gondoskodnunk kell, mivel nincs rá semmi más biztos alap. Ezt a költséget pedig egyházainkra kivetni, a mai különben is nyomasztó időben, annyi volna, mint konkolyt hinteni a tiszta búza közé.

Az esperesi jelentések szerint az egyházak tőkepénzei, valamint takarékmagtárai szabályszerűleg kezeltetnek, — apadás a múlt évben sem egyikben, sem másikban nem állott elő, sőt inkább növekedés észlelhető mindenikben. Ily jelentésekből bizton lehet azon következtetést levonni, hogy híveinkben az áldozatkészség, egyházuk iránti jóakarát nem hiányzik; — hol az anyagi segítség gyéribben húll az Ur oltárára, ott szegénység állja útját a jóakarátnak.

Egyházi közügyeink helyes mederben való folyása iránt már az eddig elmondottak kedvező képet nyujtanak; kiegészítem ezt azzal, hogy az egyházmegyék tisztelt előjáróinak (esperesek, gondnokok és tanácsbírák) gondos, előrelátó vezetése mellett általában a közigazgatás helyes úton halad.

A népnevelés és közoktatás ügyére nézve is kedvező jelentést tehetek. A vége felé siető iskolai évben semmi kedvezőtlen viszonyok nem zavarták a növendékek tanulásban való előmenetelét; népiskoláinkban, valamint felsőbb tanintézeteinkben szorgalmasan folytak a tanítások; a közvizsgákon, a mennyire időm engedte, magam is részt vettem a múlt iskolai év végén s így a jó eredményről tapasztalás után szólhatok; — részt fogok venni a folyó tanév végén is, ha Isten éltet. A népiskolák épületeinek czélszerűvé tételét nemcsak autonóm kormányzatunk útján sürgetjük, hanem erősen köteleznek erre bennünket a vármegyei közigazgatási bizottságok is: örömmel jelenthetem, hogy több új iskola építéséről van szó az esperesi jelentésekben. Középiskoláinkban is nagy gond van fordítva az

épületek alkalmas voltára, tisztán tartására. Jelenleg a rimaszombati egyesült főgimnázium épületének kiépítése iránt köttetik meg az egyezés a tanügyi kormánynyal, a néhány évvel ezelőtt emelt épület most már szűknek bizonyult. A parallelosztályok felállításának szüksége minden középiskolánkban mutatkozik.

Különösen sárospataki főiskolánkra nézve nevezetes változásokkal gazdag a mult; és a most végéhez közeledő iskolai év. A tanári fizetések rendezése s erre a célra a Vay-Mocsáry-alapítvány bővebb megnyitása s rendezése, — a főiskola szőlőjének az államtól visszaváltása, több tanár nyugalomba való lépése s helyökbe újaknak választása; az a nemes lelkesedés, a melylyel tisztelt tanári karunk egy új, a Vay-Mocsáry alaphoz hasonló alapítványnak alapját megvetette; az a szerencsés körülmény, hogy az egyetemek decentralisatiójával vidéki főiskoláink tekintélyben, becsben emelkednek s kitűnő tanerőkkel ellátva mindinkább vonzóbbakká válhatnak, — mindezek, főt. egyházkerület, a legközelebbi egypár évnek főiskolánkra nézve áldással gyümölcsöző eseményei s méltán reménylhetjük, hogy főiskolánk jövőjére nézve nagy befolyással lesznek.

A mi saját hivatali körömet illeti, igyekeztem én magam is eleget tenni mindazon kötelességeknek, melyeket a törvény s hivatalos állásom előmbé írnak. Végrehajtottam azon dolgokat, ügyeket, melyeket a főt. egyházkerületi gyűlések határozatai szerint végezni kellett, vagy a melyek a magas kormánynyal, a testvér egyházkerületekkel, Konventtel, sőt más testvér hitfelekezetekkel való összeköttetésünkből folytak. 2211 számot tettek a fontosabb s a benaplózott ügyek, melyekből az év végén elintézetlenül egy sem maradt. Ez év folyamán több közgazgatási bírósági ügy és négy fegyelmi ügy intéztetett el. Az időszaki tanács egy fegyelmi ügyben ítélkezett, a Csatáry János mező-keresztesi kántor-tanító ügyében, mely ügy a konventi bíróság elébe is felebbeztetvén, az által a másodfokú ítélet jóváhagyásával befejeztetett; a jelentés erről mostani gyűlésünkre adatik be.

Konventről lévén szó, jelentem, hogy az április 29. napján megkezdett konventen megjelentem, de annak csak első napi ülésében vehettem részt mivel egészségem változása miatt haza kellett jönnöm; egyébiránt a konvent bennünket érdeklő határozatait már e gyűlésünkben befogom mutatni

nyomtatott jegyzőkönyv alapján s alkalma lesz a főt. kerületi közgyűlésnek azokról ismeretet szerezni s azokra nézve intézkedni.

Közigazgatási munkakörömből felemlítem, hogy a kongruai segélyek úgy a rendes lelkészeknek, mint a káplántartás után járók az illetőknek kiosztattak, a számadások azokról a múlt 1901. év végeig, sőt a lelkészek kongruájáról e folyó év első feléig a miniszteriumhoz felterjesztettek, s három évre, a betérjesztett számadások alapján, a felmentvény részemre meg is adatott.

A múlt évi domesztikai segélyek rendeltetésök szerint szintén kiosztattak, minden néven nevezendő czélokra, a Konvent azokat helyeslő tudomásul vette. Kiosztott a rendes évi államsegély is, az erről beadott számadást a miniszterium helyben hagyta.

Egyházkerületi pénzügyi választmányunk ez évben is híven végezte kötelességeit; a melyek ennek munkaköréből az egyházkerületi gyűlés jóváhagyását kívánják, azok az ügyek betérjesztetnek a gyűlés elé, különösen a számvevőszék jelentése és a legközelebb tartott őszi közgyűlés 37. száma alatt a Pesti Kereskedelmi Bankkal az egyházi törlesztési tőkesegélyek financirozása ügyében kötendő egyezés mimódon történt végrehajtása ügyében tett lépésekről szóló jelentés be fognak terjesztetni.

Ezzel főt. egyházkerületi közgyűlés befejezhetném évi jelentésemet, ha egy szomorú kötelesség nem parancsolna velem: az nevezetesen, hogy ha egyházi életünk 1901/2. képe nek fényoldalát felmutattam, mutassak rá annak árnyoldalára is.

Árnyoldala egyházi életünknek az, hogy folyvást szedi áldozatait a kérlelhetetlen halál lelkészeink és tanítóink közül s nincs, a kikkel helyeiket betöltsük; e miatt üresen állanak egyházaink és iskoláink; 2—3 egyház van egy lelkész felügyelete alatt, iskoláinkban képesített tanítók helyett képesítetleneket kell alkalmaznunk; a lelkészi állásokra többnyire sikertelenül hirdetünk pályázatokat, segédlelkészeket a legszükségesebb helyekre sem adhatunk. Elhaltak közülünk a lefolyt évben is többen. Meghalt Kerekes József poroszlói lelkész és egyházmegyei tanácsbíró, férfi korának munkabíró szakában; Szilva István rásonyi lelkész meghalt e folyó év első reggelén; Bernáth

József bárczai lelkész hanyatlott agg korban; id. Kapossy György jabloncai lelkész, ki az egyház-szolgálat minden lépcsőjén emelkedett esperesi hivatalra és Idrányi Lajos szép reményekre jogos ifjú lelkész, mindannyian hű munkásai voltak az Ur szőlőjének. A tanítók közül jelentve van Péter Gyula zádorfalvi tanítónak halála. Áldás mindnyájuk hamvaira!

De kívánjunk áldást ama két világi férfiú: nagyváradi Stépán Gábor és id. Dr. Lengyel Endre kihűlt hamvaira is, kik buzgón szívükön viselték anyaszentegyházunk sorsát s annak jólétét tőlük kitelhető erővel munkálták. Különösen Dr. Lengyel Endre fáradhatatlan munkásságát jegyezzük be úgy szívünkbe, mint jegyzőkönyvünkbe, ki mint egyházmegyei és kerületi tanácsbíró, mint a főiskolai igazgató-tanács tagja sok éven át hasznos szolgálatot tett egyházunknak, főiskolánknak s általában a közügynek.

Egyházunk és közoktatási ügyünk elővitelében magukat érdemesített hitsorsosunk mindenikének halála méltán költi fel keblünkben a veszteség fájó érzetét. Főt. egyházkerületi közgyűlés! mivel kevesen s az emberi társadalom zajló árájában nagyon gyöngék vagyunk; megrendít bennünket különösen az, ha oszlop-embereink dőlnek ki egymásután, — mint a közelmúltban történt, — hogy Szilágyi Dezső után, kit alig sirattunk meg, kidőlt csakhamar borosjenői *Tisza Kálmán*, a dunántúli egyházkerületnek buzgó odaadással 34 évig szolgált főgondnoka, Konventünknek a legnagyobb hűséggel és kora ifjúságától kezdve fokozott tudománnyal, bölcsességgel vezérlő tagja s 10 éven át világi elnöke volt. Ot, mint hazafit, mint hazánk, nemzetünk 15 évig volt miniszterelnökét, a hazaszeretet példányképét a történetírás méltán beigtatta már nemzetünk történetkönyvébe: jegyezzük fel nevét és emlékezetét mi is — mint konventi jegyzőkönyvünk mondja, — „könyecinkbe mártott tollal anyaszentegyházunk emléklapjaira.“ Megjegyzem különben, hogy az országos gyász hírére, egyházi és világi férfiakból egy küldöttséget állítottam össze s azzal a nagy halott budapesti temetésén részt vettem s egyházkerületünk fájdalmát a gyászba borult család képviselője, *Gróf Tisza István* előtt teljes bensőséggel tolmácsoltam.

Befejezem, főt. egyházkerületi közgyűlés, évi jelentésemet, hálás köszönetem nyilvános kifejezésével a nagytt. egyházmegyék azon jóságáért, hogy rendes lelkészi hivatalom 60-ik évfordulóján engem szives üdvözlésükkel s jókivánságaikkal megtiszteltek. Isten szeretetének minden áldása nyugodjék ezért felettök és szeretteik felett!

* * *

Az évi adakozások és építkezések részletes kimutatása a következő:

I. Az abaúji egyházmegyében.

Adakozások:

Szászfa Az iskola javára özv. Radácsi Pálné 139, Ivocs József 74, Lassu Pál 5 kor. küldött. (Mindhárman Amerikából.) Az urvacsorai kenyeret a presbyterek sorban adják.

Pamlény Az urvacsorai kenyeret és bort a hivek adják.

Gagy-Bátor. A hitelszövetkezet 247 kor. 58 fillért, Bodon Barna lelkész neje, az építkezés költségeihez 96 koronát adott.

Csenyéte. Göröcsös Erzsébet Amerikából 4 kor., Szűcs Józsefné, Kókai Róza egy úrasztali terftőt adott 10 kor. értékben.

Szemere. P. Kovács Mihályné 4 kor.

Fuló-Kércs. Fürjész Borbála egy márvány úrasztalát csináltatott 160 k.-ért. Özv. Draskóczi Jánosné 3 drb. fehér úrasztali kis kendőt adott.

Szala. Novajkay Béla az iskola részére egy öntött vaskályhát és 5 koronát, Ilj. Kiss József és neje, Dódi Katalin, budapesti lakosok, egy khina-ezüst keresztelő-készletet adtak.

Szend. Szabó Jánosné egy úrasztali kék kendőt, ifj. Varga Józsefné és Varga Ferenczné egy úrasztali terftőt adtak. Kerekes Károly Amerikában 300 kor. gyűjtött. Az egyháztagek harangra 110 kor. gyűjtöttek.

Devecser. Csoma József főgondnok az egyháznak 50 kor.-t, a község 100 kor.-t adott.

Felső-Fügöd. Hidegh László főgondnok iskolai jutalmakra 20 kor.-t és egy majolika boros-korsót adományozott 11 kor. értékben.

F.-a.-Méra. A templomújtásra a f.-mériaiak 2000, az alsó-mériaiak 600 koronát adtak. Bana János Amerikából küldött 200 kor.-t, ugyanő és neje Mező Klára két urvacsorai ezüst

poharat 250 kor. értékben; leányuk Bana Klára, a szószék koronájára 130, Benko Mária torony czímerre 140, Varga Mária a templom kiburkolására 200 kor.-t adott. A lelkész a népkönyvtár részére 40 drb. könyvet adott 25 kor. értékben. Matusz Lajos és a lelkész, vizsga alkalmával az iskolás gyermekeknek 2—2 kor.-t adtak.

Novaj. Szepesi Erzsébet egy úrasztali terítőt 18 korona értékben.

Pusztafalu. Ifj. Czók György Amerikából 90 koronát gyűjtött.

Kajata. A hívek az úrasztalára kenyeret és bort adtak 42 kor. 20 fill. értékben.

Biste. Az amerikai hívek 70 kor.-t küldtek.

Radvány. Az egyháztagok a templomfedél megújítására 226 kor. 80 fill.-t, harangra 750 kor.-t adtak. Hörcsik Juliánna 5, Lőrincz András 7 koronát adott.

Pálháza. Kis Rostás István és neje Mizsák Mária úrasztali és szószék-terítőt ajándékoztak 80 kor. értékben.

Vily. A presbyterek az úrasztalára kenyeret és bort adtak. Asszony István egyháztag ingyen engedte át cséplőgépjét az egyház részére.

F.-Regmecz. Magyar András f.-legényei lakos 40, Magyar János bodrogszögi lakos 10 kor.-t adtak. Az úrvacsorai kenyeret és bort Kazinczy Andor főgondnok és vilyi lakos Mizsák József adták.

Kovács-Vágás. A hívek önkéntes adakozása 151 kor. 08 fill. Néhai Kiss Lajosné, szül. Soós Juliánna hagyománya a lelkész-alapra 200 kor.-t, Danyi József végardói lakos egy piros bársony szószék-terítőt 30 kor. értékben. Balla Józsefné, szül. Bodnár Borbála egy úrasztali terítőt, 9 kor. értékben. Bodnár Borbála hajadon, egy szövött kenyértakaró kendőt adott.

Nagy-Bózsva. Kovács Gergely, Réz Lászlóné és a presbyterek kenyeret és bort adtak az úrasztalára.

Telkibánya. Krakkai János örökösei 10 kor.-t, Menyhért András egy boros korsót 10 kor. értékben. Kerekes Istvánné egy csipke terítőt, Csontos Istvánné egy úrasztali terítőt adott.

Abaujvár. Király Mária 10 kor., Zs. Molnár József 6 kor. 48 f., Mestellér István 10 kor.-t adtak.

Pányok. A harangra a hívek 694 kor.-t adtak. Zs. Sivák Imre Amerikából 20 kor.-t, Menyhért Pál 127 kor. 80 fillért gyűjtött. Komjáti József és Sivák Miklós 209, Radácsi Imre 10,

id. Kiss Lajos lelkész 50, id. Szathmári Ferencz tanító és neje 20, id. Kórán János 20 koronát adtak. Özv. Kórán Istvánné a papszékre egy aranyrojtos meggyszín bársony terítőt és egy énekeskönyvet ajándékozott.

Nagy-Szaláncz. Isten dicsőségére gyűlt 141 kor. 48 fill.

Garbócz-Bogdány. Isten dicsőségére 324 kor. 10 fillért, úrvacsorai kenyeret és bort a hívek adtak.

Alsó-Hutka. Isten dicsőségére 64 kor. 10 fillért, úrasztali kenyeret és bort a hívek adtak.

Pető-Szinye. Isten dicsőségére 120 kor. 80 fillér gyűlt. Bujkó Mihályné, szül. Géczi Anna Amerikából egy kék bársony, aranyrojtos úrasztali terítőt küldött 13 kor. értékben.

A.-Kemencze. Isten dicsőségére 42 kor.

Bööd. Orgonára és Isten dicsőségére begyűlt 769 kor. 12 fillér. Szopkó Imréné, Lengyel Mária és testvére Lengyel Borbála egy 200 kor. értékű úrasztali terítőt ajándékoztak. Özv. Jurcso Jánosné, Nagy Imre, ij. Molnár Györgyné, Koczák János és Ferko Jánosné a templom díszítésére 25 kor. értékű koszorukat adtak.

Beszter. Isten dicsőségére 207 kor.

Vajkócz. Isten dicsőségére 128 kor. Négy úrvacsorai alkalomra kenyeret és bort a hívek adtak. A templom s toronyépítésre történt kivetés értéke 6500 korona.

Kassa. Önkéntes ajánlat 1389 korona. Isten dicsőségére 19 kor. A presbyterek a szőlőbeli kútra 153 koronát adtak. Az úrasztalára kenyeret és bort adtak: Pusztay György, Tóth Pál és neje, Nagy Sándor és neje és a lelkész.

Eperjesi missió. A hívek az egyház szükségére 172 kor. 88 fillért adtak.

Bárcza. Isten dicsőségére 32 kor.

Csány. Isten dicsőségére 160 kor. 20 fillér. Az úrvacsorai bort Fekete Albert v. főgondnok, a kenyeret az egyház tagjai adták.

Nádasd. Isten dicsőségére tett adományokból, gyűjtésből bejött összesen 632 kor. 54 fill. Özv. Kadak Istvánné a szószékre egy terítőt 4 kor. értékben, özv. Vajcsik Andrásné Amerikából egy csipkedíszit küldött.

Zsadány. Isten dicsőségére 48 kor.

H.-Szkáros. Isten dicsőségére 12 kor. Örgróf Csáky-Pallavicini Rögerné, szül. Pathay Márta egy vörös posztó, arany

rojtokkal és hím ésekkel díszített terítőt ajándékozott 120 kor. értékben.

Győrke. Isten dicsőségére 193 kor.

F.-Csáj. Isten dicsőségére 194 kor. 30 fillér.

Göncz. Néhai Fazekas István és neje nemes Bakos Juliánna, részben az egyház, részben a lelkész és tanító javára 600 koronás alapítványt tettek.

Göncz-Ruszka. Patay Etelka 10, Drosnyik István 3, Szanyi József 2, Rohaj András 6, Paraj Mihályné 8, Kolbay Ferenczné 4, Szidik Mihály 2. ifj. Tóth J. 4, Mocskos János 10, Szidik Erzsébet 10 koronát adtak. Az úrvacsorához bort Patay Etelka, Fűzy Pál és Mészáros János egyháztagok adtak.

Vilmány. Amerikából Szilágyi András 100, Kézi József 20 koronát küldött. Widder Lajos iskolai jutalomra 2 koronát adott. Kvanc András, Kurimai Péterné, Szilágyi István, Czibalmos József, ifj. Bodnár Lajos, Pecsénye Jánosné az úrasztalára kenyeret és bort adtak.

Vizsoly. Az úrasztalára a hívek sorrendben adták a kenyeret.

Fony. Bakos Sándor Amerikából 10 kor.-t, Bakos István egy iskolai nagy táblát 6 kor. értékben. Urvacsorai kenyeret és bort adtak: Molnár János, Nagymáté Lajos, id. Rimán János, Bakos János, Bakos István és a lelkész.

Korlát. Téglássy József főgondnok 16, Knogler Sámuel 2 kor.-t adtak. Az úrasztalára bort adtak: Knogler Sámuel és Vereb Pál.

F.-a.-Czécze. Novák Endre tanító egy keresztelő készletet adott 16 kor. értékben.

Kér. Zeher József Amerikából 40 kor.

Abaruj-Szántó. Vajlant Julia ág. hitv. ev. nő Isten dicsőségére 10 kor. Urvacsorai kenyeret az egyes hívek adtak.

F.-Dobsza. Kőrössy István egyháztag 80 kor.

Szentistvánbaksa. Amerikából Palásthy János 300 koronát gyűjtött és küldött. A templomjavításra a következők adakoztak: az egyháztagok 527 kor.-t, Papp István (Szikszó) 50 kor.-t és 2120 drb. téglát. Illésy Albert (Nagy-Kinizs) 20 kor. özv. Illésy Istvánné (F.-Dobsza) 20 kor., Sebő Istvánné, sz. Vízy Katalin a katedrúra és papszékre diszes bordó terítőt adott.

Gibárt. Privigyei Papp Péter Budapestről az iskolának 100 koronát adott.

F.-Láncz. Tóbiás Gyula lelkész népszámlálási tiszt. díjját, 20 koronát az egyháznak adta.

Buzita. Kövendi Mihály Isten dicsőségére 4 koronát adott.

Szurdok. Hrabovszky Sámuel 5 kor.

H.-Petri. Sztankó Gusztávné 2, Liebmann Manó 3 kor.

Tornyos-németi. Özv. dr. Matuska Péterné szül. Kóji Comáromy Blanka 800 korona alapítványt tett.

Hidas-németi. Isten dicsőségére gyűlt 10 kor., Ferdinándy Mariska, konfirmációja emlékére egy 100 kor. értékű urasztali terítőt ajándékozott.

Szina. Farkas György lelkész 2 havi kántori tiszteletdíját, 40 koronát az egyháznak adta, Templomi urasztalára gyűlt a hívek közt 88 kor. 12 fillér, segélyezésekre 64 kor. 72 fill. Az amerikai hívek küldtek 450 koronát.

Péder. Sándor András Amerikából 300 kor.-t küldött a toronyra. Kis János egy szószék-koronát készített s adott 20 kor. ért. Szanyi Pálné, Kertész Borbála a papiszék háttámláját diszes alakban elkészíttette, 9 kor. ért.

Komárovcz. Isten dicsőségére 30 kor.

Nagyida. Isten dicsőségére (főkép Amerikából) 110 kor. 80 fill.

H.-Szentandrás. Urvacsorai kenyér és bor költségeihez a hívek, közöttük özv. Szolnok Jánosné 10, ifj. Kósa Pál 2 kor. járultak.

Kis-Kinizs. A község lakosai, valláskülönbség nélkül, a toronyra felállítandó villám háritóra 202 kor.

Aszaló. Nagy Istvánné 20 kort. hagyományozott.

Szikszó. Özv. Sipos Pálné, Buday Emma 11 szegény gyermeket téli ruhával látott el. Lengyel József és Tomcsányi Lajos az Urasztalára kenyeret és bort adtak. A Takarékpénztár és a hitelintézet, egyházi czélokra 20—20 koronát adott.

Onga. Toronyépítésre Kóczán György 5000 kor. a polgári község 70 kor. a hívek együtt 2353 kor. 18 fill.

Alsó-Vadász. Fáy György főgondnok és családja orgona-alapra 600 kor.

Tomor. Amerikai hívek 200 kor. gyűjtöttek és küldtek.

Kupa. Bartha Pál egy 90 kg. súlyu 220 kor. ért. harangot, ugyancsak B. P. családjának nőtagjai egy márvány urasztalát 140 kor. ért.

Selyeb. Gömöri Péter lelkész a parokh. könyvtár részére 20 drb. könyvet adott. Juhász András Amerikából 20 kor. küldött.

Bakta. Templomjavításra a hívek 1605 kor. 31 fill. adtak.

Kázmárk. Amerikából ifj. Veres József 20, Bernát János

20, Varga József 10 koronát küldött. A közszükségekre Kohn Menyhért 8, Silberger Dezső 4, Kecskés János 2 koronát adott.
Az adományok összes értéke: 35,965 kor, 79 fillér.

Építkezések, javítások.

Pamlény. Új harang 83 kor. 71 fillér értékben.

Gagy-Bátor. Új lelkészlakot és új tantermet épített, a toronyot és a tanítói lakot javította, összesen 9165 kor. 81 fillér értékben.

Szend. Egy új harangot vett, értékét nem jelentette be.

Devecser. Templom és székek festése 50 kor.

F.-Fügöd. Új iskolát és tanító-lakot épített 6097 kor. 12 fillér költséggel.

F.-Méra. Templom és toronyújítás 5000 kor., kisebb javítások 88 kor.

Pusztafalu. Épületek fentartása 126 kor. 87 fillér.

Kajata. Javítás 21 kor. 80 fillér.

Biste. Javítás 12 kor. 90 fill.

Radvány. Templomszédél 390 kor. Új harang 750 kor.

Pálháza. Javítás 17 kor. 48 fillér.

Vily. Javítás és iskolai felszerelés 84 kor. 22 fillér.

F.-Regmecz. Iskolaépítés és lelkészlak átalakítás összes költségei, a hívek által adott igásmunkán kívül 6690 kor. 20 fill.

Kovács-Vágás. Építkezés 74 kor. 12 fillér.

Nagy-Bózsva. Javítások 72 kor. 42 fill.

Telkibánya. Új csűr, egyik iskola tetőzete, egyéb javítások, összesen 1117 kor. 67 fillér.

Zsujta. Tanító udvarának kerítése 68 kor. 52 fill.

Pányok. Templomjavítás és új torony 7625 kor. Új harang 1176 kor.

Nagy-Szaláncz. Épületek fentartása 286 kor. 88 fillér.

A.-Hutka. Iskola kipadlózására 72 kor. 80 fill.

Böd. Orgonát állíttatott 1465 kor. 08 fill. Javítások és átalakítások 910 kor. 65 fill.

Beszter. Javítás 92 kor. 77 fillér.

Vajkócz. Toronyépítés és templombővítés 10,000 kor.

Kassa. Ezüst keresztelő-készlet, tokban 316 kor. 24 fillér.
Két szőnyeg az úrasztalához 26 kor. Kút az egyház szőlőjében 502 kor. Épületek javítása 350 kor.

Bárcza. Kerítés és egyéb javítás 185 kor. 76 fillér.

Csány. Javítások és új méhes 103 kor. 20 fill.

Györke. Uj istálló a lelkészlakon 969 kor.

Vizsoly. Javítások 227 kor. 56 fill.

Hejcze. Javítás 83 kor.

Fony. Javítások 176 kor. 01 fillér.

Korlát. Javítások 218 kor. 70 fill.

Czécze. Javítások 108 kor. 10 fillér.

Alpár. Iskola-épület javítása 166 kor. 16 fillér.

Szántó. Építkezés és javítás 826 kor.

F.-Dobsza. Javítás 185 kor. 90 fillér.

Szentistván-Baksa. Templom és torony javítása, egyéb egyházi épületek javításával együtt 2048 kor. 46 fill. költséggel.

Nagy-Kinizs. Az iskola-épületre 507 kor. 20 fill.

H.-Büd. Iskola-tetőzetre 350 kor. 23 fill. Javítások 46 kor. 26 fillér. Kocsis János tanító az iskola fedésénél négy napig dolgozott.

Gibárt. Tanítói udvar és kert kerítése 34 kor.

Szurdok. Javítás és átalakítás 314 kor. 59 fillér.

H.-Petri. Uj fatorony 680 kor. 42 fill. a hívek munkáját nem számítva

Szina. Átalakítások és javítások 454 kor. 59 fill.

Péder. Javítások 269 kor. 44 fill.

Pány. Tanítói lakás átalakítására 124 kor. 96 fill.

Szeszta. Javítások 208 kor. 58 fillér.

Nagyida. Paplak és pinczéje 197 kor. 78 fillér.

Szentandrás. Javítás 313 kor. 71 fill.

Kis-Kinizs. Toronytető, villámhárító, templom átalakítás 4400 kor. a hívek munkáján kívül.

Szikszó. Templomtetőzet javítása 3000 kor. Egyéb javítás 567 kor. 52 fill.

Onga. Templom fedése és csinosítása 2359 kor.

Alsó-Vadász. Templom kibővítése és csinosítása 6505 kor. 98 fill.

Tomor. Javítások 144 kor. 06 fillér.

Kupa. Javítás 255 kor. 02 fillér.

Selyeb. Javítás 25 kor. 24 fillér.

Bakta. Templomjavítás, villámhárító 1510 kor. 77 fillér.

Beret. Javítások 348 kor. 23 fillér.

Rásony. Javítás 86 kor. 56 fillér.

Berencs. Javítás 242 kor.

Kázmárk. Javítás 22 kor. 80 fill.

Építkezések és javítások összege: 80,991 korona és 96 fill.

II. Az alsó-borsodi egyházmegyében.

Adakozások.

Böcsön özv. Nagy Mihályné 10 kor. az egyház szükségére, Boncsér Józsefné 4, Kis István kenyeret és bort, Mezei János bort, Kerekes Mihályné az Ur asztala ellátására 12, orgona alapra 4 koronát adományozott.

Ónodon. Csiپی Pálné és Halász József az Urvacsorához kenyeret és bort.

Heő-Szalontán. Az Ur asztala ellátásáról a hívek gondoskodtak, ezenkívül harangra Dróth Ignác izr. 2 kor. 50 fill., Szeghő Rudolf 10 kor., Serfőző János r. kath., Oriás Imre r. kath. 2—2 kor., Holló Lajos r. kath. 2 kor. 50 fill., Farkas Tamás r. kath. 1 koronát adtak.

Heő-Papiban. Kőrösi Lajos 2 kor., Ruszkay Pál, Tóth Lajos, Veres Sándor, Veres Julia kenyeret és bort, Nagy László gondnok 10, Szabó Bertalan lelkész 24 koronát adtak az egyház szükségére.

Nemes-Bikken. Oros Ignác újabb 100 kor. alapítványt tett s az Ur asztala ellátására özv. Hajdú Lászlóné és N. Hajdú János kenyeret és bort adtak.

Tisza-Tarjánban. Az Ur asztalára Molnár Gyula, K. Molnár István, Gombos Gyula kenyeret, Édes Vinczéné bort, Fűry Lajos lelkész, Hajdu Lászlóné nemesbikki lakos és Túri Sándor kenyeret és bort, néhai gr. Károlyi Tiborné, szül. Degenfeld Emma grófnő az iskolás gyermekek részére 100 kor. értékű könyvet adományozott.

Tisza-Oszlárón. Az Ur asztala ellátásáról a presbyterium tagjai gondoskodtak. A polgári község iskolai segély czimen 64 koronát adott.

Tisza-Palkonyán. Az Ur asztalára Tóth Károly, Nyilas Ilona, Kis Ferencz, Fakó János kenyeret, Kovács Károly lelkész bort, Szabó András, Szabó István és Kis Károlyné 2—2 kor. adtak.

Szederkényben. Az Ur asztali kenyeret és bort a presbyterium tagjai adományozták.

Gelejen. Kun Kálmán nyugalmazott kir. törvényszéki bíró miskolczi lakos harang-állványra 20 kor., az Ur asztalára özv. Pásztor Sámuelné, Kun József, Erős Kis Mihály, Szomódi János, Egri Kis András kenyeret, Kis János kenyeret és bort, özv. Tóth Sámuelné bort adományoztak.

Eger-Lövön. Bercsenyi Lujza és Ilona török-szentmiklósi

lakosok 2 drb. értékes Ur asztali terítőt adományoztak. A presbyterium tagjai telváltva kenyeret adtak.

Hevesen. Özv Gyulai Pálné végrendeletileg 100 kor. hagyományozott az egyház szükségeinek fedezésére. Özv. Fáy Györgyné, Balla Zsigmond, Balla László az Ur asztalához kenyeret és bort adományoztak.

Átányon. Az Ur asztalát kenyérrel és borral ellátták: Pappszász Lajos, Puky Miklós, Bedécs György, Bedécs Mihály.

Tisza-Nánán. Vajda Bálint gondnok 48 kor adományozott. A polgári község a lelkész lakon 2800 kor. értékű istállót építtetett.

Poroszlón. A város képviselő testülete a toronyóra fenntartására a szokásos 100 kor. kiutalványozta. Kun István az orgona-alap növelésére 40 kor., Demeter János alapítványúl 140 kor., Oláh Gábor idegenben elhalt, de haza hozott polgár örökösei 10 kor. Egy magát megnevezni nem akaró egyén az Ur asztalára egy zöld selyem kendőt adományozott. Az év folyamán a presbyterium nemes érzülettel elhatározta, hogy az Ur asztalára soha sem hozat többé korcsmai bort, hanem az egyház pénztárából beszerez egy hordó bort, a kenyeret pedig az egyháztanács tagjai felváltva fogják szolgáltatni; három alkalommal pedig ebből kifolyólag a presbyterium tagjai adtak kenyeret.

Tisza-Valkon. A község által iskola építési célra megajánlott négyezer korona utolsó részletéből 510 kor. folyt be. A községi elöljáróság 21, a bérlőtársaság 46, Kovács Dániel gondnok 40, id. Korniss János Isten dicsőségére 10, lelkész ugyanezen célra 6 kor. 48 fill.

Dorogmán. Sturman György e. m. tanácsbíró az egyház céljaira 400 kor. Harangalapra Halászy József 6, Bázso Ilona 4 kor. A hívek az Urvacsorához kenyeret és bort adtak 36 kor. értékben.

Ároktőn. A hívek az Ur asztalához kenyeret és bort adtak.

Tisza-Kesziben, Ifj. Dobozy Dániel 10, Tornallyai József 10, N. N. 2, Óváry Erzsébet 2, Óvári Gyula 3, Komjáthy Barna 5, Deák Gyula 10, Tóth Imre 2, Bagoly Józsefné 6, Kossuth Antal 1, Szabó Ignáczné 9, Garas Sándor 2, Karácsondy József 20, Édes Antal 10, Hegedűs Tamás 1, Gyöngyössy József 2, Gyöngyössy Zsófi 1 koronát, Fodor Dánielné 40 fill., ifj. Naszraj Sándor 40 fill., Molnár József 1 kor., K. Gyöngyössy János 1 kor., F. Kovács János 1 kor., Morvai Lidia 20 fill.,

Nagy Dániel 20 fill., Soltész Dániel 1 kor., Baranyai András 1 kor., Nagy Vincze 40 fill., Szabó Sándor 1 kor., Bogdányi János 1 kor., Gyurkó István 1 kor., Vincze György 1 kor., ifj. Nf. Kovács János 40 fill. id. Nf. Kovács János 60 fill. Gere Ábrahám 60 fill. Vincze Dániel 1, Gondol József 1, V. Papp János 2, Gombos András 2, Gyurkó János 1 koronát, Kiss János 60 fill. Cs. Baranyai István 60 fill., Orosz Károly, Tóth János Gyurkó József 20—20 fill., Garai József 1 kor., Papp József 2, F. Kovács Sándor 1, Andó Lajos lelkész 4 korona. Ezen adományozások az orgona javításának költségeire történtek. Az úr asztalára kenyeret és bort a hivek adományoztak.

Mező-Csáthon. Ifj. Lazonyi Istvánné, Maklári Andrásné, Lovas Andrásné, Szabó Mihályné, Jóós Bertalanné, dr. Surányi Jánosné, Kerékgyártó Zsuzsanna közös költséggel ezüstből egy keresztelő poharat és tálát készítették 260 kor. költséggel; Egerland Kálmán mező-csáthi lakos, róm kath. vallású gyógyszerész az úrasztalára évenként felajánlott 50 liter bort, ifj. Demeter István és H. Kis János egy-egy alkalommal kenyeret és bort adományoztak. Az egyház 500 kor. tandíjat engedett el szegény gyermekeknek, s e mellett az iskolás gyermekek részére 25 kor. értékű könyvet ajándékozott.

Vattán. Az urvacsorai kenyeret és bort a presbyterium tagjai adták 24 kor. értékben.

Harsányban Dianovszky Ede úr az iskola fűtésére 10 m. dorongfát adott 30 kor. 60 fill. értékben. Az Ur asztalához kenyeret és 2 alkalommal bort a gyülekezet tagjai adtak 20 kor. értékben.

Kis-Győr. Egy névtelen 10 kor. Az úrasztalához kenyeret és bort adtak: Bihari Gy. Károly, Faragó Lajos, id. Valkó József, Fegyverneki János, ifj. Gy. Bihari János, ifj. Bihari Károly, Lábás Bertalan, A. Bordás József, Nagy Sámuel jegyző.

Gesztén. Nagyságos Gorove János r. kath. vallású földbirtokos 40 kor., Bottlik Lajos daróczi földbirtokos 20 kor., br. Seckendorf Armin 20 kor., Bottlik József főgondnok 50 kor., Geszt község előjárósága 2 kor., id. Boncsér József 2 kor., Leffler József 2 kor., Nagy József 2 kor., Tóth György 1 kor., Takács Miklós egy úrasztali terítő vastartót 40 kor. értékben; Bottlik József az úrasztalára 30 liter bort, Kun Gábor 12 liter bort, Hosszutfalussy Lászlóné urnő 10 liter bort és egy kenyeret, a presbyterium tagjai az úrasztalára kenyeret és bort adományoztak.

Sályban Bubrik Józsefné, szül. Kovács Zsuzsánna 40 fill. Katona Ferencz r. kath. 1 kor., Garad János, Papp Józsefné, Kovács Eszter, Petrus József 2—2 kort. Az egyház hivei szőlőföldfordítást végeztek 34 kor. 40 fill. értékben. Ács József a templom ajtaját újból átfestette 5 kor. értékben. A gyülekezet és a presbyterium tagjai az úrasztalára kenyeret és bort adományoztak 24 kor. értékben.

Darócson. Bottlik István úr 200 kor., dévaványai Halassy József r. kath. vallásu nagybirtokos és neje: Madarassi Négyesi Szalay Lilla urnő 100 kor., Némethy István úr 20 kor., Farkas Pál tanító és neje Nagy Róza 10 kor., Cséry József gondnok 10 kor., Bóka András és neje 3 kor., Bóka Eszter 1 kor. Csizmadia Sámuel és neje 4 kor. Dósa Antal és neje 4 kor. Dósa Gábor 1 kor.. Dósa János g. 1 kor., Gaál István 4 kor., Karuczka József 2 kor., Karuczka Sándor 2 kor., Koós Pál 4 kor., Nagy Sándor 4 kor., Motskoss József 1 kor., Kis-Győr község 5 kor., Koós József és neje 5 kor., Sánta István m. kir. csendőr-örsvetető 4 kor. Dósa József k. 3 kor. Hegedűs Juliánna egri lakos 2 kor., Dósa Bálint f. ábrányi lakos 4 kor. Szűcs Mártonné Dósa Eszter m.-keresztesi lakos 2 kor., Bottlik István úr az úrasztalára kenyeret és bort adományozott.

Felső-Ábrányban. Balassa Jánosné, Novák András, Derekas Mihály az úrasztalára kenyeret és bort adtak. Egy táncmulatság rendezői 30 kor., dr. Nagy Szilárd 1 kor. 28 fill., Tokaji Nagy Lajos lelkész 5 kor., N. N. 3 kor. 70 fill., Gere László 1 kor., Taigisser Lajos r. k. vallásu mező-nyárádi lakos 10 kor., Zachar Rezső 1 kor., Zachar András 1 kor., Erdélyi Jánosné r. kath. vallásu nő 2 kort. adományoztak.

Cserépfaluban. Néh. Kerékgyártó János 5 kor., Miklós István 2 kor. Kosik Lajos, Kis Tóth István, Kósik András, Mató András, Erdős András, Dósa István, Tóth István és Mogyoróssy Imre az úrasztalára kenyeret és bort adtak 60 korona értékben.

Zérczen. Vadászi András bíró, Czecz András lelkész az úrasztalára kenyeret és bort adtak 6—6 kor. értékben. Noszvaj község az iskolához 5 öl követ, Cserépfalu közhirtokossága 300 szekér homokot 60 kor. értékben. A gyülekezet tagjai az iskola építésénél 1600 kor. értékű közmunkát teljesítettek. Pintér Klára 1 kor. V. Papp Juliánna 80 fill. K. Tóth Istvánné 1 kor. özv. Király Jánosné 1 kor., a confirmandus növendékek 11

kor. 50 fill Egyesek szegény-alapra 4 kor. 80 fill. t adományoztak.

Noszvajban. Siketh Máté r. kath. vall. 1 kor. Szepesy Sándor 2 kor., az úrasztalára 6 alkalommal bort méltóságos Gállóssy Gyula r. kath. vall. földes ur, kenyeret pedig a gyülekezet tagjai adtak 48 kor. értékben.

Egerben a) az „Egyházi Aranykönyv»-be bejegyezték neveiket: az »Egri prot. temetkezési társulat« 20 kor., Zeller Mihály 5 kor., Gulyás Benő 4 kor., 64 fill. Sallay Jánosné Mikés Róza 4 kor., Csányi Bálint és neje Frink Etelka 4 kor., ifj. Varrók László, Jecs Alajos, Sallai Róza, Petykó András, Kovács Károly, Krivoss Árpád, Szerbák László, 2—2 kor., Ernyei Szabó Gyula 2 kor. 08 fill., Szabó András 1 kor. 06 fill., ifj. Csanády Ákos 1 kor., Alafi Géza 1 kor., Gazdik Ferencz 1 kor., Erdélyi Béla 20 fill., Gyulai Rudolf 20 fill., összesen: 58 kor. 18 fill.

b) A *Templom-alapra* Mátrai Sándorné 20 kor., Pogonyi Sándor 2 kor.

c) *Farkas Lajosné*, szül. Müller Erzsébet alapítványa 6 kor. 96 fillérral szaporodott.

d) *Dobó Zoltánné* alapítványa 14 kor. val szaporodott.

e) Az úrvacsorához szükséges kenyeret és bort a következők adták: Csík Imréné, Tahy Mártonné, Farkas Lajosné, Horváth Lajosné, Krivoss Árpádné, Kovács Károlyné, Varrók László 24 korona értékben.

f) Egyházi közszükségleti célokra adakoztak: Lipcsey Péter főgondnok 40, Király Ernő 10 kor., Szerbák László 30 fillért, Horváth Lajosné 50 fill.

g) Az árvák és szegények karácsonyi felsegélésére adakoztak: Csík Imre és családja 8 kor., Kovács Károlyné, Egri nyomda részvénytársaság, Zsivora Samu és családja 5—5 kor., dr. Lipcsey Péter, Farkas Lajosné, Végess Sándor 4—4 kor., Krivoss Árpádné 3 kor., N. N., Bohaty Józsefné, dr. Philippy Ödön, Kosztolányi Miklós, Tamkó Istvánné, Lénárt István, Szentkirályi Ödön, Mátray Sándorné, Tóth Ágoston, Meczner Károly, Kovács Sándor, Beniczky Antal, Szentkirályi Irén, Szilágyi Zoltán, Tahy Márton, Izsák Gyula, N. N., Séra Kálmán, Fekete Jánosné 2—2 kor., Ernyei Szabó Gyula, Sz. S., Nagy Bernátné, Fekete Árpád, Alescovics Sándor, Müller Györgyné, Orosz Ernő, Orosz Kálmán, Kolláth Mihály, Sztankoné, Cserey Julia, Egey Szilárd Tarczalról, Johanides Imre, Fischer Lipót, Paksy Győző, Bajczér

Miklós, Petykó Pál, Juhász Pál, műkertész, Kolossy Mór, dr. Cserey Adolf, Farkas Kálmán, Jecs Lajos, N. N., Greiner Otilia, N. N., Deák Mihály, Fischer Lajos 1—1 kor., Nagy Béla 1 kor. 70 fill., N. N., Kun Géza 80 fill., Csányi Bálint, Derzy László 60—60 fill., Okos Béni, Záboly Gyula, Záboly József, György János, György Jánosné 50—50 fill.; Ónody Mihály, Pintér Józsefné, Bánhidy Gyuláné, N. N., Imre Györgyné, N. N., N. N., Horváth Lajosné, Lájér Istvánné, N. N., N. N., N. N., Oláh Lajosné 40—40 fill.; Gaál Lajosné, 30 fill.; N. N., Schmiedt Antalné, Materny Béla 20—20 fill., összesen 134 kor. 20 fill.

*Maklár*on Hornyatsik Ignác r. kath. vallású hagyományából 5 kor., a nagymélt. közoktatásügyi miniszterium 49 kor. 80 fill. értékű tanszereket, Maklár község 47 kor. 48 fill., egy táncmulatság rendezői 42 kor., Mocsáry Imre az úrasztalára 6 alkalomra kenyeret és bort adományozott 18 kor. értékben.

Andornakon a polg. község különböző címeken 72 kor., Mocsáry Imre az úrvacsorához kenyeret és bort adományozott 6 kor. értékben.

Mező-Keresztesen Huszty Béla főgondnok, Prágai gyógyszerész, Fekete Pál, Okos Márton az úrasztalára kenyeret és bort adtak 52 kor. értékben. Mikuleczky István e. m. tanácsbíró szegény iskolás gyermekek tankönyveinek beszerzésére 8 kor. 16 fill., Farkas Ferencz csendőr 4 kor., néhai Vályi Nagy Istvánné, szül. Boda Erzsébet 77 holdat tevő tagbirtokát 35,000 kor. értékben az egyháza hagyta.

Emődön úrvacsorai kenyérre adományoztak: Ferenczi István gondnok, Rózsa Sándor, Balázs András, Nagy Károly tanító, Győry András, Kósa László, Piskóty János, Bódogh Tamás lelkész 4—4 kor.

Ládházán Bizony Miklós, Papp István, Szabó Dániel, Kecskés József bódvai lakos, Nagy István az úrasztalára kenyeret és bort adtak.

Mályiban özv. Ambrus Ferenczné, L. Szabó János és id. Takács József az úrasztalára kenyeret és bort adtak.

Kis-Tokajban Szalánczy Sándorné, Berecz József, Ráczevny Istvánné, Szathmáry József az úrasztalára kenyeret és bort adtak, Buczi György 3 koronát.

Alsó-Zsolcán a Br. Vay család a nyári vizsga alkalmával kiosztandó jutalom könyvekre ez évben is 50 kor. ajándékozott. A Hitelszövetkezet 50 kor. értékben táblát s asztalt csináltatott a kisebb gyermekek iskolájába s 50 koronát adott

iskolai czélokra. Vattay Istvánné egy bársony takarót készítette az orgonára 80 kor. értékben elhunyt fia emlékére. Vattay István lelkész 22 kor, 10 fill. és Baksa Lajos tanító 98 kor. 60 fill. ról, mely összegekkel többet adtak ki a lelkészi és tanító hivatalokat illető szőlő telepítésére a rendelkezésükre állott összegeknél, az egyház javára lemondottak.

Szirmán B. Szabó János 232 kor.-t adományozott úrasztali terítőre. Dőri Sámuel, Cs. Szabó János, Apostol Bertalan az úrasztalára bort adtak.

Diós-Győrben az úrvacsorai borra adományoztak: Veres-egyházy András, Szűcs András 2—2, Tóth Lajos 1, özv. Székely Jánosné 1, Székely István 1, Papp Mártonné 1, özv. Rózsa Jánosné 1, Kirszte Györgyné 2, ifj. Sütő András 2, Ajtaji Sándor 1, özv. Ádám Andrásné 1, özv. Molnár Jánosné, 1, Kis Mihály 1, Varga Pál 1, File János 1, Virág István 2, Herge János 1, File Sámuel 2, özv. Égerszögi Istvánné 1, Szakos Györgyné 2 kor., özv. Szűcs Andrásné 60 fill., Kovács Józsefné 40 fill., Szarvas Józsefné 1, özv. Prúni Józsefné 1, özv. Szűcs Istvánné 4, Koczog József 2, László András 2, Próni Istvánné 2, Handke Sándorné 1, Kovács István 1, özv. Kovács Jánosné 2 kor.-t, Vas Mihály 40 fill., Molnár Jánosné 1, Tóth Pál 1, Görzsön Lajos 2, özv. Szilágyi Andrásné 1, ifj. File Józsefné 1 kor., Mészáros Sámuel 2 kor. 60 fill., ifj. László Sándor 1, Szilágyi János 1, Imri András 1 kor.-t. Kenyeret adtak: Szilágyi Andrásné, Kazár János, Székely István, László István, László József; bort adtak: dr. Dercsényi Imre, Czartl Istvánné, Gergely János.

Sajó-Keresztúrbán özv. Fots Lajosné úrasztali borra 5 kor., Nagy Mihály újbori úrvacsorához kenyeret és bort adományoztak.

Heő-Csabán néh. Bolha Miklós hagyományozott az egyháznak 100 kor.-t. Néhai Gulyás Károlyné, szül. Bereczky Zsuzsánna egy 40 kor. értékű úrasztali terítőt adott.

Aranyoson Süti István gondnok és Kohányi István egy-egy alkalommal az úrasztalára kenyeret és bort adományoztak.

Miskolczon Cseh István és neje: RácZ Zsuzsánna az avasi templom restaurálására 400 koronát adtak, örökös egyházbér alapítványul 600 koronát úgy, hogy míg élnek e tőke kamataival növekedjék, haláluk után pedig a felnövekedett tőke kamata, mint az ő egyházi adójuk, szolgáljon az egyház javára. Czakó Sámuel s.-szentpéteri lakos 10 kor., Bentsó Dániel 16 kor. 80 fill., egy magát megnevezni nem akaró egyháztagnak 200 koronát

adtak az avasi templom restaurálására. Az új templom festésére Cseh István 50, Ujhelyi István presbyter 50 koronát adtak. Az új-templom javítására kivetett összesen felül adományoztak: özv. Kovács Jánosné, szül. Heer Erzsébet 181, Paksy Szathmáry József 100, Rács Jánosné, szül. Varga Zsuzsána 100, Vandrák Györgyné 10, özv. PácZ Bénéjammné 8. A miskolczi „Takarék-Egylet“ 100, a „Borsod-miskolczi Hitelbank“ 40 kor.-t adtak elemi iskolai czélokra. A „Takarékpénztár“ a főgimnázium részére 200 kor., a „Takarék-Egylet“ az általa alapított tápintézeti hely alapjának növelésére 200 kor.-t adományoztak.

A jótékony adakozások összege: 43,920 kor. 40 fillér.

Építkezések:

Böcsön a tanítói lakon melléképületet emeltek 2120 kor. értékben.

Ónodon a lelkészlakon javítás történt 1100 kor. értékben.

Igriczi szintén a lelkészlakot javíttatta 218 koronáért.

Heő-Papi templomát fedette, tornyot, iskolát, tanítói lakot, istállót építtetett s kútat ásatott 21,000 kor. értékben.

Nemes-Bikk melléképületekre s a templom környékének parkirozására 332 koronát költött.

Tisza-Tarján iskolája befedésére s a lelkészlakon javításokra 700 koronát fordított.

Tisza-Palkonya a tanítói lakon istállót építtetett 469 kor. költséggel

Gelejen harangállvány és harangátalakítási munkálatok történtek 1195 kor. 54 fill. erejéig.

Poroszlón több apróbb és nagyobb javítások mellett a lelkészlakon épült egy istálló 2505 kor. 52 fill. költséggel és 3 tanítói lakáson pincze 510 kor. értékben.

Dorogmán építkezés történt és a második tanítói lakás részére telek vétetett 1551 kor. 70 fill. értékben.

Ároktón a tanítói lakáson melléképület emeltetett 1214 kor. értékben s a templom körülkeríttetett 50 kor. költséggel.

Tisza-Kesziben orgona javíttatott 312 kor. 60 fill. költséggel s az egyházi épületek javítása 230 koronába került.

Mező-Csáthon a két lelkészlak javítása, az iskolák és tanítói lakások megújítása, az iskola udvarán egy fúrott kút készítése és egy tűzmentes vasszekrény beszerzése, összesen 3000 koronába került.

Vattán a tanító-lakon 1 szoba kipadlóztatott 70 kor., a torony fedele kijavítottatott 40 kor. költséggel.

Tibold-Darócson az elavult templomi székek helyett újak készítettetek 815 kor. értékben. Bottlik István és Halassy Józsefné úrnő díszes családi széket készítettetek 480 kor. költséggel.

Cserépfaluban a lelkési és tanítói lakon 1—1 melléképület készítettett 364 kor. értékben.

Zsérczen épült egy iskola és egy tanítói lak 6300 korona költséggel.

Noszvajon a templom megújítottatott 2907 kor. 80 fillér erejéig.

Mező-Keresztes iskolát, és tanítói lakot építtetett 13,734 kor. 36 fill. költséggel, átalakítást, felszerelést és épületjavítást eszközölt 2601 kor. erejéig.

Ládházán az egyház a lelkészlakot megújította, kerítést csináltatott, a tanítói lakon javításokat eszközölt 940 kor. értékben, ezenkívül az építkezéseknél az egyház hívei 600 korona értékű közmunkát teljesítettek.

Alsó-Zsolcán az iskola átalakítottatott 3019 kor., a templom befedtetett s a torony befestetett 1852 kor. s a melléképületek emeltettek 530 kor. költséggel.

Szirmán melléképületekre 366 kor. költetett.

Sajó-Keresztúrbán melléképületekre 200 koronát adtak ki.

Heő-Csabán a templom megújítottatott s a lelkészlak befedtetett 3000 kor. költséggel.

Aranyoson az egyház pinczeházát újította 125 korona költséggel.

Építkezésekre kiadatott: 74,404 korona.

III. A felső-borsodi egyházmegyében.

Adakozások.

Bábonyon az úrasztalához kenyeret és bort adtak: Tékes Ferencz, Szabó Károly, Elek József lelkész és Tóth Ferencz gondnok. Özv. Tékes Ferenczné, Irmes Zsuzsánna az úrasztalára 2 drb. díszes terítőt ajándékozott 40 kor. értékben, özv. Szabó Istvánné egy felső terítőt adott 20 kor. értékben.

Alacskán az úrvacsorához kenyeret és bort adtak: Mélt. Miklós Ödön úr, Rási Almási Pál és Kiss Bénéiamin, Nemes László egyházi célra 20 koronát ajándékozott.

Berentén az úrvacsorához Szepessy Gyula főgondnok öt alkalommal kenyeret és bort, Lipták József egy ízben kenyeret adott.

Felső-Barczikán Réthy Jánosné az úrasztalára egy 5 kor. értékű selyem kendőt adott.

Ivánkán a presbyterium tagjai sorrendben ellátták kenyérral az úrasztalát.

Kazinczon H. Czövek István elhalt fiai emlékére egy 90 kor. értékű márványlappal ellátott úrasztalát ajándékozott.

Sajószentpéteren Ifj. Svingor István Amerikából az egyház javára 10 koronát küldött. Az úrvacsorához Sós István egy alkalommal kenyeret és bort, H. Egri Jánosné, Nagy Jenő tanító, Kontor János Szabó György 1—1 alkalommal kenyeret adtak.

Lászlófalván Sándor János kápolnai lakos az úrvacsorához egy alkalommal bort ajándékozott.

Kondón az úrvacsorához kenyeret adtak: Pap József, Kis József, özv. Kis Bénéiaminné, Pócsik Péterné és Velezdi József. Az olvasó kör egy alkalommal bort adott. Egyházi célra: Boros Mihályné, Pócsik János, Varga István 2—2 kort. Nagys. Lossonczy Jenő úr 24 kor. 80 fillért adott. A kondói közbiratokosság az egyháznál lévő 800 kor. kölcsönt elengedte, illetve az egyház céljaira adta.

Radistyánban az úrvacsorához kenyeret sorrendben a presbyterium tagjai adtak.

Varbón az úrvacsorához kenyeret adtak: Fodor Pál, Járdán István, Lévai József, Mihályi Pál, Póczik András, id. Czakó Lajos egy alkalommal kenyeret és bort. Czakó Erzsébet az úrasztalára egy 5 kor. értékű selyemkendőt adományozott.

Parasznyán az úrasztalát kenyérral a presbyterium tagjai látták el. Sós Beniamin új szőlőjének terméséből egy ízben bort ajándékozott.

Sajó-Ecsegen az évi communióhoz P. Vattay János és neje, Papszász Lajos és neje, Vattay József és neje kenyeret és bort, Csontó Károly lelkész, Cs. Vattay János kenyeret adtak. Toronyéptésre önkéntes ajánlatot tettek a következők: Ifj. Kazay János és neje 400 kor., G. Várady József és neje 240 kor., Csontó Károly lelkész és neje, Kazinczy Nagy Lajos és neje, Id. Nagy István és neje, Ifj. Nagy István és neje, Idb. Kazay János, Idb. Papszász József, P. Vattay János és neje, Cs. Vattay János és neje, Papszász János és fia, Kazinczi Nagy József és neje, Vattay József és neje, Cs. Váradi József és családja, Katona Imre, Papszász Lajos és családja, Váradi Sán-

dor fiai: Sámuel, József és Bénéjám, Kazinczi Nagy Dániel és neje, Pap Lajos és neje, Fazekas Juliánna kistokaji lakosok 200—200 koronát. Idb. Csontó Ferencz és családja, Vályi Kovács Sámuel 120—120 koronát, Kazai József és neje, Sándor János és neje, T. Váradi Sámuel és családja, Papszász Dániel és neje, Idb. és ifj. Katona Ferencz, B. Váradi Sámuel és családja, Katona Sámuel és neje, Almási Ferencz és neje, ifj. Fazekas József és neje, Fazekas Sámuel és neje, Idb. Papszász Pál és veje, Papszász József és családja, Idb. Bodnár Sámuel, Vattay Ferencz és neje, Váradi Károly és fia, K. Váradi József nejjével, V. Kazinczy Nagy Imre és neje, Ragályi Lajos és családja 100—100 koronát, Tóth András és családja, Kapusi Ferencz és családja, Kazinczi Nagy János és családja, Idb. Fazekas János és neje 80—80 koronát, Gazda József és neje 70 koronát, Papszász Elek és családja 60 koronát, V. Molnár József és családja, Bodnár Bénéjám és családja, Ifj. Bodnár Sámuel és családja, Ifj. Papszász Pál és neje, V. Váradi József és neje, Almási János és neje 50—50 koronát, Tölczéki Sámuel és családja, Tölczéki Sándor és családja, Idb. Vattay P. János és neje, Nagy Ferencz és családja, Vécsey Sámuel és családja, Kazinczi Nagy Pál, Gyöngyösi János és családja, Idb. Tölczéki József 40—40 koronát, Váradi János semjei birtokos, Ifj. Konyha János, Váradi Dániel és családja, Vályi Kovács Pál és családja, Cs. Kazinczi Nagy Lajos és Imre, Koncsik Mihály és családja, Bártfai József és családja, Kapusi Lajos és családja 30—30 koronát, Nagy József és neje, Petus János és neje, Votusz József és neje, Tóth Bénéjám és neje, Zsípi János és neje, Idb. Katona János és családja, Idb. Konyha János és neje, Tölczéki Bálint és családja, Tóth József, Csontó Lajos és családja, Lévy Sámuel és neje, Tölczéki László és családja, Zabari Sámuel és neje, V. Molnár Bálint és neje, Nyíri Sámuel és családja, Nyíri János és családja, Bodnár András és családja, Idb. V. Molnár Károly és családja, Vályi Kovács József és neje, Kazai Ferencz és családja, Halász József és neje, B. Csontó Ferencz és neje, Elek József és neje, Kisszel Károly és neje, V. Molnár Sámuel és családja, Idb. Bárány János és családja, V. Molnár Mihály, Mészáros Bálint, Ifj. Bárány János és családja, Ifj. Tóth István és családja, Vattay Károly és neje, Lévai Péter és családja 20—20 koronát, Katona Lajosné és családja 24 koronát, Konyha József és családja 16 koronát, Cselényi József és családja, Kis András és családja, Ifj. Halász István és neje, Bereczki Károly és neje, Antalik Jánosné, Szabó Sámuel és családja, Járdánházi Gedeonné,

Kurussa Károly és családja 12—12 koronát, Özv. Bodnár Jánosné, Tólczéki Imre, Bártfai János és családja, Soós Sámuel és családja, Idb. Szilvási Sámuel és családja, ifj. Halász Sámuel, Özv. V. Molnár Károlyné és családja, Papszász István és neje, Idb. Szabó József és családja, Katona József és családja, V. Tóth Istvánné és leánya, Magyar Pál, Demeter Károly, Kazai Dániel, Ifj. Alacs János, Csontó Sándor, Özv. Nagy Bálintné, Varró János és családja, Kelemen Márton és neje, Kelemen József és neje, Ifj. Fazekas János és neje, Tóth Sámuel és neje, V. Molnár Lajos és neje 10—10 koronát, ifj. Tólczéki József és családja, Özv. Vattay Józsefné, Özv. Papszász Lászlóné, Özv. Várad Andrásné 8—8 koronát, V. Molnár Ferencz 6 koronát, Ragályi János, Idb. Nagy Sámuel 5—5 koronát, Remenyik József és leánya, Özv. Soós Józsefné 4—4 koronát, Idb. Szeghő Ferencz és családja toronygombra 320 koronát. Összes adakozás 8672 korona.

Sajó-Vámoson Isten dicsőségére adakoztak: Herczeg Odescalchy Gyuláné 400 koronát szegény egyháztagok számára, a népkönyvtárnak 140 drb. könyvet 124 kor. értékben; vallásos lapokra 16 kor. Az egyház nőtagjai egy úrasztali terítékre 134 koronát. Úrvacsorai kenyérre és borra Özv. Nagy Jánosné 10 koronát, Porcsalmi Sámuelné 3 koronát. Több egyháztag a könyvtárra 20 koronát.

Bódván Özv. Cselényi Istvánné hat úrvacsorakor kenyeret adott.

Zilizen Szabó Istvánné 10, Idb. Nyitrai István 4 koronát. Úrvacsorakor bort: Sennyei Pálné, Özv. Szakal Józsefné, Zsipi István és Magyar Pál adtak.

Hangácson Kerekes András és neje az úrvacsorához három ízben kenyeret és bort, Szankai József egyszer kenyeret és bort, Fazekas András egyszer kenyeret, Szomjas Aladárné kétszer bort adtak. Özv. Kohen Valdemárné egy díszes úrasztali terítőt, Kerekes András és neje egy keresztelő edényt adtak 40 kor. értékben.

Nyomáron Kenyeres András egyszer bort, Lukács János kétszer kenyeret és egyszer bort adtak. Kenyeret adtak még Petus István, Magyar Sámuel, Idb. és ifj. Kulcsár István.

Szakácsiban Német Istvánné 2 kor., Almási Sámuelné, Fűri Gáborné, Özv. Fűry Jánosné, Özv. Német Istvánné 1—1 koronát adtak. Az úrvacsorához kenyeret adtak: Almási András, Kis János, Madarász János, Varga János.

R.-Szenden Gróf Hadik János 200 koronát. A debréteiek 22 koronát adtak. Az úrvacsorához kenyeret és bort a hívek adtak.

Szent-Jakabon a hívek 55 koronát adakoztak.

Meszesen Csidor Teréz egy úrasztali terítőt adott 30 kor. értékben, Gróf Andrássy Dénes és neje 4000 koronát adományoztak, úrvacsorához kenyeret és bort a hívek adtak.

Abodon Szemere Miklós 200 koronát, Sáfrán Dezső e. m. ügyész 50 kor., Remenyik Lajos 102 koronát és az úrvacsorához bort adott.

Martonyiban Gr. Andrássy Dénes 1000 koronát, Kolozs Istváné 60 koronát, lelkész 46 koronát adtak. Az úrvacsorához kenyeret és bort adtak: Vértessy Tivadar, Kádár Pál, Sipos György.

Rudó-Bányán Isten dicsőségére 61 kor. 06 fillért adtak az egyház hívei. Az úrasztalára egy alkalommal Brüll Jónás izraelita adott bort. A borsodi bányatársulat 2000 koronát ajándékozott.

Szuhogyon adakoztak 60 kor. 76 fillért. Amerikából küldött Pogány János legény 10 koronát. Az úrasztalára bortermésének első zsendélyéből Fórisz Dániel adott egy alkalommal.

D.-Horvátton 7 koronát adtak egyesek. Az úrvacsorához bort egy alkalommal Sárkány Kornél, más alkalommal Veres András adott, kenyeret pedig a presbyterium tagjai.

Sajó-Kazán 74 koronát adtak Isten dicsőségére. Az úrvacsorához kenyeret és bort egész éven át özv. Radvánszky Aladárné adott.

F.-Nyárádon Isten dicsőségére Kárpi Györgyné 2 koronát, a paplak építésére a lelkész 20 koronát adott.

F.-Kelecsényben egyházi czélokra adakoztak 7 kor. 40 fillért. Öt egyháztag kenyeret adott az úrvacsorához, Batta József pedig egy alkalommal kenyeret és bort.

Szendrőben Beregszászi József Amerikából 130 koronát, Beregszászi Károly 40 kor.-t, Istenes Ádám 60 kor.-t, Hajdú János 660 koronát küldtek egyházi czélokra.

Szendrőládon Istenes András Amerikából 40 koronát küldött. Az úrasztalára bort Jó Károly, Özv. Róczei Istvánné, Róczei János gondnok és három ízben a hívek adtak.

Balajton az egyháznak Hamvay Matild úrnő egy diszes úrasztali terítőt hagyományozott.

Borsodon Nagy István és Dienes Ferencz egy egy alkalommal kenyeret és bort, Szekrényessy Arpád főgondnok egy alkalommal kenyeret adtak az úrvacsorához.

Edelényben Kosztyó Jánosné, Özv. Tóth Pálné, Lenárt Jánosné, Faragó Istvánné 2—2 kor.-t, Galkó Józsefné 4 kor.-t, Özv. Barna Andrásné 1 kor.-t, a borsod-miskolczi hitelbank edelényi fiókja 40 kor.-t, edelényi ifjuság 29 kor. 33 fillért adtak; Balogh István lelkész magtári tőke nevelésére öt köből gabonát, P. Pakusza Istvánné Amerikából az urasztalára egy fehér kendőt küldött. Demjén Lajos egy négyszögletű urasztalát adományozott. Az urasztalára kenyeret és bort adtak egy-egy alkalommal: Terhes Lajos, Demeter Pál, Balogh István, Fazekas János, Lőkös István, Drótos János.

Finkén Özv. Magyar Pálné egyházi czélra 20 koronát hagyományozott. Az urasztalára kenyeret és bort adtak: Takács István, Szendi András és Várnai Bertalan.

Sajó-Velezden úrvacsorai kenyeret adtak: Dapsi Lajos, Kövér Mihály, idb. Jobbágy József presbyterek, Ruszkay András gondnok, Garan József és Csíszár László egyházfiak. Bort adott egy alkalommal új szőlője első terméséből idb. Jobbágy József. Isten dicsőségére: Földi István, Kövér Pálné, Csák Juliánna, Özv. Szabó Mihályné, Demeter Lajosné, G. Jobbágy András, Póli Lajosné 2—2 kor.-t, Réti Sándor és neje 8 koronát adtak.

Nagy-Barczán Tóth János lelkész építkezésre 90 koronát adott.

Ózdon a rima-murányi-salgótarjáni vasmű részvénytársaság ózdi aczélgyár igazgatósága 200 kor. értékű díszes vasládát, az ózdi felügyelő és munkás olvasó kör 42 koronát, Najmányi Elek bódvai lakos 10 koronát adtak.

Dédesben Isten dicsőségére egyesek 10 korona 20 fillért adtak. Kenyeret az urasztalára a presbytérium tagjai adtak.

Tapolcsányban Kenyeret a presbytérium tagjai adtak az urasztalára, bort egy alkalommal Latkóczy Kálmán új szőlője első terméséből. Isten dicsőségére 5 kor. 50 fillért adakoztak a hívek.

Szilváson Isten dicsőségére adakoztak: Brassó Lajos, E. Varró András, ifj. Boros G. Józsefné, Berecz Imre, Varró János 2—2, Berecz Andrásné 1 koronát. Kenyeret adtak az urasztalára: Kis István, Boros G. József, Dallos András, ifj. Varga János, Tóth Menyhért lelkész; kenyeret és bort: Brasso Lajos. Az iskola felépítéséig a tanítónőnek ingyen lakást adott László Lajos. A község az építendő új iskola területében 173 □ öl közhelyet engedett át. A képviselő-testület a fogyasztási adó jövedelméből 8 kor. 90 fillért ajánlott fel.

Visnyón a volt úrbéresek 136 kor. 20 fillért adományoztak az egyháznak.

Mályinkában Isten dicsőségére adakozott: Csermely Zsófia 2 koronát. Az úrasztalára egy-egy alkalommal Panna Pál József és Furmán József kenyeret és bort, Lőrincz Kulcsár Lajos egyszer kenyeret, Losonczy Gyula főgondnok a lelkész két évi failletményébe 80 méter fát ajándékozott.

Tardonán a polgári község iskolai czélokra 40 koronát adományozott.

Nekésényben Isten dicsőségére Orbán Eszter hajadon 6 kor.-t, Sturmán Margit úrnő 5 kor., Özv. Tóth Jánosné 4 kor., Berzi István Lászlóné, Balog Varró Mária, Négyessy Miklósné, Tóth Lajos 2—2 kor., Bánfalvi István, Ifj. Tóth Lajos, Gömöri Istvánné, Gömöri Andrásné, Görzton Lajos és Vas Ilona konfirmáltak 1—1 koronát adtak. A hívek 10 évre az úrvacsorához szükséges bort felajánlották. Kenyeret adtak: Magyar Péter, Tóth János, Gömöri István, Tamás Mihály, Rigó Lajos és Varga István gondnok.

Bánfalván Vladár Ervin az úrasztalát egész évben kenyérral és borral ellátta.

Bánhorváton Isten dicsőségére egyesek 5 kor. 80 fillért adtak.

Vadnán egy alkalommal Fischer Gyula körjegyző saját terméséből az úrasztalára bort adott. Kenyérrel az úrasztalát a presbyterium tagjai látták el. Kismarton József és neje egy értékes bársonyterítőt ajánlottak az úrasztalára. Kovács Lajos volt s.-lelkész orgona-alapra 12 koronát ajándékozott.

A pénzbeli adakozások összege 20,093 kor. 01 fillér.

Építkezések.

Bábonyon új iskola építtetett, a tanító-lak és melléképületei javíttattak 2603 kor. értékben.

Alacsán az iskolánál és templomnál apróbb javításokra fordított 140 kor.

F.-Barczikán új iskola és tanítói lak épült, mely a telek vételével együtt 6690 koronába került.

Ivánkán az iskola új székekkel láttatott el 72 korona költséggel.

Sajó-Szentpéteren az iskolai tantermek átalakíttattak és előszobával elláttattak 1600 kor. értékben.

Lászlófalván a lelkészi és tanítói lakon melléképületek építettek 600 kor. költséggel.

Radistyanban a lelkészlak féltetőzete újíttatott és egy pincze épült 300 kor. költséggel.

Varbón a templomkert körülkerítettett, az iskolán és paplakon apróbb javítások történtek 300 kor. értékben.

Parasznyán a paplakon új kerítésre kiadatott 70 korona

Kápolnán a paplakon új csűr építetett, a tanítói lakon javítások történtek 281 kor. költséggel.

Sajó Ecsegen új torony építetett a templom renováltatott; új kerítéssel és vaskapuvall ellátatott, a lelkészlakon és iskolánál apróbb javítások történtek 12,500 kor. értékben.

Sajó-Vámoson javításokra 180 korona.

Bódván 59 korona.

Zilizen a tanterem és tanítói lak átalakítására az egyház 2000 koronát adott ki.

Lakon a templomi székek reperálására és a lelkészlakon egy fal húzásáért 260 kor. adatott ki.

Martonyiban a lelkészlakon 800 korona értékben javítások történtek.

Szalonnán 308 kor. értékben.

*D.-Horvát*on új parochia építetett, a templom kijavított, a tanítói kertben a lelkész és tanító használatára egy pincze készítettett 6230 kor. értékben.

R.-Bányán az új paróchia 5321 koronába került.

Sajó-Velezden javításokra 83 kor. fordítottatott.

Nagy-Barczán templom-reperálásra 500 korona.

Tardonán az összes egyházi épületek befedettek 2945 kor. értékben.

Nekésényben kőfalkerítésre 40 koronát adott ki az egyház.

Bánfalván javításokra 1162 kor. fordítottatott.

Sajó-Vadnán a lelkész- és tanítói lakon javításokra 345 kor. 88 fill. adatott ki.

Építkezésekre kiadatott összesen 45,389 kor. 88 fillér.

IV. A gömöri egyházmegyében.

Adakozások.

Szitorban Gáspár István és Bacso Katalin egy aranyozott úrasztali kelyhet adtak.

Bellényben István János neje, Szőke Juliánna egy boros korsót ajándékoztak az úr asztalára.

Martonfalván Isten dicsőségére gyűlt 15 korona. A presbitérium tagjai állandóan ellátják kenyérrel az úrasztalát, a bort pedig a közbirtokosság adja.

Harmaczon három alkalommal egyes hívek adtak bort az úrasztalára.

Serkében Isten dicsőségére gyűlt 56 kor. Szabó Gyula lelkész neje, Török Terézia az úrasztalára adott egy kék bársony terítőt, Kovács Juliánna hajadon pedig egy szép kendőt. A 3 földbirtokos a múlt évben is ellátta kenyérrel és borral az úrasztalát.

Simonyiban az orgona alaphoz 380 kor. önkéntes adományokkal járultak a hívek. A gazda-tanács templom-átalakításra 1007, az iskola-kerítésre pedig 260 koronát adott. Balog János neje, Imrecze Erzsébet a katedrát és papszéket bordó bársonyterítővel vonatta be, a hajadonok szép koszorúkkal ékesítették fel az új orgonát. Isten dicsőségére 28 korona gyűlt.

Darnyán 59 korona gyűlt. Hancsovszky Béla tanító egyházának két perselyt készíttetett.

G.-Kisfaluban az úrasztalát a nők látták el kenyérrel; Csízi Vincze neje egy himzett vászonkendőt adott az úrasztalára.

Feledben a nők látták el kenyérrel az úrasztalát; Isten dicsőségére 13 korona gyűlt. Feledi András neje, Gyuricska Zsuzsánna egy piros bársony, aranyrojtú terítőt adott az úrasztalára, ugyanő az úrasztala alá egy szép szőnyeget helyezett. Pólus Jánosné Babus Kovács Juliánna az úrasztala koronájára egy aranyrojtú piros bársony terítőt adott.

Jánosiban Isten dicsőségére Tuba János új presbiter 100 koronát adott, ezenkívül egyesektől 92 kor. gyűlt össze.

Pálfalában Isten dicsőségére 31 kor. gyűlt. A Sárközi-örökösök által tett 400 kor. alapítvány befizettetett.

Rimaszombatban a Harsányi-szoborra Ruszkay Gyula jánosii lelkész 20 koronát adott, iskolás gyermekek jutalmazására adakoztak: Baksay István 20, Samarjay János 30, Molnár József, Farkas Zoltán, Végh Mihályné 10—10 koronát.

Zehernén a hívek orgona-javításra 180 koronát raktak össze. Gróf Andrássy Dénes és neje a pokorági iskola építésére 4000 koronát adományoztak.

U. Panyiton Isten dicsőségére gyűlt 35 kor. 50 fillér. Templom-építési költség törlesztésére a hívektől beadatott 906 korona.

Tamásiban Isten dicsőségére gyűlt 9 kor.

Balagon a hívek Isten dicsőségére 242 kor. 14 fillért adakoztak. Csabay Pál lelkész neje Siro Janka egy 80 kor. értékű ezüst keresztelési edényt ajándékozott.

Naprágyban Isten dicsőségére gyűlt 12 kor. 84 fillér.

Kövecsesen Isten dicsőségére gyűlt 15 kor. 38 fill. Búzi Márton lelkész a magtár kijavítására 24 koronát adott.

Recskén Héthy Károlyné egy szép korsót ajándékozott az úrasztalára, ugyanott a hívek egy harangra 260 koronát raktak össze.

Tornallyán a kegyes adományok összege 82 kor. 32 fill.

Királyiban a hívek 60 kor.-t adakoztak.

Runyában Özv. Jankovics Miklósné asszony adott 200 koronát, az énekkar pedig egy kályhára 30 koronát.

Hanván Isten dicsőségére gyűlt 49 kor. 04 fill., a község adománya 20 kor. Ugyancsak a község ígérte, hogy fizeti a 24 kor. tanítói nyugdíjadót.

Csizben gyűlt 37 kor. 78 fill.

Lénártfalán 32 kor. 03 fill. gyűlt. Az úrasztalára szükséges kenyeret mind a három egynázban a presbyterek adják.

Rimaszécsben Isten dicsőségére gyűlt 59 kor.

Iványiban 18 koronát adakoztak.

Czakóban Ferencz Pál és neje egy selyem kendőt adtak az úrasztalára.

Susán Isten dicsőségére gyűlt 7 kor. Tóth Józsefné egy fehér abroszt adott az úrasztalára.

Jénében Isten dicsőségére 2 kor. gyűlt.

Radnótban Varga Antal bátkai lelkész 40 kor. alapítványt tett, hogy annak kamatából a confirmándusok bibliát kapjanak. Isten dicsőségére gyűlt 50 kor. 96 fill. B. Pósa Lajosné néhai férje emlékére 40 koronás alapítványt tett

Zsípben egy 70 Hl. tartalmú zabmagtár építtetett a hívek adományából, készpénzben gyűlt 38 kor. 42 fill. Az országos gyűjtés eredménye 768 kor. 91 fill.

Ujfaluban Isten dicsőségére gyűlt 59 korona 04 fillér. Az újonnan berendezett kis templom felszerelésére adakoztak: Komjáthy István lelkész neje, szül. Turpis Etelka 14 korona értékű keresztelő tálczát, K. Balyo József és neje Derencsényi Borbála két darab aranyozott poharat és egy kenyérosztó tányért 60 kor. értékben, F. Balyo József és neje 26 korona értékű keresztelő kannát, F. Balyo János és neje 24 kor. értékű úrasztali kannát. G. Balyo Mihály ajándékozta a 100 kor. értékű

szószék feletti koronát, Balyo Ilona a 25 kor. értékű úrasztali koronát, Fazekas István a 28 korona értékű, diófából készült úrasztalát, F. Balyo Péterné, szül. Csomós Juliánna a szószéket bordószínű plüsch takaróval vonatta be 24 kor. értékben, Balyo János gondnok és neje Ferencz Hermina adtak egy 29 korona értékű úrasztali terítőt; Bodon Miklós és neje a papszéket 20 korona értékű bordó plüsch-terítővel vonatta be; özv. Balyo Zsuzsánna az úrasztalára 16 kor. értékű fehér terítőt adott; A. Balyo Pálné szintén egy fehér terítőt 10 kor. értékben; özv. Balyo Pálné ugyanilyen 10 kor. értékű fehér terítőt; Balyo András és neje egy 10 kor. értékű kőkorsót. Ezen adományok összes értéke 425 korona.

Bátkában Isten dicsőségére gyűlt 67 kor. 04 fill. Ebben foglaltatik a lelkész 20 és Derencsényi János 10 kor. adománya. Gróf Andrassy Dénes és neje az iskolára adományoztak 4000 koronát.

Rakottyáson Nagy János és neje a szószéket fekete bársony-terítővel vonatták be.

Beretkén Isten dicsőségére gyűlt 8 kor. Egy multság jövedelme 10 kor.

Horkán Orgona-alapra adott Szabó János községi bíró 13 koronát, Ambrus Lajos pedig Amerikából küldött 10 koronát, egy buzgó egyháztag Isten dicsőségére adott 2 koronát.

A *berzetei* és *kőrösi* hívek Isten dicsőségére adtak 8 koronát. Az éneklő kar Berzétén egy csatornára 94 koronát ajándékozott.

Rozsnyón templomépítési-alapra adakoztak: Koós János 20, Halasi Lajos 2 és Kovács István 6 koronát.

Szalócson Borzi Bálintné, szül. Csunyocska Emma a szószékre egy ezüst rojtal díszített meggyzín bársony-terítőt ajándékozott, melynek értéke 30 korona. Egy buzgó egyháztag 5 koronát ajándékozott Isten dicsőségére.

Vigtelkén Isten dicsőségére szintén 5 koronát ajándékozott egy buzgó egyháztag.

Pelsőczön egy pelsőcz-ardói ág. ev. ember adott isten dicsőségére 2 koronát. Szentpéteri Sámuel lelkész visszaajándékozta Páskaházának azon életneműt, mely még őt illette volna. Ennek értéke 168 kor.

Giczen Dr. Tóthy János jolsvai körorvos 20 koronát ajándékozott az egyháznak, ezenkívül minden pünköszt ünnepében kenyeret és bort ad az úrasztalára. Isten dicsőségére egyesek

(leginkább Amerikában levők) adtak 38 kor. 71 fillért. Farkas Miklós lelkész évről-évre ajándékozza a kenyeret és a bort az úrasztalára újbóri alkalommal. Ezenkívül ugyanő 7 köből búzát ajándékoz vissza az egyháznak mindaddig, míg a magtári tőke akkorára nem növekszik, hogy annak kamata a 7 köből búzát fedezni fogja.

Szkároson a közös egyház céljaira önkéntes adományokból begyűlt 81 kor. 75 fillér, az iskolára pedig 28 kor. Filléres adakozásból 63 kor. 93 fillér.

Rásban Isten dicsőségére gyűlt 30 kor. 80 fill.

Alsófaluban 33 kor. gyűlt.

Visnyón 20 kor. 75 fillért adtak a hívek Isten dicsőségére.

Felfaluban 7 kor. 50 fillért adakoztak.

Kálosán Isten dicsőségére 9 kor. gyűlt.

Vályban az úrasztalát folyvást a presbitérium tagjai látják el kenyérrel.

Zubogyon az Amerikában lévő hívek 32 koronát küldtek az egyháznak.

Zádorfalván Isten dicsőségére gyűlt 23 kor., Ifj. Orbán Lajosné egy szép korsót adott az úrasztalára.

Szuhafőn Isten dicsőségére gyűlt 76 kor. 80 fill. Császár Jánosné, szül. Lőkös Apollónia a szószéket egy 30 kor. értékű terítővel vonatta be.

Kelemérben Veres Irén egy szép úrasztali terítőt adott. Gál Miklós Amerikában levő egyháztag az egyháznak 10 koronát küldött. Diószeghy Dezső főgondnok egy társas vacsora alkalmával templomépítési-alapra 26 kor. 40 fillért gyűjtött.

Putnokon Isten dicsőségére 82 kor. gyűlt.

Hethben az úrasztali kenyeret mindig a prerbyterek adják.

A kegyes adományok összege 15,229 korona 90 fillér.

Építkezések.

Martonfalván a paplakon 51, az iskolában 65 kor. értékű javítás történt.

Harmaczon az iskola mellett 24 kor. költséggel egy szín építtetett.

Serkében a paplakon a pitvar és a konyha kitégláztatott 86 korona 78 fillér költséggel; az iskola javítása 75 korona 98 fillérbe került.

Simoniban a templom kijavíttatott 1014 kor. költséggel, belé diszes orgona állíttatott, mely 2400 koronába került; az iskola kerítésére s betonirozására 260 kor. költetett el.

G.-Kisfaludban a paplak javítására 350 korona 60 fillér fordíttatott.

Jánosiban 180 kor, Pálfalán pedig 200 korona fordíttatott építkezésre.

Rimaszombatban 4818 kor. 45 fill. költetett a múlt évben vásárolt ház kijavítására, a két lelkész lakon pedig 513 kor. 70 fillér értékű javítás tétetett.

Zeherjén az orgona kijavíttatott 180 kor. kiadással.

Kövecsesen a magtár belseje hozatott rendbe 24 korona kiadással.

Recskén egy harang öntetett 260 kor. értékben.

Tornallyán építkezésekre fordíttatott 262 kor.

Királyiban 215 korona adatott ki építkezésekre.

Runyában egy kályha állíttatott be az iskolába 30 korona költséggel.

Ujfaluban a templom belseje teljesen rendbe hozatott mintegy 2000 korona kiadással.

Horkán az iskolaépület javítására 148 kor., a paplakon pedig 70 korona adatott ki.

Berzétén egy csatornával látták el az iskolaépületet 94 kor. kiadással.

Rozsnyón a bérház javítására 292 kor. költetett el.

Szalócson a parochiális konyha átalakítására 178 korona fordíttatott.

Páskaházán a paplak körüli javításokra 614 kor. adatott ki.

Giczén az egyházi épületek kijavíttattak 130 kor. 10 fill. költséggel.

G.-Szkároson a paplak javítására 486 korona, az iskolai melléképületek rendbe hozására 115 kor. adatott ki.

Rásban a tanterembe egy kályha állíttatott 28 korona költséggel.

Vályban a paplak és iskola javítására 200 kor. költetett.

Mihályfalván az iskola javítására 90 kor. fordíttatott.

Imolán a paplak és iskola javítása 510 kor. 79 fillérbe került.

Zubogyon a tanítói lak mellett új istálló épült 696 korona költséggel.

Alsó-Szuhán a paplak zsindelezésére 310 kor., az iskola javítására pedig 80 korona fordítottatott.

Szuhafeőn a paplak 136, az iskola 180 korona költséggel kijavítottatott. A toronytető újraépítése és a templom javítása 1727 koronába került.

Kelemérben a paplak javítására 226 kor. 76 fillér fordítottatott, az iskola udvarán pedig egy új istálló épült 1363 kor költséggel.

Építkezésekre összesen kiadatott 14,233 kor. 16 fillér.

V. A tornai egyházmegyében.

Adakozások.

Komjátiban egyesek 29 koronát adtak. Ráczhalmi Károly és neje egy selyem úrasztali terítőt 9 korona értékben. Toboz Béni, János, Dániel és István testvérek szószékterítőre Amerikából 25 koronát küldtek. Az úrasztalát a szükséges kenyérral a hívek látják el.

Szilason egyesek 18 koronát adományoztak s az úrasztalát a szükséges kenyérral ellátták.

B.-Lenkén Isten dicsőségére Szabó Istvánné, szül. Szabó Mária 2 kor., Péter János Amerikában gyűjtött 22 koronát.

Becskeházán Gartó Jánosné 2 koronát adományozott az egyháznak. Az úrvacsorai kenyeret a hívek szolgáltatták.

B.-Vendégiben a hívek adják az úrvacsorához szükséges kenyeret. Kovács István Amerikából az úrvacsorai kenyeret s bort adományozta egy alkalommal, továbbá egy 6 korona értékű úrasztali kendőt. A konfirmándusok 2 koronát adományoztak.

Hídvég-Ardóban Lovász Dezső e. m. tanácsbíró 4 korona, Kozma Józsefné 4 kor., Doszpoly Jánosné 2 kor., a konfirmándusok 5 kor. adományoztak Isten dicsőségére.

Zsarnón Isten dicsőségére adományoztak: Király Borbála 5 kor.-t, Király Zsófia 5 kor.-t, Péter József 4 kor.-t, Kőrössy Zsuzsanna 5 kor. 60 fillért, Koós József róm. kath. földbirtokos 100 kor.-t, az egyházmegye 80 kor.-t, Zsarnai Lajos 31 kor. 04 fillért, Várady Pál 20 korona 18 fillért, Farkas Ilona 10 koronát.

Görgön Hanesz János, Elek János 2—2 koronát, Bartók Ferenczné, Tegdes Károly 3—3 koronát adományoztak. Lükő Mariska és Varga Józsefné kenyeret, Varga József és Gyarmathy Jánosné bort adományoztak egy-egy alkalommal az úrasztalára.

Szádellőben Özv. Demeter Istvánné 1, a konfirmándusok 10, Hajdú Pálné 4, Hajdú Andrásné Amerikából 136 koronát adományoztak orgona-építésre.

Ajban Isten dicsőségére Hajdú András 4, Kulcsár Eszter 2, Szakál Lajos 1, Özv. Kulcsár Józsefné 4, Hajdú Pálné 4, Bábás Mártonné 2, Fodor Géza lelkész 10 koronát adományoztak.

Barkán Isten dicsőségére adakoztak: Szabó Mihály, Olajos József, Tóth József, Özv. (Szabó) Fehér Józsefné, Szanyi József, Farkas József 2—2 koronát, Fazekas Dávidné 3 koronát, Fehér András 1 kor. 60 fillér, a községi előljáróság 17 koronát. Az úrasztalára egy egy alkalommal kenyeret adományoztak: Kovács József, Gallai István, Szanyi Dániel.

Almásón Dicz Zsuzsánna 10, Pogány Jánosné 5, Imre Istvánné 4, egyesek 42 koronát adakoztak Isten dicsőségére.

Körtvélyesen Isten dicsőségére Gróf Andrássy Dénes és neje 4000 koronát, továbbá 3000 téglát 102 korona értékben. Tóth István 5 koronát, Harsányi István róm. kath. földbirtokos 6 hordó meszet 18 kor. értékben, Links Sándor 80 szekér homokot, Szabados László lelkész egy kályhát 124 kor. értékben, Vanszák János 12 liter bort 7 kor. 20 fillér értékben adakoztak. Egyesek a hatszor kiszolgáltatót úrvacsorához kenyeret adományoztak.

Jabloncán Csobádi Béla, Nagy Kovács János 2—2 kor-t, ifj. Cseh János egy alkalommal pedig kenyeret adott az úrasztalára. Kovács Dániel Amerikában gyűjtött 206 koronát. A hívek által kivetett adóból befolyt 285 kor.

Borzován a konfirmándusok 5 koronát adományoztak Isten dicsőségére.

Jósvafőn Thuróczy Endréné r. kath. urinő egy urasztali terítőt adományozott 70 kor. értékben. Adakozások történtek 3 kor. 50 fill. értékben.

Petriben Isten dicsőségére 6 kor. adományozás történt.

Égerszögön az adakozás 28 kor. volt.

Kánón Isten dicsőségére egyesek 9 kor. t adományoztak.

Szöllős-Ardóban egyesek 4 kor. 96 fillért, egy Amerikában élő hitsorsosunk Vidó Ritó János 5 koronát adományoztak; id. Vidó Ritó János Amerikában 170 koronát gyűjtött.

Kápolmán G. Mató János konfirmándus leánya 1 koronát, többen 2 koronát adakoztak; egy illető Amerikából, mint általa gyűjtött pénzt, 200 koronát küldött.

Perkupán Isten dicsőségére 87 kor. 61 fillért adományoztak.

Varbócson az adakozások összege 36 kor. 70 fillér.

Szinben Kolos Istvánné 60 kor., Gál Lajos 10 kor., Lovász Dezső 6 kor. 20 fill., Takács Imréné 2 kor., Gál Lajosné 1 koronát adományoztak Isten dicsőségére.

Szögligeten Özv. Szabó Istvánné 4 kor., Mudrány István 10 koronát adományoztak Két könyvecskén Amerikában, az ott levő hívek 675 koronát gyűjtöttek össze s küldtek haza az egyház szükségleteire.

Összes adományok a tornai egyházmegyében 6101 kor. 17 fillér.

Építkezések.

Komjátiban építkezés történt 901 kor. 81 fillér értékben.

Szilason 80 kor. 30 fillér értékben történt építkezés.

B.-Lenkén épületekre 61 koronát fordítottak.

Becskeháza új iskolát épített, melynek felszerelése 4108 korona 36 fillérbe került.

B.-Vendégi épületekre 141 kor. 40 fillért költött.

H.-V.-Ardóban 194 koronát fordítottak építkezésre.

Zsarnón az épületek javítása 194 kor. 30 fillérbe került.

Görgő az egyházi épületekre 345 koronát költött

Szádellő kiadása épületekre 43 kor. 12 fillér.

Barkán az épületi kiadások összege 43 kor. 18 fillér.

Körtvélyesen díszes lelkészlak épült, a torony javíttatott, összesen 4425 kor. 20 fillér értékben.

Jabloncza javításokra 68 kor 06 fillért költött.

Szilicze a paplak udvarán új istállót építtetett, a mely 2639 kor. 20 fillérbe került; az iskolánál pedig 800 kor. értékben történtek javítások.

Égerszög épületekre 27 kor. költött.

Kánón a javításokra fordított összeg 57 kor. 96 fillér.

Szöllős-Ardóban az egyházi épületek rendbehozatala 232 koronába került.

Teresztene kiadása javításokra 113 kor.

Perkúpán a tanító-lak körüli munkálatok 389 korona 69 fillérbe kerültek.

Szin apróbb javításokra 193 koronát költött.

Jósvafő az iskola berendezésére 560 koronát fordított.

Építkezésekre az egyházmegyében 15,104 korona fordíttatott.

VI. Az ungi egyházmegyében.

Adakozások.

Szeretva. Isten dicsőségére egyesek 62 korona 40 fillér.

Pályin. Szilágyi Ferenc nagy-szeretvai földbirtokos torony-órára 110 koronát, egyesek Isten dicsőségére 147 korona 76 fillért adtak.

Solymos. Isten dicsőségére egyesek 136 koronát adtak.

Lucskán Isten dicsőségére Szóráth János ügyvéd, Dzsuzina János 100—100 koronát, egyesek 266 koronát adakoztak.

Reviscsén Isten dicsőségére Máté György 100, egyesek 360 koronát adományoztak.

Jenkén Isten dicsőségére Tomcsányi Gyula 45, Hiszem Mihály 14, Kondor György, Hreso János, Petro Mihály 10—10, Rabószky Mihály 8, Gazdovics Mihály, Sirohman Mihály, Szalóka János, Vincz Mihály, Makzini Mihály, ifj. Kokos János, Pallai György, Nagy Kokos György, Bán György, Klozsik Mihály 4—4 koronát, Denczi János, Szabados Pál, Kulas Mihály, Kolyibán György, Sirochman Mihály, Máté György, Kosztréj György, Denczi György, Csernák Mihály, Pavelka Mihály, Szűcs Mihály, Jószai György, Magyar Erzsébet, Magyar Anna, Ortutai András, Malejcsik Pál, Moczaranszki Mihály, Duda Zsuzsánna, Kutas György, Gazdovics János, Sirochman Mihály, Csíszár György, Máté Mária, Kutos György. Kolyikán János, Jencso István, Riczko Ferencz, Kolyikán János, Máté György, Korpa György, Hiszem Anna, Jencso Mihály, Csernák Mihály, B. Vajak János, Szűcs György, Ontolcsik János, Kuklincza János 2—2 koronát, Szűcs Mihály 3, egyesek 163 kor. 12 fillért adakoztak.

Zahar. Isten dicsőségére egyesek 164 korona 84 fillért adakoztak.

Pinkócson Isten dicsőségére egyesek 449 korona 80 fillért adakoztak.

Kereszten Isten dicsőségére 32 koronát adtak egyesek.

Salamonban Isten dicsőségére Kámor Péterné 5, id. Győri Mihályné 6, Berta József gondnok 10, Berta Jánosné 4, Horváth Károly 2, Demes Józsefné 3, Szabó Pálné 2, Kántor Péter 2, Győry Lajosné 5, ifj. Tolvaj Péterné 2, ifj. Kovács Mihályné 2, id. Tolvaj Károly 2, ifj. Berta Péterné 2, ifj. Tolvaj Károlyné 2. özv. Demes Ferenczné 2, Dadai Endréné 4, ifj. Szabó Ferencz, ifj. Győry János, Kovács Gyuláné, Győri Jánosné, ifj. Kovács Mihályné 2—2 ifj. Berta Józsefné és ifj. Győri Károlyné

4—4 koronát adakoztak. Amerikából küldtek: Kórodi Róza 4, Balog Sándor 4, ifj. Tolvaj János 10, K. Kovács Péter 5, Szabó József 6, Szűcs Sándor 10, Urbán Lajos 4, legifj. Tolvaj Sándor 10, Demes Sándor 20, Balog Sára 10 koronát. Amerikából gyűjtöttek: Szabó Péter és Gáspár Sándor 308 kor., Győri Lajos 670 kor., Kosztyu János 90, ifj. Berta Péter és ifj. Bernát Ferencz 127 koronát.

Záhonyban egyesek 161 koronát adakoztak.

Csapon egyesek 163 korona 20 fillért adtak. Garai Ignác izr. vendéglős úrvacsorához 20 liter bort 16 korona értékben, Katona Lajos ugyanilyen célra 6 liter bort 5 kor. értékben adományoztak.

Ásványban egyesek Isten dicsőségére 120 koronát adtak.

Eszenyben Kádas Józsefné 4, Perjési Kálmánné 2, Szent-Imrey Gáborné 4, Szabó József Amerikából 10, Batka József 2, Szabó József lelkész 4, Kun Mihályné 4 koronát adományoztak. Bátori Ilonka egy úrasztali terítőt 50 kor. értékben. Albert Bálintné 2 úrasztali kancsót 6 kor. 46 fillér értékben, Dr. Szabó József budapesti ügyvéd az iskolába egy csengettyűt 104 kor. értékben adományoztak.

Szalókán Szántai Jánosné egy katedrai terítőt 30 korona, Balog Istvánné az úrasztalára egy zöld selyem kendőt 24 kor. értékben ajándékoztak.

Agteleken Isten dicsőségére egyesek 37 koronát adtak.

Kis-Dobronyban Amerikából adakoztak: Koleszár Mihály r. kath. 5, Hadar Károly 10, Varga Eszter 8, Úr István 10 és Barta Klára 6, Komonyi Miklós 1, Ésik Gábor 2, ifj. Nagy Ferencz 20, özv. Legeza Istvánné 20, Tóth Ferencz 2 koronát.

Nagy-Dobronyban Özv. Szilvási Jánosné 60 fillért, Molnár T. Sándorné 1, özv. Bara Józsefné 1, id. Ráti Miklósné 1, Benedek Sándorné 1, Badó Pál Jánosné 2, Molnár T. Jánosné 2, Bara Borbála 2, ifj. Hidi János 5, özv. Katlin Jánosné 2, ifj. Bányi Sándorné 2, Pinte Józsefné 2, özv. Balog Károlyné 1, Szanyi Kis János 4, özv. Ráti Jánosné 1, Ráti Sándorné 4, Benedek András 2, Tóth János 2, ifj. Hidi Ferencz 10, Hidi Márton 20 koronát adakoztak.

Szürthében Isten dicsőségére adakoztak: Klaczik Pál 9, Illár János 10, ifj. Katkó Ferencz, Senko Erzsébet r. kath 2, Katkó Istvánné, sz. Katkó Eszter 2, Katkó István 2, Gilányi János 2, Tóth András 3, Borsó Juliánna, Mészáros Istvánné 2,

G. Szűcs István 10, Szanyiszló Erzsébet 10, Varga István 2, Kovács Jánosné, sz. Kovács Jánosné, Kovács Mária 2, Hudár, Mihály 2, Kejatan Józsefné 6, Rektorák Andrásné, 2, Kovács Ferencz 10, Ádám Lajos 20, Kis Sándor 2, Simon János 2, Szanyiszló Lidia 10, Katkó Eszter 4. N. Kovács János 10, Béres Péterné, sz. Nagy Juliánna 2, Nagy János 4, Pál Mihály 2, Huszti Istvánné 5, Huszti Erzsébet 2, Toronyi Istvánné, sz. Bodnár Lidia 2, legifj. Katkó Gábor 10, Ádám János 10, Kovács Veronka, sz. Simon Péterné 2, Kassai Istvánné, sz. Szomjas Zsuzsánna 2, Hajdú Györgyné, Kovács Julia 2, Necze Mihályné, sz. Katkó Erzsébet 5, legifj. B. Katkó János 10, Toronyi Jánosné, szül. Varga Eszter 2, Mikula János és neje, Kapás Anna 20 koronát. Kovács Dániel körjegyző és neje Móré Erzsébet egy ezüst aranyozott úrasztali kelyhet adományozott 160 kor. értékben; Szakács Mária egy úrasztali terítőt 14 kor. értékben; Szanyiszló Julia egy úrasztali terítőt 10 kor. értékben.

Kis-Ráthon Az Amerikában élő egyháztagek küldtek Isten dicsőségére 1037 koronát, az idehaza élő hívek adakoztak 340 koronát.

Kis-Gejőczön Isten dicsőségére egyesek adakoztak 600 koronát, özv. László Albertné piros bársony, arany rojtos terítővel látta el az úrasztalát, szószéket és papszéket 100 korona értékben; Egri Ferencz buzgó egyháztage egy 120 kor. értékű iskolai csengettyűt ajándékozott.

N.-Gejőczön Isten dicsőségére adakoztak Amerikából: Legifj. Jenei Sándor 10, Klaczik János 8, Jenei András 10, Gere Éva és Juliánna 10, Jenei Ágnes 4, ifj. Varga János, Péter György 4, Klaczik János 10, Gere Éva és Juliánna 4, Gere Péterné 2, Jenei János 10, Molnár Imre 4, Kára Jenko János 4, Remák Bertalan 2, Bálint Mária, Remák felesége 2, Balog István r. kath. 4, Úr Ferencz 4, Kára Ádám 4, Jenei István 4, Molnár János 2, Jenei Eszter 4, Molnár Mihály 2, Béres Péter 4, ifj. Kára János 10, Szanyiszló József 4, Bálint András 10, ifj. Szanyiszló József 4, Szanyiszló János 6, Szigeti Juliánna 4, Riczko Mihály gör. kath. 2, Klaczik János 10, Gere Erzsébet 4, Bálint Bertalan 4, Gere Péterné 4, Szanyiszló János 4, Molnár János 4, Molnár Imre 4, Kis Kára József 2, ifj. Kára György és felesége 10, Jenei Mihály 6, Jenei György 4, Szanyiszló József 4, Szanyiszló Sándor 4, Kára Jankó János 2 koronát. Itthon élő hívek közül adakoztak: id. Györke József 2, Balla Péterné 2, öreg özv. Kára Péterné 2, Kára Sándor kurátor felesége 2, Bálint Péterné 2,

Szalontai István 10, Szalontai Péter 2. Gecz' Kára Józsefné 2, Györke János 4, özv. Györke Istvánné 2, özv. Kára András Józsefné 2, legifj. Gerék Péter 2, ifj. Vig János 2, id. Béres József 2, Bodnár Ferencz 2, Kára Miklósné 2, Balla József 2, özv. Györke Istvánné 2, Györke Sándor 2, ifj. Béres János 2, özv. Kára András Józsefné 2, Balla András 2 koronát, Balla Jánosné 2, Jenei Györgyné 2, id. Kára Estók Jánosné 2, Bálint Péterné 2, Kára Varga Sándorné 2, Kára Sándor kúrator 2, Vig István 2, Györke János 2, Bogáti Imréné r. kath. 4, Szaplóczai Gábor 2, Kára Józsefné 2, id. Vig János 2, id. Györke József 2, Jenei Ilka Andrásné 2, Tobák Péterné 2, Jenei Veres Andrásné 2, Kára Imre 10, Jenei István 2, Gere Györgyné 2, Molnár Eszter 2, Péter Györgyné 3, Kára Ádámné 2, ifj. Béres János 2, ifj. Kára Péter 2, özv. Györke Istvánné 2, felső Varga Péterné 2, legifj. Szjgyártó Istvánné 2, Gere József 2, Homoki Ambrusné 2, Kára Andrásné 2, özv. Jenei Jánosné 2, Kára András Józsefné 2, Jenei József 2, Kára Sándor József 2, özv. Bálint Andrásné 2 koronát. Urvacsorai kenyeret adtak: Balla Jánosné, Bálint Péterné, Kára Józsefné és Gere Györgyné.

P.-Helmeczen a hívek Isen dicsőségére 574 koronát, Platényi Nándor 400 koronát adományoztak. Id. Korláth György végrendeletileg hagyott az egyháznak alapítványképen 300 koronát.

Minajon Isten dicsőségére adakoztak egyesek 109 koronát, ezenkívül Molnár Kálmánné, sz. Minay Mariska úrnő budapesti lakos egy szép selyemkendőt ajándékozott az úrasztalára 30 kor. értékben.

Tarnócson Isten dicsőségére adakoztak: Traski István 2, Kozora György Amerikából 2, Kovács Lajos és neje botfalvai lakos 3, Balázs Ferenczné 2, Kovács János Amerikából 6, Bodnár Ferencz 4, özv. Kis Istvánné 2, özv. Péntek Györgyné, Péntek András, Péntek Andrásné, Péntek Ferencz, Zslinszki Ferenczné, Balázs Istvánné, özv. Péntek Ferenczné, Demes Andrásné, özv. Domonyi Mihályné, Domonyi Istvánné, Kis S. Istvánné, Péntek Istvánné 1—1 koronát, karácsonyi kántálók 13 kor. 22 fillért adakoztak. Keresztelő szent edényre a hívek összeraktak 49 kor. 50 fillért; a tarnóczi-vidéki hitelszövetkezet kegyadománya 20 korona.

Botfalván Isten dicsőségére adakoztak egyesek 16 koronát, ezen felül Filip János ígért az egyháznak 100 koronát.

Ungvárt Isten dicsőségére adakoztak: Sajgó Nándorné 2, Molnár Jánosné 2, Solgovics Mihályné, szül. Széles Julia 27,

Plathy Istvánné, sz. Molnár Jolán 2, Gulácsi Jánosné, sz. Molnár Karola 2, Sziklai János főerdész 3, Füzesséry Árpádné, szül. Böszörményi Julia 10, Balog Mária szakácsné 7, Széles Péterné 5, özv. Szirmai Benőné 2, Galambos András műalmi molnár és társai 8 kor. 60 fillért, Garbóczy Antalné 4, Orosz Mihályné 4, egy magát megnevezni nem akaró úrnő 20, Víg András 5, Cirikus György kertész neje 4 koronát; az egyház perselyében találtatott 174 kor. 74 fillér. Ezenkívül özv. Tóth Péterné templomi használatra 10 drb. énekes könyvet vásárolt 10 korona értékben. Az úrvacsorához kenyeret és bort adtak: P. Horváth Dezső, Dr. Lévy Józsefné, Berta István, Rakovszki József, özv. Bócz Dánielné, özv. Maczkanics Józsefné és Lipták Józsefné a katonák részére.

Nyarádon Isten dicsőségére adakoztak: Tóbiás Ferenczné, szül. Pándi Veron 4, Köblös Istvánné 2, Persely János (Amerika) 4, Horváth Péter 2, Tóbiás János (Amerika) 4, Varga János 2, ifj. Köblös István (Amerika) 4, id. Kovács József 2, Tóbiás János 2, Tóbiás Erzsébet (Amerika) 4, Demjén János, Szabó Erzsébet 10, Lékó András 2, Kuni Sándor (Amerika) 2, Kecskeméthy Ilona 4, Timkó Sándor 2, Tóbiás István Csörgő Juliánna 4, Csörgő Mihály 2 Kovács Istvánné 2, ifj. Vas József 2, Horváth Vera 2, Horváth Gáborné Tóth Erzsébet 2, ifj. Szallár József 2, Köblös Sándor (Amerika) 2, Köblös Istvánné 2, Tóth István (Amerika) 2, Tóbiás Péter 4, K. Tóbiás Ferencz 2, Kuni Erzsébet (Amerika) 2, b. Kovács István 2, Köblös István 4, Tóbiás István 2, Demjén Pál (Amerika) 2, ifj. Tóbiás János 2, Nagy János 4, Timkó Ferencz 2, Hajdu József 2, M. Kovács Sándor 2, Horváth Gáborné, szül. Tóth Erzsébet 4, Egyed István Fájrról 2, Tóbiás János (Amerika) 2, Horváth János 2, Horváth Gábor 2, Kovács Jánosné 2, Kovács Istvánné 2, Tóbiás Istvánné 2, Kovács Rozália 2, Lékó Mária 2, Móré Mária (Amerika) 2, B. Kovács István 4, Horváth Gábor 2, ifj. Demjén Sándor 2 koronát.

Nagy-Szelmenczen Herkner Herman egy majolika urasztali kancsót ajándékozott 20 kor. értékben, Kozma József lelkész és neje egy márvány úrasztalát 52 kor. értékben, ifj. Szabó Péter zöld posztó-terítéket a szószékre 20 korona értékben, ifj. Balog Istvánné a lelkész templomi székére zöld posztót 10 korona értékben, Jakab Erzsébet az úrasztalára egy fehér kendőt színes selyemmel hímezve, értéke 10 kor. Isten dicsőségére gyűjtöttek Amerikából: Éles György 45, Éles Péter és Jakab Ferencz 226, Balog Péter és Éles Ferencz 200, Köblös Mihály 105 koronát;

Éles János 10, Balog Veronika 5, Jakab Sándor 10, ifj. Gilányi János 6, Balogh János 3 koronát adakoztak Amerikából. Továbbá Nagy György 2, Özv. Jakab Jánosné 3, Mondok Péterné 1, Tóth Sándor 5, Varga István dobó-ruszkai lakos 2, Iván Istvánné 8, Iván Jánosné 4, Éles Gábor 2, Iván Péter gör. kath. 2, id. Szabó Péterné 10, Jósza Péter r. kath. 4, ifj. Nagy Jánosné 4, Stefán János 1, Simkó János 2, id. Jósza Ferenczné 2, ifj. Jósza Ferenczné 2 kor. 50 fillért, Bódi Borbála 1, Jakab Juliánna 2, Varga István 2, Kis István 8, Horváth Györgyné 1, Sz. Balog János 2, Bódi János 2, G. Stefán Jánosné 2, Herczeg Dániel Palágyból 2, Jevcsák Istvánné 2, Bódi Györgyné 2 koronát adakoztak.

Ptuskán Isten dicsőségére adakoztak: Jakab Károly, özv. Szanyi Jánosné, Huszti Mihály (Amerika), Tóbiás Istvánné, legifj. Jakab Jánosné, ifj. Demes István, Kis Zsófia (Amerika), id. Jakab Jánosné, Takács Györgyné, id. Deme István, özv. Béres Ferenczné, ifj. Bodnár János, Jakab Imre, Huszti Mihály, Ádám Mária, Marczai Sándorné, ifj. Marczai Györgyné, legifj. Marczai György, Tóth Péter, Simon János, Demes István, özv. Matyi Jánosné, Kis Mária 2—2 koronát: Csóka András 60 fillért, Berczik András (Amerika) 4, Berczik Gábor (Amerika) 3, ifj. Marczai Sándor 8, Gyurka Mihály g. kath. 4, Kis István 1, Gilányi Péterné 1, legifj. Marczai Péter 4, Éles Sándor 4, Marczai Márton és Balog Jánosné 1—1 koronát.

Palágyon Isten dicsőségére adakoztak: Kurátor Nagy István, Vig Sándor, özv. D. Varga Jánosné, Varga Jusztai, özv. Nagy Istvánné, Komróczy Szanyi János, Pallai János, Urbán Györgyné, Kis István, Nagy György, Jankó Varga Jánosné, Juhász Jánosné, Varga Samuné, Nagy Lajos, Varga Jánosné, Urbán Istvánné, id. Pallai István, Jancsi Szanyi Györgyné, Kurátor Nagy János, Balog István, Dancso Erzsébet, Varga Györgyné, Varga Istvánné, Ökrész Urbán István, Varga István, Nagy Györgyné, Takács Ferencz, Vig Lajos, Szanyi Jánosné, Szanyi Györgyné 2—2 koronát; B. Varga Sándor 10, Kis Erzsébet (Amerika) 4, M. Varga János (Amerika) 6, Urbán István (Amerika) 10, Kis János (Amerika) 4, Pallai Varga István (Amerika) 4, Nagy Jánosné és két fia 15, Urbán János fia (Amerika) 4, Komoróczy Szanyi István (Amerika) 4, Komoróczy Urbán György 4, Szanyi Jánosné fia (Amerika) 4, Pali Varga Pál és fia (Amerika) 15, Varga Sándor 4, Szanyi István 10, Kulán Andrásné 4 koronát.

Gálocson Béres Sándor 2, Adám János 2, Drurócsik István 1 koronát adtak Isten dicsőségére.

Bátfán Csombókos Tóth Juliánna 2, Nagy István (Amerika) 2, Pócs János (Amerika) 2, néhai Buza András Sislóczról 10 koronát adtak Isten dicsőségére; továbbá Bus Ferencz, Erzsébet és Borbála Amerikából színes pamut urasztali abroszt, értéke 6 korona, Bús József (Amerika) egy majolika korsót adott az úrasztalára 2 kor. értékben, ugyanő a szószékre rózsakoszorút 4 korona értékben, Buza Andrásné szül. Csury Borbála Sislóczról a szószékre fekete csipkével szegélyezett zöld posztót adott 8 kor. 50 fillér értékben, özv. Pócs Jánosné leánya, Mária (Amerika) egy ezüstrojttal szegélyezett kék selyemkendőt adott 8 kor. értékben, Sutka Kálmán gondnok a 6 úrvacsorai alkalomra kenyeret adományozott.

Pallón Isten dicsőségére adtak Amerikából: Ferencz János és neje 40, Csengeri János és neje, Ferencz Erzsébet 4, Csengeri István 2, Antalóczi Lászlóné 2, Bódi József 2, Bajusz Csengeri István 2, Baki Juliánna 6, Laskodi István 2, Smajda Sámuel 2, Csengeri Péter 2 koronát. Itthoniak: Köblös Ferenczné 2, Ferencz György 3, Smajda Jánosné 2, Varga Istvánné 2, Köblös Juliánna 2, Bódi Jánosné 2, Gyurócsik Erzsébet hagyományozott 2, Bódi György 2, Nagy Pálné, szül. Kenyhercz Juliánna 2, Baleda Jánosné, Nagy Zsuzsánna 2 koronát adtak; továbbá néhai Gyurócsik Erzsébet egy színes pamut urasztali nagy abroszt hagyományozott 6 kor. értékben, Bódi Zsuzsánna Amerikából szintén egy színes pamut nagy abroszt adott 6 korona értékben. A járó marhával bíró egyháztagnok 100 koronát kerestek. Bódi Ferencz gondnok a 6 úrvacsorai alkalomra kenyeret adott.

Vajkóczon Vályi Kálmán és neje, Kása Erzsébet az egyháznak egy 140 kiló nehézségű harangot adományoztak 400 korona értékben.

Csicserben Isten dicsőségére: Özv. Pallai Istvánné 2 kor., Kosztyó Erzsébet (Valyoné) 3 kor., Szemán András 2 kor., Csatlós Erzsébet és Csatlós Mari Varga Józsefné (Amerika) 10, kor., Csatlós Jánosné és fiai (Amerika) 10 kor. Orgona alapra: Varga Imréné Csatlós Zsuzsánna 4 kor., Jacsik Erzsébet Pallainé (Amerika) 10 kor., Pallai (Katona) Julcsa (Amerika) 2 kor., Múszai Kovács Jánosné 4 kor., Kosztyó Jánosné Móré Borbála 2 kor., Fedor Ferenczné Erdélyi Mária 4 koronát

Bésén Varga Zsuzsánna 2 kor., Szatmári József 2 kor. Kalán Jánosné 1 kor., Szabó Péter (Amerika) gyűjtött és küldött 392 kor., Varga Péter (Amerika) 9 kor. 80 fill., Varga

István 2 kor., J. Kalán András 4 koronát. Geczi Mária vajáni lakos egy diszes terítéket adományozott az úrasztalára 10 kor. értékben. Orgona alapra Papp Lajos tanító 10 koronát adományozott.

Iskén Amerikából adakoztak: Sipos Józsefné 2, Halász István, Sipos István, Sipos Juliánna, Révész András 4—4 kor.-t, Popé Péter 10, Tóth Busa András 6, Felső Sipos János 6, Popé István, Popé József 4—4 koronát. Az itthon levő hivek közül adtak: Község előljárósága 2, Özv. Fekete Jánosné 2, ifj. Fejérváry Ferenczné, Mútkó Józsefné 4—4 koronát.

Vajánban Isten dicsőségére egyesek 35 koronát adtak.

Moksán id. Balog Sándor (Amerika) 10 kor., Kaszonyi Mihály (Amerika) 6 kor., Herbács Gyuláné szül. Balogh Katalin 2 kor. Dudik Józsefné szül. Balog Juliánna egy piros színű urasztali szövettakarót adományozott 10 kor. értékben. Balog Jánosné szül. Balog Borbála egy fehér csipke rózsákkal díszített urasztali terítéket adományozott 4 kor. értékben.

Bajánházán Offera czimen adakoztak egyesek 186 kor. 18 fillért.

Veskóczon Demjén Erzsébet (Amerika) 10, Kovács András (Vaján) 2, Szabó András (Csicsér) 2, özv. Fegyverneki Jánosné (Helmeicz) 20, özv. Orosz Andrásné (Csicsér) 10, Varga Sándor (Komorócz) 10, Galgóczy István (Mogyorós) 20, Gyüre Károlyné (N. Kapos) 2, Bernáth Gyuláné (Jesztreb) 4, Arvay Gyula (Ungvár) 4, Tóth Lajos (Szürthe) 10, Felföldy Ödön (Mátyócz) 10, Köröskényi Ferdinánd (Bajánháza) 8, Horváth Gábor (D. Ruszka) 8, Füzesséry István r. kath. (Vajkócz) 7, n. Varga István (Komorócz) 5, Katona Vilma és testvére (Ungvár) 6, Lipták Józsefné (Ungvár) 5, Komonyi Zsuzsanna (Amerika) 6, Kanyák Erzsébet g. kath. 20, Árvay Ida (Bereczki) 40 koronát adományoztak. Templomszentelés alkalmával perselypénz gyűlt 526 kor. 28 fill., ugyanekkori báljövedelem 243 kor. 20 fillér. Kása Margit ungvári lakos a szószékre drapszinű posztó, színes selyemvirágokkal hímezett terítéket adományozott 25 kor. értékben. Lipták Margit ungvári lakos a papszékre egy drapszinű posztó, színes selyemvirágokkal hímezett terítéket 12 kor. értékben adományozott. Lipták Józsefné az úrasztalára 1 1/2 méter hosszú, ugyanolyan széles drap posztóból színes selyemvirágokkal kivarrt, s aranyrojttal díszített terítőt adományozott 30 kor. értékben. Egy magát megnevezni nem akaró az urasztalára drap posztóból fehér selyemvirágokkal hímezett, aranyrojttal ellátott terítőt 24 kor. értékben adományozott. Ugyancsak magát megnevezni

nem akaró ungvári lakos az úrasztalára drapposztóból színes selyemvirágokkal kivarrt terftőt adományozott 8 kor. értékben.

Cseppelyen Isten dicsőségére adtak: Szabó Sándorné 6, Literáti Sándorné 6, Tóth János 2, Helmeczi Józsefné 1, Reho Istvánné, Tarnószki Istvánné 2—2 koronát. Urasztali borkancsóra gyűjtés folytán adakoztak: Szöllősy Gyulánné 10, Herczegh Károly 10, Stépán Gézáné 6, Kemecsey János 10, Csengery Lajosné 4, Luterán Istvánné 4, Csengery Kálmánné 3, Köblös Jánosné 3, Kása Zsigmondné 2, Köblös Ferenczné 2, ifj. Köblös Istvánné, özv. Orosz Andrásné (Csicsér) 2—2 kort. Jászay Mihály (N. Kapos) 1 kor. 60 fillt, Csengery Ferenczné, Tarnószky Istvánné, Tóth Mihályné r. kath., Zaborszky Istvánné g. kath., Literáti Sándorné, id. Köblös Istvánné, Kosztics Jánosné, Reho Istvánné, Geczi Samuné, Móré Erzsébet, Lekó Józsefné r. kath., Bukószky Józsefné, Nagy Jánosné, Literáti Juliánna, Szabó Róza 1—1 kort. Huszár Jánosné, Elek Erzsébet 60—60 fillért.

N. Kaponon Isten dicsőségére adakoztak Amerikából: Márton Ferencz 5, Kis Rozália 10, Lengyel István 2, Geczi József 2, Kovács István 6, Vas Erzsébet 10, Nagy József 3, Buza István 20, Belenszki Mari hajadon 10, Lengyel István 10, ifj. Geczi József 10, Kis Lajos 5, Kis Mari 5, Kis Miklós 5, Geczi András ifj. 10, ifj. Geczi Sándor 3, Kelény Sándor 10, Asztalos István 5, Simon József 10, Belenszki József 10, ifj. Basa Kálmán 5, Lengyel József ifj. 10 koronát. Az itthon levő hivek közül adakoztak: Kovács Károly 4, Papp Kálmán 4, Albert Ferencz s neje 4, Balog Dániel 4, Maksa Józsefné szül. Kecskeméthy Ilona 10, Kis István s neje Szabó Julia 4, Vásárhelyi Linka és Etel 6, Eszterhai Sándorné szül. Albert Juliánna 20, Vagner Mihályné szül. Szöllősy Erzsébet 6, Bodnár Mari hajadon 10, Zátorszky Erzsébet (Ujhelyből) 2, Albert Jusztina hajadon 2, Geczi Sándorné 2, ifj. Lengyel József 2, Végső Rozália confirmándus leány 2, Albert Ferencz, 1 Basa Juliánna confirm. leány 1, Nagy István confirmán. 1, Pál Lajos confir. 1, Buza Sándor conf. 1, Kis Julianna conf. 1, László Margit confir. 2, Albert Eszter 1, Asztalos Máli 3, Sarkadi Erzsébet és Julis 5, Szabó Eszter hajadon a tengerpartról 2, Köblös Eszter 2, ifj. Kis István és neje Eszterhai Erzsébet 8, Nagy Istvánné 2, Kecskeméthy Mariska urnó 4, Helmeczi Eszti és Mari hajadon 6, özv. Elek Sándorné 2, Kis Ferencz s neje 5 kort. Buza István 50 fillért. Orgona alapra adtak: Beregi István (Amerika) 10, Kigyóssy Károly 20, Bara Ferencz s neje Pap Mária 4, ifj. Simon Zsigmond 2 koronát.

Ifj. Basa Sándor az úrasztalára 8 korona értékű bort adományozott.

Összes adakozás az egyházmegyében: 14,244 kor. 82 fillér.

Építkezések:

Solymoson a tanítói funduson új kerítés építtetett 75 kor. 80 fillér értékben.

Reviscsén a tanítói udvaron az istálló megújított 266 kor. értékben.

Zaharban új iskola és tanítói lakás építtetett 4149 korona 82 fillér értékben.

Pinkócson a templom kívül-belül újra vakoltatott s belül ki is lett festve 564 kor. 60 fillér értékben.

Csapon az iskola körülankereztetett s a tanítói lakon egy pincze építtetett 236 kor. 46 fill. értékben.

Kis-Dobronyban a tanítói lakás teljesen rendbe hozatott 290 kor. 49 fillér költséggel.

Nagy-Dobronyban a lelkészlak hozatott rendbe 617 korona költséggel.

Csicserben a templom alja bepadlóztatott 50 kor. költséggel. A tanító kamarája, valamint az egyház magtára fiókokkal ellátott 200 korona költséggel.

Mokcsa a lelkészlakon egy új kőkutatót csináltatott, amely készpénzben 82 korona 56 fillérbe került a kifuvározáson kívül, a melyet az egyháztagek teljesítettek.

Mogyoróson a tanítói lak és istálló kijavított, új sertésöl építtetett 452 kor. 10 fillér költséggel.

Cseppely egy új csűrűt épített a lelkészi funduson 500 korona költséggel.

Nagy-Kapos a lelkész csűrűjét újra fedette, léczeltette 160 kor. 30 fillér költséggel, a melynél a munkát az egyház tagjai teljesítették. A tanítói fundus új palánkkal vétetett körül 158 kor. 38 fillér költséggel, a szülákokat az egyház tagjai adták. A tanító ólja zsindelelyel egész újból fedetett s a csűrű újból zsupoltatott 374 kor. 22 fillér költséggel.

Kis-Gejőcz papi lakását befejezte 500 korona költséggel.

Nagy-Gejőcz templomát és tornyát újra renováltatta 1024 korona költséggel.

P.-Helmeccz temploma kijavítására 900 koronát rakott össze.

Minaj a lelkészlakon az istálló építését megkezdte 350 kor. 50 fillér költséggel.

Tarnócz a papi lakáson építkezett 520 kor. költséggel.

Botfalva a tanítói funduson kerítkezett 92 korona 68 fillér költséggel.

Ungvár a Diószeginé-féle ház építkezéséből eredő 10,000 korona adósságból törlesztett 1330 koronát

Nyarádon a tanítói portán a tűz által elhamvadt csűr helyett egy újat építettek talpra zsúptetőzettel 502 korona kiadással. Az iskolára ablakokat, továbbá padló, iskolapad és kerítést csináltattak 216 kor. 32 fillér költséggel.

Szelmenczen a templomot kifestették, kivakolták, a tornyot bezsindelyezték és felszenteítették 1022 kor. 68 fillér költséggel. Ezenkívül a lelkészi funduson kisebb javításokat tettek, mely 84 kor. 78 fillérbe került. A lelkészlakon egy szobát kipadimentomoztattak 25 kor. költséggel.

Ptuskán a templomon és tanítói lakon végzett renoválások 219 kor. 44 fillérbe kerültek.

Palágyon az iskola tetőzetét újból zsindelyezték 461 kor. 84 fillér költséggel, melyhez a szükséges anyagokat az egyháztagek díjmentesen fuvarozták ki. Az iskolát 25 drb. Gönczi-féle vasszékekkel látták el, mely 733 korona 42 fillérbe került. A tanítói lakon a pincze-tetőzetet újból zsindelyezték, mely 36 kor. 60 fillérbe került. A templomot élő Gledichia-kerítéssel vették körül, melyért 26 koronát fizettek.

Gálóc a paplak körül 36 méter hosszú deszka-kerítést csináltatott 67 korona 16 fillér költséggel.

Bátfa a papi funduson a sertésól tetőzetét újból zsindelyeztette 107 korona 26 fillér kiadással.

VII. Az alsó-zempléni egyházmegyében.

Adakozások.

Bodrog-Halászbán Kapéri Sámuel 10, Szendrei András 30, ifj. Molnár András 20 koronát adományozott. Egy műkedvelői gyermek szini-előadás 65 koronát jövedelmezett.

Tolcsván tolcsvai születésű, bécsi lakos Adriányi Gyula úr az egyház közszükségei fedezésére 2000 koronát adományozott, mely összegből 300 kor. illeték s egyéb járulék címén levonatván, 1700 korona takarékpénztárba helyeztetett. Az egyház elpusztult szőlőjének helyrehozására s tolcsvai és zsadányi hívek, valamint más vallásuk is 1434 korona 59 fillért ajánlottak meg, melyből már befolyt és bankba helyeztetett 970 korona 04 fillér; továbbá a gyalog és fuvarmunkát felajánlották. Báró Mattencloit úr ő méltóságától 5000 darab karót s a beültetéshez szükséges vesszőket nyerték.

Tokajban a Tokaj-Hegyaljai takarékpénztár adománya 20 kor., Fischer Károlyné alapítványa 1400 kor. Önkéntes adományok orgonára 178 kor. 50 fillér; perselypénz 157 korona 44 fillér. Bernáth Béla úr vizsgai adománya 10 korona.

Sárospatakon Szabó István és neje 200 koronát hagyományoztak. Az újonnan alakult polgári énekkar 169 korona 56 fillért. A nőegylet folyvást gyakorolja jótékonyágát. Ez évben 16 egyént segélyezett 442 koronával s 1460 adag eledelt szolgáltatott ki, tankönyveket s ruházatot adott és népkönyvtárt állított fel.

Vajdácskán egyesek Isten dicsőségére 24 koronát adtak.

Alsó-Bereczkiben Beszterczey Béla lelkész 10 koronát s Margitka leánya egy talpas úrasztali china-ezüst poharat adott 10 korona értékben.

Kis-Kövesden az amerikai hívek 735 koronát s 50 fillért küldtek; az itthon lévők 24 koronát adományoztak.

Nagy-Kövesden egyesek 553 koronát adtak s közmunkával 273 kor. 64 fillért kerestek.

Szomotoron egyesek 16 koronát adományoztak.

Szentesen Isten dicsőségére egyesek 6 koronát adtak.

Vékén a szétszórtnan élő hívek 229 kor. 30 fillért adakoztak.

Király-Helmeczen egyesektől 43 kor. gyűlt be.

L.-Pólyában 65 koronát adakoztak.

Leleszen nagyrészt Amerikában levők 116 koronát adakoztak. Ezenkívül adtak: Palágyi Kovács Andrásné egy úrasztali kendőt 20 korona értékben, Luterán Ferenczné Kaposról egy úrasztali selyemkendőt 5 kor. értékben, Tóbiás Ferenczné, szül. Dobos Eszter Amerikából egy kötött kendőt 6 kor. értékben, Bodnár Kálmán tanító neje egy kötött kendőt 20 kor. értékben, Bodnár Kálmán és neje sz. Cziganyi Emilia egy majolika úrasztali korsót 12 kor. értékben.

Bacskában egyesek 173 koronát

Ág-Csernőben egyesek 166 kor. 50 fillért,

Kis-Tárkányban 10 kor. 36 fillért,

Agárdon 189 koronát,

Lányváron 115 koronát,

Perbenyikben 180 kor. 60 fillért,

Kis-Géresben 186 koronát adományoztak egyesek.

Megyaszónak gr. Andrassy Dénesné adományozott 2000 kor.-t.

Takta-Harkányban Nagy András bíró egy úrasztali aranyozott poharat 110 kor. értékben és Bodnár Károly egy úrasztali kendőt 16 kor. értékben.

Kis-Dobszán a közbirtokosság 70, báli multság 36, Kónya András 2, két egyháztagnak 8, konfirmándusok 2 koronát adtak.

Gesztelyen Kóczán Miklósné úrnő 1000 koronát orgonára, Kóczán Miklós orgona felállításra 85 koronát. Harangra: Mocsári Sándorné, sz. Kóczán Ilona úrnő 50 koronát, róm. katolikusok 29 kor.-t, a református hívek kivetésből 1282 kor. 24 fillért; templomra gróf Vay Tihamér 200 kor.-t, Klein József izraelita 50, Klein Dezső izr. 20, kivetésből 798 kor. 78 fillér; úrasztali helyre: Szűcs Andrásné 2, hiterősített növendékek 45 fillér; úrasztali terítőre a gesztelyi ref. asszonyok 158 kor. 50 fillért; toronyórára Róth Ignác 4 koronát; templomszentelési költségre Kóczán Miklós 200 kor. t, templom-festésre Szarka Sámuel és Kántor Zsuzsanna 400 kor.-t, Zeltenhoffer Frigyes fiai iskolához való csengetyűt adtak 30 kor. értékben; keresztelő tálcát és kannát vett Mihályi János gazdatiszt 30 kor. értékben; úrasztali terítőre Négyesi János és Török Borbála adott 40 koronát. A lelkészlak újjáalakítására Olajos Pál lelkész és neje Bodolay Etelka 1445 kor. 87 fillért adományoztak.

Hernád-Németiben erdészbérletből a közbirtokosság 82, özv. Molnár Istvánné 2 koronát adott.

Berzéken Szemere Miklós 200, Özv. Kaluzsai Károlyné 50, Kaluzsai Károlyné 10, Potoczky Imre 40 koronát adakoztak. Potoczky Dezső 80 kor. értékű munkatétet ajánlott meg.

Kesznyétenben Szikszai Sándor 50, Turóczi János 200, D. Oláh András 120, Topa Gáspár 200, Horváth András 164 koronát adtak.

Tisza-Lúczon Lovas Miklós, Nagy András, Zákány Sándor, ifj. Nagy András, Fekete Imre, Pólint Andrásné 4—4 koronát; Stein Béla, Nagy András, Torjai András, Molnár István, Palumby Gábor, Gábor András 9—9 koronát; Dancs Dániel Amerikából 10 koronát, Kenyeressy Árpád lelkész építkezésre 100 koronát adományozott.

Szerencsen Igaz Mariska és Juliska az úrasztalára 1—1 terítőt, három özvegy asszony 21 koronát, a mádi takarékpénztár fiókja 33 kor. 97 fillért adományozott.

Monokon a lutheránus egyház a felajánlott 20 koronát adományozta.

Golopon Báró Vay Sándor az iskola javára 60 koronát és az orgona javítására 20 koronát adott.

Tállyán a temetőkert rendezésére 80 kor. adományoztatott.

Mádon a mádi takarékpénztár 88 kor., Özv. Szabó Lajosné 20 kor., a szőlőműves társaság 142 kor. 38 fillért és egy har-

moniumot adott 140 kor. értékben. Özv. Hubay Károlyné 100 koronát, Keresztyén János 20 koronát, B. Nagy Sándorné 2 koronát adott.

Tarczalon Gecsey Péter lelkész 100 koronás alapítványt tett.

Takta-Kenézen Lakatos Károly templomajtót készíttetett 30 kor. értékben.

Karoson egyesek 81 koronát,

Karcsán 63 koronát,

Páczinban 162 koronát adományoztak.

Nagy-Rozványon közmunkával kerestek 968 kor. 60 fillért és egyes hívek 71 koronát adományoztak.

Semjénben egyesek 16 koronát adtak.

Lácán közmunkával kerestetett 116 kor. és egyes hívek 162 koronát adakoztak.

Ricsén egyesek 111 koronát,

Czigándon 182 koronát,

Karádon 108 koronát adományoztak.

Az adakozások összege: 21,762 kor. 15 fillér.

Építkezések.

Tokajban iskola bővítésre kiadatott 1211 kor. 30 fillér.

Vison épületek javítására fordított 250 kor.

Sárospatakon javításokra 729 kor. 10 fillér fordított.

Vajdácskán 261 kor. 02 fillért fordítottak a javításokra.

Nagy-Kövesden a templom díszesebbé tétetett 1437 kor. 77 fillér költséggel.

Ág-Csernőben a templom újonnan építésére kiadatott 6793 korona 02 fillér.

Kis-Tárkány díszes új lelkészlakot építtetett 2400 korona költséggel.

Gesztely a múlt évben felépült templomára fizetett lelkészlakkal együtt 12,555 kor. 67 fillért.

Tisza-Lúcz iskolaépítésre és házhely-vételre fordított 7626 korona 79 fillért.

Golopon épületek javítására kiadatott 400 korona.

Ondon javításokra fordított 242 korona 60 fillér.

Bájon épületek javítására kiadatott 301 kor.

Pthrügy temploma tetőzetének festéséért kiadott 340 kor.-t.

Takta-Kenéz kerítés és istállóra költött 120 koronát.

Semjén tanítólak és kerítésekre kiadott 2200 koronát.

Czigándon javításokért fizettetett 370 korona.

Építkezésekre összesen kiadatott: 37,238 korona 27 fillér.

VIII. A felső-zempléni egyházmegyében.

Adakozások.

Abarán Isten dicsőségére adtak a helybeli hivek 14 kor. 10 fillért. Az egyház női tagjai, élükön Horkay Bertalanné lelkesné és Dezső Julia tanítónővel 160 korona 13 fillért gyűjtöttek össze, mely összegből 2 db. urasztali pohár, egy kenyértányér, továbbá egy keresztelő készlet szereztetett be.

Bánóczon Isten dicsőségére begyűlt 269 kor. 45 fill., részint az itthon lévő, részint az Amerikában élő hitsorsosok adakozásaiból.

Bodzás-Ujlakon Isten dicsőségére a következők adakoztak : ifj. Hornyák János 4, ifj. Hornyák Huszár Mihály 2, Lajos Kis András 3, Molnár Pál és Mária testvérek 4, Tonóz András és neje Rác Borbála 5, Jeso Zsuzsánna 2, Szakál Mihály és neje Szabó Zsuzsánna 7, ifj. Lajos Mihály és neje Szücs Erzsébet Amerikából 14, tussai Lajos Mihály 4, ifj. Lajos Andrásné 2, özv. Zambes Mária 4, Hornyák Mihály György és Zsuzsánna testvérek Amerika 14, Kovács János Amerika 2, Lajos Gergely Mihály Amerikából 6, Rási András Amerika 4, Szakál Béres István és Erzsébet atyjok emlékére 4, id. Lajos János 2, özv. Csonka Andrásné áldozati borra 2, Szakál Ségá Mária áld. borra 1, Tóth János áld. borra 4, Lajos István áld. borra 5 korona 60 fillt., Szakál Ségá István Amerika 2, Szoták Mihály Amerika 4, Zambes Jánosné 2, Weisz Sámuel izr. 10, ifj. Hornyák János Amerika 2, Halász Mária 2, Utszai Hornyák János 2 koronát. Ezenkívül az urvacsorához szükséges kenyeret is a hivek ajánlékozták.

Garanyban Isten dicsőségére a következők adakoztak : id. Toronyi János 2, Béres János huszár Amerikából 2, id. Juhász János és fia Amerikából 8, Estu András és neje 2, Samu Zsuzsánna szülei emlékére 4, Béres András 2, Tamás György Amerika 2, Szakal István Amerika 6, Nagy Béres János 4, legifj. Toronyi János Amerika 6, özv. Bakura Andrásné 2, ifj. Varga Pál András Amerika 2, ifj. Vargaestók István Amerika 4, Vargaestók József és neje Bodnár Borbála 24 kort. és a papi szószékre egy selyem kendőt. Samu György Amerika 10, Hajtó Béres István és neje 3, Kovács András Amerika 4, Onder Zsuzsánna 2, özv. Estu Mihályné 2, Bakura István 2, Tussai Zsuzsánna 2, Vargaestók Kis András 2, Magyar Anna 4 kor., Haraszói Vargapál János és neje 5, Valyóvszky István 2. ifj. Toronyi János Amerika 2, Mester Mihály 2, ifj. Varga György

András 1, Tussai Erzsébet 1, öz. Szabó Jánosné 2, Juhász András 2, öz. Vajda Jánosné 4, öz. Hájel Gyuláné 6, Estu Mihály 2, Vargaestók kis János 2, öz. Vargaestók Jánosné és gyermekei atyjok emlékére 10, Halász Bakura András 2, ifj. Kovács János 2, Ducs Andrásné 2, Kovács János és neje Samu Mária 4, Prihoda Mária g. kath. 2, Hajtóbéres János Amerika 2, Szakál-Valek István 2, Szóts János 2, Béres Kis Mihály 2, öz. Vargaestók Istvánné Amerikában elhalt férje emlékére 6, Toronyi András Amerika 6, Márthos Gedeon 2, Szabó János 2, Szakál András Amerika 8, id. Varga György András Amerika 2, öz. Estu Andrásné 2, Halászbakura János Amerika 4, Ducs Mihályné 2, öz. Stefán Mihályné 2, öz. bodr. Béres Mihályné 2, Honvéd Béres János 1, öz. Varkondi Pálné 2, Juhász György 2, Hajtó Mihály 4, id. Vargapál János 2, öz. Vargaestók Andrásné 2, Hajtó János 2, Kőházi Vargapál János 2, Szakál József 2, Csanyi Zsuzsánna 2, Kincses Béres János 2, legidb. Vargaestók Mihály és menyé Hacso Mária 4, ifj. Vargapál István (Amerikából) atyja emlékére 10, Toronyi János és András testvérek (Amerika) 8, Samubakura András 2, id. Tóth István és neje 2, Tóth András Amerika 2, Demeter Mária 1, Lajos Mária 2, Lukács Mihályné 1, Stefán Zsuzsánna 2, Vargaestók Kis Mihály és neje 2, Szakál Mihály és neje 2, Bakura György 2, Szabó Mihály 2, Géczy Erzsébet 2, Kolozsváry Sámuel 2, Resko Zsuzsánna (Amerika) 4, Bakura Mihály 2, Ezenkívül az urvacsorához szükséges kenyeret az egyes hivek adták.

Gálszécsen Isten dicsőségére adtak a hivek 30 kor. 50 fill. Az urvacsorához szükséges kenyeret és bort a hivek adják. Bánóczi Andrásné halálos ágyán 100 koronát ajánlott fel a torony kijavítására. Ugyane célra gyűjtöttek a hivek magok közt 600 koronát.

Kis-Azarban Isten dicsőségére adtak a hivek 8 koronát. Az urvacsorához ők adják a bort és kenyeret.

Migléczen 59 k. 80 fillt. adtak a hivek Isten dicsőségére.

Kazsuban a javítandó torony harangjai állványához a szükséges fát Izsépi Vilmos főgondnok ajánlotta fel.

Hardicsán Isten dicsőségére adtak a hivek 203 koronát.

Kisztén Isten dicsőségére begyűlt 23 korona.

Lasztócson Isten dicsőségére adtak 14 koronát.

N. Kázméron 5 k. 10 fill.

M. Izsépen Isten dicsőségére begyűlt 68 k. 90 fill.

Cselejben Isten dicsőségére 38 koronát.

Homonnán Gróf Andrássy Dénes, az áldozatkészségéről országszerte ismert főúr, az ev. ref. iskola építési céljaira 4000 koronát, a Varannón építendő prot. templomra szintén 4000 koronát adományozott. Isten dicsőségére a következők adakoztak: Borcsik Gyula 50, Mándy István 1, Persenszky Lajos 11 kor. 90 fill. Hézsely A. 2, Lehotzky J. 4, Mazur Gy. r. kath. 20, özv. Péntek Mihályné 6 kort. Ezenkívül urvacsorai bort és kenyeret adtak: Réz László lelkész, Dr. Tüdős István (Spatak), Árvay András (Barkó), Dr. Oláh Istvánné.

Magyar-Jesztreben Isten dicsőségére gyűlt adomány az Amerikában élő hivektől 207 korona.

Szürnyegen Isten dicsőségére adtak a hivek 195 kort., a templom szenteléskor betolyt kegyes adományok összege 178 k. 90 fill. Ugyanitt a hivek egy diszes és értékes körpalástartal ajándékozták meg lelkészöket. Kozma Antal lelkész és neje a szószékre egy diszes bársonyterítőt ajándékoztak, Bacsó István és neje pedig az urasztalára vettek egy bársonyterítőt 40 kor. értékben. Az úrvacsorai bor és kenyér megvételéhez a következők járultak 6--6 koronával: özv. D. Tussai Jánosné, id. Szinyéri István és Béres Zsuzsánna.

Imregen Isten dicsőségére begyűlt 125 kor. 72 fillér.

Zemplénben Csizmadia János Amerikában élő hitsorsosunk gyűjtése 195 k. 50 fill. Isten dicsőségére gyűlt részint Amerikából, részint az itthoni hivektől 160 kor. Apacs Andrásné, szül. Fábíán Juliánna az urasztalára saját készítményű diszesen kiállított terítőt ajándékozott 20 korona értékben 1900. felirattal; ugyane célra Nehéz Borbála egy kendőt.

Ladmóczon az urvacsorai bort és kenyeret a következők adták: Kozma Antal, Gazdag Gyula, Szombathy Károly, Haraszthy Vincze r. kath. és Erdélyi Sándor.

Szöllőskén Isten dicsőségére adakoztak: b. Tóth Juliánna 2, Nagy János 2, Mészáros Zsuzsánna 10, Árvai István 4, Tóth Józsefné 2, Árvai András 4, Laczkó József, Kocsis Jánosné Szögből 3, összesen 27 kor, Mészáros Juliánna egy szószéki díszes bársony terítéket 40 kor. értékben, Öreg Kassai Józsefné, id. Kormos Jánosnéval a papszékre zöld plüss takarót vettek 12 kor. értékben.

B.-Szerdahelyen Isten dicsőségére adakoztak a hivek 65 koronát.

Deregyön Isten dicsőségére befolyt 79 kor. Gróf Lónyay Gábor főgondnok 20 kort adott szegény gyermekek tanköny-

veinek beszerzésére, ugyanő adja minden alkalommal az urvacsorájához szükséges kenyeret és bort, körülbelől évi 50 kor. értékben.

Szalókon Isten dicsőségére adakoztak a hivek 34 korona 45 fillért.

Hegyiben Isten dicsőségére befolyt 44 korona.

N.-Ráskán Isten dicsőségére 8 kor.

Kis-Ráskán Isten dicsőségére adtak: Kaszonyi János Amerikából 10 kort., id. Szücs István, ifj. Szücs István, Szücs Mihály és Szücs János 102 kort., küldtek Amerikából egy úrasztali boros kancsóra, a mely be is szereztetett a következő felirattal: »A ki issza az én véretem örök élete vagyon annak«. Kanócz András Amerikából 10, Kacso János, Kaszonyi János 10—10 kort. Kisebb adományokból befolyt 14 kor. Özv. Kozma Gáborné nemes ker. lelkületének szép jelét adta az által, hogy egy elaggott, s tehetetlen özv. ker. nőt lakással és élelemmel látja el.

Vásárhelyen ifj. Onder János jelenleg Amerikában lévő hitsorsosunk az orgona alapra tett 300 koronás alapítványát befizette. Isten dicsőségére begyűlt 124 kor. 73 fillér.

Morván Isten dicsőségére adtak a hivek 26 koronát.

Laszton Isten dicsőségére, adtak 194 kor. 18 fill. Az Amerikában lévő hívek orgonára gyűjtöttek 1912 koronát, melyből az egyház a múlt évben 2000 kor. költséggel egy 6 változatú pedalos orgonát állíttatott fel. A gyűjtést a következők eszközölték: Valyiskó Timecskó János 1280 kor. Jancsik János 300, Csuszák János és Poskrob György 245 kor. Összesen 1825 kor. A különbözet az 1912 és 1825 kor. közötti 87 kor. a gyűjtők által a pénz beváltására, okmányok szerkesztésére és posta költségre számoltatott el.

Kolbásán Isten dicsőségére befolyt 35 kor. Özv. Mezőssy Menyhértné 400 koronás alapítványt hagyott végrendeletileg az egyháznak.

Mihályiban 30 kor. adtak a hivek Isten dicsőségére.

Kis-Toronyán Isten dicsőségére gyűlt összeg 69 kor. 11 fill.

Csarnahon Isten dicsőségére adtak a hivek 60 kort. Szarvas István, Bekenyi István, ifj. Kis Ferencz, Kása János, Kalán András, Zádori János pedig 6—6 korona értékben az úrvacsorai jegyeket adták.

Kis-Báriban Isten dicsőségére adakoztak: Majzát Terézia, Tóth Jánosné 4, Tóth Imre János 10, Gábor Tóth János

10, Kacso Jánosné 10 kort. Az úrvacsorai bort és kenyeret a hivek adják.

Összes adakozás az egyházmegyében: 14,398 kor. 93 fill.

IX. A felső-zempléni egyházmegyében.

Építkezések.

Miglészen 11.874 korona értékben diszes, a modern kor igényeinek megfelelő papi lakás építettett. E lak építésénél úgy anyagi áldozatával, mint fárodózásaival legtöbbet tett *Bessenyei István* az egyház főgondnoka.

M.-Jesztreben a lelkészi melléképületek és kerítés megépítésére adott az egyház 734 kor. 02 fillért.

Szürnyegen a templom díszesen kijavított. A javítás 1634 kor. 94 fillérbe került.

Imregen az iskola kipadlózottatott 24 kor. költséggel.

Bodzás-Ujlakon a leégett lelkészlak és melléképületek felépítették 1292 kor. költséggel.

Zemplénben a lelkészlak és az iskola javítása bele került 324 kor. 70 fillérbe.

Ladmócon a lelkészlaknál előfordult hiányok fedezésére 268 kor. 18 fill. fordított.

Szöllőkén a lelkészlakon a kamara és sertésól 14 méter hosszúságú, zsindelyezettett 198 kor. kiadással.

Málczán kisebb javítások történtek a lelkészlakon 27 kor. értékben.

Bánóczon a lelkészi és harangozói lakhely északi oldalról palánk-kerítéssel vétetett körül 217 korona költséggel, A paplakon, tanítói lakon és a harangozói lakon kisebb javítások tettek 73 kor. erejéig. Templom javításra 33 kor. 66 fillér. Az iskolában és tanítói lakon 2 cserépkályha állítottatott fel 137 kor. 50 fill. értékben.

Morván 16 kor. 40 fillér értékben a tanítói udvaron palánk kerítés készítettett.

S.-A.-Ujhelyben 1800 korona költséggel az orgona kijavított.

Az építkezés összege: 18,656 kor. 49 fillér.

7. A püspöki jelentés az egyházi életünkben biztatóan mutakozó jelenségek között szinte tüneményszerűnek rajzolja azt az országos tisztelettől kísért áldozatkészséget és felekezeti elfogultságon felülálló jótékony-

ságot, a melylyel *Andrássy Dénes gróf* és nemes szívű hitvestársa — egyebek közt a mi szegényebb sorsú ev. ref. egyházközségeinket is évről-évre fokozódó bőkezűséggel gyámolítani kegyeskednek.

Egyházkerületi közgyűlésünk a maga részéről és ujabban is hálás szívvel siet feljegyezni ama 35,000 koronányi nagylelkű adományt, a melylyel a lefolyt egyházi évben *Andrássy Dénes gróf* és hozzá méltó szellemű hitvestársa a mi földi bajokkal küzdő egyházközségeink szükségain könnyíteni igyekeztek; egyszersmind a krisztusi szeretettől megszentelt nemes szíveknek, a megsegített egyházközségek és egész ev. ref. anyaszentegyházunk nevében is tiszteletteljes köszönetét nyilvánítja s reájok a szeretet munkáiban gyönyörködő Istennek állandó kegyelmét kéri.

8. Az anyaszentegyházunkra súlyosodó veszteségek között mint legnagyobbat, legérzékenyebbet említi fel a püspöki jelentés *Borosjenői Tisza Kálmánnak*, a dunántúli egyházkerület főgondnokának, egyetemes konventünk világi elnökének, nemzetünk egyik elsőrendű vezérférfiának folyó év márczius hó 23-án, Budapesten történt elhunytát, jelezve egyszersmind püspökünk, hogy a nagy halott végtisztességtételén egy általa összeállított küldöttség élén, személyesen is megjelent s a gyászba borult család képviselője, *Gróf Tisza István* előtt, egyházkerületünk igaz részvétét szíve teljessége szerint tolmácsolta.

Egyházkerületi közgyűlés püspökünknek a nemzeti gyászban való személyes részvételét s kerületünk fájdalmanak küldöttség útján történt kifejezését elismeréssel veszi tudomásúl s a legbensőbb érzéssel osztozkodik abban az őszinte hódolatban is, a melylyel a püspöki jelentés a *Tisza Kálmán* földi dicsőségét s elévülhetetlen érdemeit méltányolja. Ama kivételes nagyok közé tartozott ő valóban, a kiket a Gondviselés titkos bölcsessége maga öve-

dez fel erővel, a kiknek kezeit ő maga tanítja a harcra s karjaikat hatalmasokká teszi az érzíjjak meghajtására s kiszélesíti lépéseiket, hogy meg ne tántorodjanak és nemzetek fejévé teszi őket, hogy messzire fényljék az ő világosságuk. (Zsolt. XVIII. 33—37.) E meggyőződésben, egyúttal pedig édes emlékezéssel mind ama fáradalmakra, küzdelmekre és áldozatokra, a melyekkel *Tisza Kálmán* ifjú korától életének utolsó lehelletéig hazai ev. ref. egyházunkat annak különböző oltárai körül soha nem lankadó kitartással szolgálta: egyházkerületünk a maga részéről is a legmélyebb tisztelettel jegyzi fel az Ő elhunytát anyaszentegyházunk legnagyobb veszteségei közé s az ékes koronájától megfosztott Tisza-családra — mélységes fájdalomnak enyhítésére — a vigasztalás és szeretet Istenének gyámolító kegyelmét kéri.

9. A püspöki jelentéssel kapcsolatban és annak szellemében

egyházkerületi közgyűlésünk mély meghatottsággal veszi tudomásul *Id. dr. Lengyel Endre* sárospataki orvosnak és földbirtokosnak, a főiskola egykori atyai jószágú orvosának, alsó-zempléni egyházmegyénk és egyházkerületünk lelkes s igazaink védelmében rendíthetetlen tanácsbírájának, a zemplénmegyei közélet egyik elsőrendű harczosának, a nemzeti szabadságharcz egyik önfeláldozó honvéd-orvosának, a mindhalálig puritán jellemű polgárnak f. év május hó 15-én, életének 82-ik évében történt elhunytát s tisztelettel gondolva földi pályájának áldásos eredményeire, elismeréssel jegyzi fel nevét egyházkerületünk kidőlt jelesei közé, a legmelegebb részvétellel osztakozván hátramaradt kedveseinek méltó fájdalmában.

10. Olvastatott a dunamelléki ev. ref. egyházkerület püspökének ^{847/1902} sz. április 21-iki keletű átíratja, a mely tudatja, hogy a *Szilágyi Dezső* halálával megüresedett főgondnoki állásra a gyülekezetek szavazatával *Dr. Darányi Ignác* m. kir. földművelésügyi miniszter választatott meg.

Midőn az örvendetes esemény hivatalos hírüladásában készséggel üdvözli egyházkerületünk a dunamelléki egyházkerület testvéri érzelmeinek megnyilatkozását: ugyanakkor a *Szilágyi Dezső* főgondnoki székének *Dr. Darányi Ignácczal* való betöltését, miként az új főgondnok hivatalos beigtatásakor *küldöttségileg*, úgy ez alkalommal *jegyzőkönyvileg* is a legteljesebb várakozások között üdvözli s a kölesönös bizodalom szülte benső viszony állandóságát és hosszú gyümölesözését, nemcsak a dunamelléki egyházkerület, hanem egész hazai ev. ref. egyházunk javára és dicsőségére is buzgón kívánja.

11. Őszi egyházkerületi közgyűlésünk 7-ik számú jegyzőkönyvi pontja az egyházmegyéket az *egyetemes prot. theologiai fakultás* kérdésében véleményes-javaslat készítésére szólítván fel, azok jelen gyűlésünkre valamennyien beterjesztették részint indokolt javaslataikat, részint legalább jegyzőkönyvi határozat-kozléssel jelezték a fontos kérdésben elfoglalt álláspontjukat.

Az *abaúji egyházmegye* a tervezett egyetemi theologiai fakultás mellett foglal állást, mivel — szerinte — az a magasabb kiképeztetés után vágyódó ifjak lelki szükségletét könnyebben kielégíthetné, mint akármely külföldi akadémia, a hol a hiányos nyelvismeretek miatt, csak keveseknek sikerülhet a maguk elé tűzött cél nagyobb mértékű megközelítése. Nem félti a theol. fakultástól a meglévő theol. akadémiák sorsát, mert lelkipásztorokra nagy szükség van; s nem fél attól sem, hogy esetleg a theol. akadémiák nem nyernének majd alapos képzettségű és szent buzgóságú tanárokat; az egységes jellegű képzés biztosítása, a licentiatusi

és doktori czívek szerezhetése végett pedig különösebb jót is reményl a tervezett fakultástól, de csak abban az esetben, ha az *kizárólag ev. református* lehet és nem közös protestáns. A felekezet autonóm jogainak megőrzését elengedhetetlen követelménynek véli.

Az alsó-borsodi egyházmegye csak akkor kíván e fontos tárgyban nyilatkozni, ha elébb meggyőződést szerezhet arra nézve, hogy a budapesti egyetemen felállítandó theol. fakultás beilleszthető-e a mi autonomiánkba s jelen belső egyházi és külső politikai viszonyaink között hasznára válnék-e az a mi ev. ref. egyházunknak?

A felső-borsodi egyházmegye a prot. theol. fakultásnak Budapesten leendő felállítását — a felekezeti jogegyenlőség és viszonzosság országos igazolása gyanánt nemcsak kívánja, de követelni is javasolja.

A gömöri egyházmegye a felekezeti jogegyenlőség szempontjából s a tudomány-egyetem színvonala érdekében a róm. kath. theol. fakultást kívánja a budapesti egyetemről eltávolíttatni s csak ha ez nem sikerülhet, akkor tartja sürgetendőnek, hogy a róm. kath. theol. fakultás mellé prot. theol. fakultás állíttassék, de külön az ág. evangélikusok és külön az ev. reformátusok részére — állami költséggel.

A tornai egyházmegye mind a jogegyenlőség bizonyítékául, mind a magasabb kiképeztetés megkönnyítése végett, mind a budapesti tud. egyetem állami jellegének kétségtelenné tétele szempontjából sürögősen tartja a prot. theol. fakultás felállítását.

Az ungi egyházmegye kizárólag a jogegyenlőség igazoltatása végett véli kívánatosnak a budapesti tud. egyetemen szervezendő prot. theol. fakultást.

Az alsó-zempléni egyházmegye a budapesti prot. theol. fakultást egy nagy lépésnek tartja a felekezeti jogegyenlőség megvalósításához. A vidéki theol. akadémiák sorsát biztosítva látja az ezekben nyerhető anyagi előnyök és különféle jótétemények által. Csak közös, egyesült prot. theol. fakultást lát kívánatosnak s csupán a dogmatikát és liturgikát óhajtja felekezeti szaktanárok által előadatni.

A felső-zempléni egyházmegye a prot. theol. fakultás kérdését a zsinati tárgyak közé sorozandónak véleményezi.

Egyházkerületi közgyűlés, tekintettel az egyházmegyék többségének véleményére, a prot. theol. fakultásnak a budapesti egyetemre tervezett fellítéséhez elvileg hozzájárul; mivelhogy azonban ez a nagy kérdés az ev. ref. egyház egyetemes hozzájárulása nélkül meg nem oldható, s ezt már a saját kerületünk zsinati bizottsága is a zsinati tárgyak közé kívánta felvételni; sőt egyetemes konventünk is kimondta legközelebb (konv. jkv. 36. p.), hogy a beérkezett vélemények alapján érdemileg fog majd az egyetemi prot. theol. fakultás kérdésével foglalkozni; mindezeknek tekintetbe vételével, az egyházmegyék beterjesztett véleményes javaslatait s illetőleg jegyzőkönyvi határozatait, egyházkerületi közgyűlésünk az egyetemes konvent útján a zsinat elé terjeszti fel.

12. A sárospataki theol. tanári kar, múlt évi tavaszi közgyűlésünk 16. sz. jegyzőkönyvi pontjában nyert s őszi közgyűlésünk 8. sz. jegyzőkönyvi pontjában megújított megbízatásához képest néhai *Warga Lajos* „*Ker. egyháztörténelem*“ című nagy művének újabb kinyomatására és kiegészítésére vonatkozó javaslatait a főiskolai igazgató-tanács téli ülészakára felterjesztette s e javaslatok alapján a nevezett tanács a következőkben állapodott meg:

1. A szerzői jog szempontjából a *Warga L.* örököseivel való tárgyalásra *Szinyei Gerzson* és *Radácsi György* igazgató-tanácsosokat kérte fel. 2. A mű új kiadásának nyomtatása csak akkor kezdődhetik, a mikor a mű befejező része már készen és kinyomtatva lesz. Ez a befejező rész azonban mindjárt annyi példányban nyomtatandó, a mennyi elég lehet a többi részletek új kiadásaihoz. 3. Az új kiadás úgy az egyetemes keresztyén, mint a magyar prot. egyháztörténelmet illető cikkeiben az eredeti szöveg és alak megtartásával történjék, de az eredeti szövegben előforduló s már ott is azoknak tekinthető hibák kijavításával. 4. Az egész mun-

kához függelékül adandó annak a fejlődésnek a rajza, a mely az egyháztörténelmi ismeretek terén a mű első kiadása óta észlelhető, de csupán leglényegesebb mozzanataiban. 5. A mű befejezéséhez szükséges rész írói díjául 80 koronát állapít meg nyomtatott ívenként; a már kinyomott szöveg reviziójának és korrektúrájának díjául pedig — szintén nyomtatott ívenként — 10 koronát. 6. A mű kiadási költségeire nézve fentartandó az egyházkerületnek 1898. év őszén hozott határozata (38. sz. jegyzőkönyvi pont.) 7. Ezeken felül elvül állítandó fel, hogy a felkérendő szerkesztő, és illetőleg korrektor a befejező rész megírásában tekintettel tartozik lenni a mű eddigi arányaira s ez a rész a már készen álló 4 ívvel együtt 10—12 nyomtatott ívnél terjedelmesebb ne legyen. 8. A befejező rész megírására, valamint a már kinyomott szöveg reviziójára *Zoványi Jenő* sárospataki theol. tanár felkérését javasolja.

E megállapodásokkal kapcsolatban olvastatott *özv. Wurga Lajosné, szül. Rajka Róza* úrnő nyilatkozata, a melyben kétségbe vonhatlanul s a Szinyei Gerzson és Radácsi György tanuskodásával is bizonyítja, hogy b. e. férje a „Ker. egyháztörténelem“ című művét, mindjárt 1898-ban, a lelkészi könyvtárak felállításának elhatározásakor, épen a lelkészi könyvtárak javára, ő előtte, az ő hallására és belenyugvása mellett engedte át a tiszáninneri egyházkerületnek vagy a sárospataki főiskolának a szerzői jogról való lemondással. Ezek kinyilatkoztatása mellett föltétlen bizodalommal és jó reménységgel van *özv. Wurga Lajosné* úrnő az iránt, hogy ha a „Ker. egyháztörténelem“ újabb kiadásának nagyobb anyagi jövedelme következne be: a Főtiszt. egyházkerület vagy a sárospataki főiskola Nagyt. igazgató-tanácsa módját fogja ejteni annak, hogy a *Wurga Lajos* neve és emlékezete a sárospataki főiskola ifjúsága körében — talán egy szerényebb összegű alapítvány útján — mennél tovább fenmaradjon. Kelt a nyilatkozat Sárospatakon 1902 május 23-án.

Mindezekhez jelenti a főiskolai igazgató-tanács, itt Miskolczon tartott tegnapi üléséből, hogy *Zoványi Jenő* theol. tanár az igazgató-tanács papi elnökéhez intézett válaszában kifejezte, hogy a megszabott feltételek mel-

lett a Warga Lajos „Ker. egyháztörténelem“ című művének kipótlására és nyomda alá készítésére nem vállalkozhatik; miért is tisztelettel javasolja a nevezett tanács, hogy hívja fel az egyházkerületi közgyűlés a sárospataki theol. akadémia tanári karát a mű kinyomatásának újabb előkészítésére.

Egyházkerületi közgyűlés a főiskolai igazgató-tanács javaslatait a Warga Lajos Ker. egyháztörténelmének kiadására nézve készséggel elfogadja; Özv. Warga Lajosné úrnőnek a szerzői jogra vonatkozó nyilatkozatát köszönettel és elismeréssel veszi tudomásul, biztosítván egyúttal a felől, hogy elhunyt férjének emlékezetét, miként maga az egyházkerületi közgyűlés tisztelettel őrzi, úgy annak az ifjuság körében leendő tartós fenmaradásáról is minden kinálkozó alkalom felhasználása által teljes készséggel gondoskodik s igyekszik gondoskodni az által is, hogy a „Ker. egyháztörténelem“ kinyomatását késleltető akadályok mielőbbi elhárítására a főiskolai theol. akadémiai tanári kart, az igazgató-tanács javaslata értelmében felhívja s újabb javaslatának az igazgató-tanács útján leendő felterjesztését már a legközelebbi őszi gyűlésre elvárja.

13. Őszi gyűlésünk 12-ik jegyzőkönyvi pontja a Sárospataki Irodalmi Kört — a gömöri egyházmegye kívánsága alapján — a népiskolai vallástani kézikönyvek, különösen pedig a *Hit és erkölcstan* sürgős átdolgozására szólítván fel,

miután a kívánt jelentést még ez ideig sem készíthette el a nevezett Irodalmi Kör, részére a határidő az őszi közgyűlés idejéig kiterjesztetik.

14. Múlt évi tavaszi közgyűlésünk, jegyzőkönyvének 16-ik pontjában felhívta az egyházmegyéket, hogy a

kanonika visitatio útján szerezzenek biztos tudomást a felől: mennyiben tettek eleget az egyes egyházközségek a *lelkészi könyvtárakról* szóló szabályrendeletben foglalt utasításoknak s az eredményről jelen gyűlésünkre kimerítő jelentést terjeszsenek fel. E határozattal kapcsolatban jelenti papi főjegyző, mint előadó, hogy az egyházmegyék közül az abaúji, az alsó- és felső-borsodi, a gömöri, felső-zempléni e mostani gyűlésünkre, a tornai már őszi gyűlésünkre küldtek bizonyos felterjesztéseket, de ezek a szabályrendeletbeli utasításoknak nem felelnek meg teljes mértékben; az alsó-zempléni egyházmegyéből pedig még részletes jelentés nem érkezett.

Az egyházmegyék által beküldött s az előadó által kivonatosan ismertetett jelentésekből meggyőződve egyházkerületünk a felől, hogy a lelkészi könyvtárak mai állapotának feltüntetésére az eddig felterjesztett adatok sem nem kimerítőek, sem nem teljesek: kimondja, hogy az összes meglévő adatok áttétetnek a lelkészi könyvtár-bizottsághoz, a még nem nyilatkozott alsó-zempléni egyházmegye pedig utasítatik, hogy jelentését a bizottság elnökéhez mielőbb küldje el; hogy aztán a lelkészi könyvtár-bizottság az összes meglévő s a szükséghez képest esetleg beszerzendő adatok nyomán az egyházkerület őszi gyűlésére a lelkészi könyvtár-ügyről kimerítő jelentést készíthessen.

15. A lelkészi könyvtárak ügyével kapcsolatban s mult évi tavaszi gyűlésünk jegyzőkönyvének c) pontjában nyert megbízatására nézve jelenti papi főjegyző, hogy a lelkészi könyvtárakhoz szükséges törzskönyvhöz a mintát elkészítette s azt bemutatván, kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy miután a lelkészi könyvtárak mai állapota mellett a törzskönyv kinyomatása még nem sürgető szükség, tegye át e mintaívet is a lelkészi könyvtár-bizottsághoz megtekintés és jóváhagyás végett.

Egyházkerületi közgyűlés a minta-ív bemutatását helyesléssel veszi tudomásul

s arra nézve papi főjegyző indítványát elfogadja.

16. 1901. évi tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 13-ik számú jegyzőkönyvében a felső-borsodi egyházmegye által készített „*Egyházközségi fegyelmi szabály*“-javaslatot, mely az 1900. évi őszi közgyűlési jegyzőkönyv függelékében szószerint benfoglaltatik, az egyházmegyéknek arra adott észrevételeivel együtt, feldolgozás és zsinati tárgyúl való előkészítés végett kiadta egy bizottságnak, a mely mostani közgyűlésünkre beadott véleményében azt indítványozza, hogy a felső-borsodi egyházmegye fegyelmi szabályjavaslata, az egyházmegyék véleményével együtt adassék át a maga egészében a zsinati előkészítő konventi bizottságnak s kéressék meg, hogy ezeknek és a többi egyházkerületek hasontárgyú dolgozatainak alapján, készítse el s a mennyiben lehetséges, foglalja bele az egyházi törvények keretébe e fegyelmi szabályzatot is.

Közgyűlés a bizottság indítványa értelmében határoz s kimondja, hogy az egyházi fegyelmezés kérdésében beadott összes munkálatok a zsinati előkészítő-bizottsághoz terjesztessenek fel.

17. Egyházkerületünk 1901. évi tavaszi közgyűlése jegyzőkönyvének 23. számú pontjában egy bizottságot küldött ki s azt arra utasította, hogy a felső-zempléni egyházmegye *vagyonkezelési szabályjavaslata* s az egyházmegyéknek arra tett észrevételei alapján, egy az egyházi törvények követelményeinek is megfelelő s a gyakorlati élettel is számoló vagyonkezelési szabályjavaslatot készítsen. E bizottság megbízatásának f. évi május 2-án Miskolczon tartott ülésében tett eleget, a honnan azt jelenti, hogy tüzetesen foglalkozott az egyházmegyéknek a felső-zempléni javaslatra adott azon egyértelmű véleményével, hogy ez a javaslat minden jelesége mellett sem felel meg a mi igényeinknek s viszonyainknak, mivel nagyon bonyolult s mivel többet követel a vagyonkezelő személyzettől, mint a mennyit becsületből szolgáló egyszerű földműves embereinktől

megkívánni lehet és az egyházmegyék általános óhaj-
tásának megfelelőleg egy-egyszerűbb, könnyebben átért-
hető és keresztülvihető vagyonkezelési szabályzatot
dolgozott ki, a melyben kimutatja, hogy az egyházi
vagyon kezelése körül az előljáróság arra hivatott ténye-
zőinek mik a kötelességei? Reméli a bizottság, hogy e
javaslat magában foglalja mindazt, a mire egyházainknak
jelen viszonyaink közt szükségök van, de magában
foglalja mindazon tételeket is, a melyek által az egy-
ház vagyonát elkallódástól megóvni lehet. A javaslat
a következő:

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület egyházközségeinek vagyonkezelési szabályzata.

Bevezetés.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület minden egyház-
községe köteles az 1903. évtől kezdve minden ingó és
ingatlan vagyonát az alábbi utasítások szerint kezelni, s
ugyancsak ezeknek megfelelőleg számolni el azok jöve-
delméről s ennek mikénti felhasználásáról.

A) A presbyterium kötelességei az egyházi vagyon kezelése körül.

1. A presbyterium kötelessége az egyház ingatlan és
ingó javaira akként felügyelni, hogy azok okszerűen mí-
veltetvén vagy kezeltetvén, az egyháznak megfelelő évi
jövedelmet hozzanak. Mihez képest, ha kiderülne az, hogy
a presbyterium elnézése, hanyagsága vagy az egyház-
hívek egyike-másika iránti kedvezésből az egyház a maga
jogos jövedelmében csonkúlást szenvedne, vagy épen
ingatlanának határai rövidítetténe meg, az egyházme-
gyei elnökség feljogosítottatik az érdekelt előljáróságot hűt-
len vagyonkezelés miatt felfüggeszteni s ellene a fegyelmi
vizsgálatot megindítani.

2. Kötelessége az egyházi ingatlanok határait kövek-
kel ellátni s minden év tavaszán vizsgálatot tartani, hogy
a határkövek nem mozdítottak-e ki helyökből s ha ki-
mozdítottak, azok helyreállításáról gondoskodni.

3. Kötelessége felügyelni arra, hogy az egyházi
szántóföldek — akár házilag kezeltessenek, akár bérbe

adassanak — minden harmadik évben kellőleg megtrágyáztassanak, nehogy a rablógazdálkodás azokat értéktelenné tegye.

4. Kötelessége a bérlet-lejártakor újabb nyilvános árverésen adni ki az egyház birtokát, de mindig csak oly egyénnek vagy egyéneknek, kikben megfelelő anyagi és erkölcsi biztosíték van.

5. Kötelessége híven ellenőrizni az egyház erdejét, hogy ahoz senki jogtalanul nyúlni ne merészeljen, azon esetben pedig, ha az erdő fája vágás alá kerül, kötelessége ehhez az egyházmegye előleges engedélyét kikérni s a faeladásából befolyó jövedelmet egyházi alapvagyon gyanánt kezelni és használni fel.

6. Kötelessége felügyelni, hogy egyházi pénzek és magtári életnemüek csak szabályszerűen kiállított és elfogadható jótálló aláírásával biztosított kötvények ellenében, oly egyéneknek adassanak kölcsönképen, a kiknek azt a presbyterium már előzőleg szótöbbséggel és szavattosságot vállaló jegyzőkönyvi aláírással megszavazta.

7. Kötelessége felügyelni, hogy a kihelyezett pénzek és magtári kölcsönök után 8, illetve a szemes élet után 10 százaléknál több kamat ne követeltessék.

8. Kötelessége gondoskodni, hegy az egyház veszélyben forgó követelései, behajtásuk idejében, biztosítva legyenek, mit ha tenni elmulasztana, vagyoni felelősséggel tartozik.

9. Kötelessége minden ingatlan vétele vagy eladási, illetve kölcsönvételi szándékához az egyházkerület engedélyét előlegesen kikérni.

10. Minden új építkezés vagy nagyobb költséggel járó javítás esetén tartozik építési szándékát s az épület tervezetét, költségvetését az egyházmegye elnökségének bejelenteni, illetve bemutatni s ahoz az egyházmegye jóváhagyását kikérni.

11. Kötelessége minden esztendőben megszámoltatni ugy a gondnokot, mint az egyház többi vagyonkezelő hivatalnokát s gondnoki számadás alkalmával kötelessége az egyház alapítványi leveleit, kötvényeit, valamint a pénztári készletet is előkérni s azokat átszámolni és felülvizsgálni. Ezzel kapcsolatban felhatalmaztatik arra, hogy évközben is bármely vasárnap előkérhesse a pénztár

kulcsait s lelkész és godnok jelenlétében pénztárvizsgálatot tartson.

12. Kötelessége gondoskodni az egyház részére egy külön kulccsal záródó, erős szerkezetű ládáról vagy ha lehet vasszekrényről az egyházi pénzek és értékpapírok elhelyezése céljaira, Ezen láda a paplakon helyezendő el s egyik kulcsát a lelkész, másikat a godnok őrzi, úgy hogy egyik a másik nélkül ne nyúlhasson belé.

B) A godnok kötelességei az egyházi vagyon kezelése és elszámolása körül.

1. Kötelessége, mint az egyház gazdájának, gondoskodni az egyház ingatlanainak kellő időben való rendszeres megműveléséről a szántóföldek és rétek termésének betakarításáról, elhelyezéséről és értékesítéséről. Hol az egyházi birtok bérbe van adva, köteles a bérleti esedékes összegeket időről-időre pontosan bekövetelni, vagy ha a bérlő a fizetést hanyagúl teljesítené, azt a presbyteriumnak további intézkedés okából bejelenteni.

2. Kötelessége az egyház ingó vagyonának megőrzéséről, fentartásáról, hasznosításáról, illetve gyümölcsöztetéséről gondoskodni. Köteles különösen az egyháznak a híveknél gyümölcsöző pénzeit kezelni, vagyis figyelemmel kíséreni, hogy a kihelyezett pénzek után járó kamatok fizetési határideje mikor következik be s felszólítani az adósokat tartozásuk befizetésére. Ha valamely adós elmulasztja fizetési kötelességét, a godnok köteles erről (a lelkész útján) a presbyteriumnak jelentést tenni.

Az egyháztól kölcsönpénzt kérők s ezek készfizető jótállóinak neveit, a kért összegeket határozat-hozatal végett a presbyteriumnak bejelenteni; a presbyterium által megszavazott összegeket az illető kölcsönkérőknek szabályszerűen kiállított, vagyis tanúk által előttemezett, adós és jótálló által személyesen aláírt s a telekkönyvi bekebelezést megengedő kötelezvény ellenében kiszolgáltatni.

A kölcsön-kötvényeket az egyház ládájában köteles elhelyezni.

3. Kötelessége behajtani a szokásos kulcs szerint kivetett minden olyan pénzbeli adókat, mik az egyházi tisztviselők járandóságát képezik, valamint az országos

egyházi közalapi adó-tartozásokat is s azokat főösszegekben a gondnoki napló bevételi és kiadási rovataiba beilleszteni, a részletes befizetésekre nézve maga a kivétési lajstrom szolgálván bizonyítékul.

4. Kötelessége gondoskodni az állami adótartozások, illetékegyenértékek, adóssági kamatok és törlesztések idejében való teljesítéséről, a mit ha elmulasztana, a saját hibája miatt az egyházra rovandó késedelmi kamatokat a sajátjából kell megtérítenie.

5. Kötelessége minden oly esetben, mikor a felmerülő kiadások fedezésére az egyház pénztára megfelelő pénzüsszeggel nem rendelkezik, azt a presbyteriumnak további intézkedés végett bejelenteni.

6. Kötelessége a hozzá befolyt, de általa időközileg fel nem használt pénzt, minden vasárnap a lelkészszel együtt az egyház ládájába elhelyezni s ha látná, hogy a folyó kiadások fedezésén kívül még valami jelentékenyebb összegű felesleges pénz mutatkozik, annak gyümölcsöző elhelyezéséről két hét alatt gondoskodni.

7. Kötelessége a hozzá befolyó egyházi jövedelmekről s az általa teljesített kiadásokról rendes *gondnoki naplót* (I. A. minta) vezetni s abba a bevételi és kiadási tételeket érthető módon körülírva bejegyezni, valamint bejegyezni a bevett és kiadott összegeket is. Köteles a kiadott összegekről nyugtát követelni s a magtárból átvett összegekről ellennyugtát állíttatni ki. A gondnoki napló rovatai ezek legyenek: folyó szám, kelet, a bevétel vagy kiadás címe, a bevétel és kiadás összege korona és fillérekben. Miután a gondnok az általa vezetett napló hitelességéért felelős, köteles azt minden hónapban a lelkésznek bemutatni s őt az esetleges hibák kijavítására felszólítani. A gondnoki napló mindig a polgári évvel kezdődik s azzal záratik le is, világosan kitüntettetvén, hogy mennyi az esetleges maradvány vagy hiány.

8. Nagyobb egyházakban, vagy általában, a hol az egyháznak nagyobb mennyiségű pénze van a hiveknél gyümölcsözőleg elhelyezve, kívánatos, hogy a kölcsönökről, azok kamatainak vagy tőkéinek befizetéséről a gondnok külön naplót (B. minta) vezessen. E külön napló rovatai: folyó szám, az adós neve, tartozás mennyisége, a kamatfizetés határideje, a befizetett összeg, a befizetés napja.

9. A hol az egyház viszonyai kívánatossá teszik, az egyház a gondnok mellé egy segédkezelőt vagy adóbeszedőt választhat, kinek kötelességeit a presbyterium állapítja meg.

C) A magtárkezelő kötelességei.

1. A magtárkezelő köteles az egyháznak minden életnemű vagyontát hűségesen kezelni. E végből figyelemmel kíséri, hogy a híveknek kölcsönadott terménymennyiségek visszatérítési határideje mikor jár le. Köteles az egyes híveket felszólítani magtári tartozásaik befizetésére; a hanyag fizetőket a presbyteriumnak, a gondnok vagy a lelkész útján bejelenti.

2. A magtárkezelő köteles az általa eszközölt életnemű bevételekről és kiadásokról naplót (C. minta) vezetni. A napló következő rovatokból áll: folyó szám, adós neve, tartozás mennyisége, fizetés határideje, befizetett termény mennyisége, a befizetés napja.

3. A hol a helyi viszonyok nem engedik meg, vagy nem teszik kívánatossá a magtár-kezelői hivatal felállítását, ott a magtár-kezelő kötelességeit is a gondnok végzi a fentebbi szabályok szerint. A magtári-napló azonban ilyenkor is külön vezetendő.

D) A lelkész kötelessége az egyházi vagyon kezelése körül.

1. Köteles az egyház ládájának egyik kulcsát gondosan megőrizni s a pénz-betételnél vagy kivételnél, valamint az okmányok és értékpapírok odavaló helyezését a gondnoknak segédkezni s az ekként elhelyezett értékekért a gondnokkal együtt szavatolni.

2. Köteles a gondnoki naplót minden hó utolsó napján felülvizsgálni s az esetleges hibákat kijavítani, polgári év végén pedig a gondnoki naplót gondnokkal együtt lezárni s az eredményt megállapítani.

3. Köteles a gondnok részére minden esztendőben elkészíteni az egyházi pénzbeli adók kivetési lajstromát.

4. Köteles minden év január 15-ig a gondnoki napló alapján, a megelőző évi *gondnoki számadást*, az u. n. egyházi számadási főkönyvben elkészíteni úgy, hogy abban

már a bevételek és kiadások ne csak elkülöníttessenek, hanem az egy cím alá foglalható tételek együve csoportosíttassanak s a csoport összegek a magok rovatában kimutattassanak. A bevételek és kiadások összegeztetvén s a pénztári eredmény megállapítatván, köteles a lelkész folytatólag kimutatni a *mérleget*, vagyis egyenkint elsorolni az egyház ingatlan és ingó jövedelmi forrásait, alapítványait, alapjait, gyümölcsöző tőkéit, magtári állományát. Az ingatlanoknál köteles kimutatni azok kataszteri becserkét, az életnemüeknél azok piaczi folyó értékét. Ezt követőleg ki kell mutatni az egyházat terhelő kölcsönadosságokat is. A mérleg után el kell készíteni minden évben az *előirányzatot*, vagyis az egyháznak címek szerint felsorolandó évi szükségletét s ezt követőleg az azok fedezésére szolgáló jövedelmeket, hogy ekként látható legyen, hogy valamely egyház képes-e a maga jövedelméből megélni? Az egyházi vagy gondnoki számadások főkönyvének a következő rovatokból kell állani: folyó szám, napló-szám, nyugta-szám, bevételi vagy kiadási tételek (részletesen körülírva) tételenkinti összegek koronában és fillérben, csoportosított összegek korona és fillérben. Oly egyházmegyékben, hol a megyei számvevőszék már fel van állítva, vagy újonnan felállítatik, köteles a lelkész a gondnoki számadást a maga egészében minden esztendőben egy külön példányban lemásolni s azt az egyházlátogatásának a bekötött főkönyvvel való összehasonlítás s a számvevőszék elnökségéhez leendő juttatás végett a megfelelő nyugtákkal együtt beterjeszteni.

5. Köteles minden esztendőben elkészíteni a gondnok vagy magtárkezelő használatára a gyümölcsöző pénzek és életnemüek *naplóját*, melyen kimutatva legyen a folyó szám, az adós neve, a tartozás összege a kamatokkal együtt, a kamatfizetésre való kötelezettség határideje s a jótálló neve; a *napló többi* részét, u. m. a befizetést vagy újabb kihelyezést feltüntető rovatokat s a befizetés vagy kihelyezés keltét a gondnok vagy magtárkezelő kötelesek kitölteni. Köteles minden hó utolsó napján felülvizsgálni a gondnok vagy magtárkezelő naplóját s az esetleges maradványt gondnokkal együtt az egyház pénztárába elhelyezni, illetőleg gondnoki kezelés alá venni. Kötelessége ezzel kapcsolatban rendes *főkönyvet* vezetni a hívek között gyümölcsöztetett pénz- és életnemü-vagyonról. (A takaré-

B) minta.

Az egyház kihelyezett tőkepénzeinek naplója.

Folyó szám	Kötvény szám	Az adós neve	Tartozás mennyisége		Kamat fizetés határideje	Befizetett		Befizetés napja	Jegyzet
			K	f		K	f		

C) minta.

A magtári napló.

Folyó szám	Az adós neve	Tartozás mennyisége	Fizetési határidő	Befizetett termény mennyisége	Befizetés napja

D) minta.

*Számadási főkönyv.**1. Bevételek csoportosítása.*

Folyó szám	Igazolvány szám	Tárgy Csoportosított tételek	Összeg	
			K	f

2. Kiadások csoportosítása.

Folyó szám	Igazolvány szám	Csoportosított tételek	Összeg	
			K	f

3. Mérleg, vagyis táblás kimutatás az _____ ev. ref. egyház összes ingó- és ingatlan javairól és terheiről az _____ év végén.

Sorszám	A vagyon és teher megnevezése	Pénzértéke		Észrevétel
		K	f	

Közgyűlés a bizottság munkálatát meg-bíralás és véleményadás végett az egyházmegyékhez teszi le, azzal a felhívással, hogy arra tett észrevételeiket a jövő tavaszi közgyűlésre adják be.

18. Mult évi őszi közgyűlésünk 26. sz. jegyzőkönyvi határozatával a sárospataki főiskola tanári kara által kezdeményezett új *Vay-Mocsáry-alapítvány gyűjtése* kérdésének előkészítésével a főiskola tanári karát bizta meg. A tanári kar a maga munkálatát el is készítette, kinyomatta s az igazgató-tanács tagjainak megküldötte. Az igazgató-tanács azonban jelenti, hogy e munkálat részletes tárgyalását május 26-iki rendkívüli ülésében sem végezhetette el s azért arról csak az őszi egyházkerületi gyűlésre tehet jelentést.

Igazgató-tanács jelentése tudomásul vétetik s az ügy nyilvántartásba vétetik.

19. Mult évi őszi közgyűlésünk 28. sz. jegyzőkönyvi pontjával felhívta a *miskolczi felsőbb leányiskola* felügyelő bizottságát, hogy az intézet tovább fejlesztésére, az V. és VI. osztály felállításának módozataira nézve kimerítő tervezetet és költségvetést adjon be jelen közgyűlésünkre. Az intézet felügyelő bizottsága jelenti, hogy a terv valóztatásának munkája folyamatban van, egyes jólelkű pártfogók, néhány volt lelkes tanítvány áldoztak is e célra, de a 8—9000 koronát tevő évi költségvetés egyelőre jobb idők bevarását parancsolja. A felügyelő bizottság azért csak arra kéri a főt. egyházkerületi közgyűlést, hogy az intézet fej-

lesztésének kérdésére állandó jóindulatú figyelemmel legyen s különösen hogy vagy az egyházkerület részére a kormánytól nyerendő fokozottabb mértékű segély egy részét fordítsa ez intézet fejlesztésére, vagy pedig kísérelje meg, ha lehetséges, a leányiskola részére, a kormánytól a rendes államsegély kieszközlését.

Egyházkerületi közgyűlés, midőn a felügyelő bizottság jelentését tudomásul veszi, biztosítja a felügyelő bizottságot arról, hogy a felsőbb leányiskola fejlesztése s minél virágzóbbá tétele állandó gondoskodása tárgyát képezi. E jóindulatú pártfogásának bizonyosságául már most kilátásba helyezi, hogy a kerület részére járó államsegély emelkedése esetén a leányiskolának e segélyből megszavazott évi járulékát megfelelően fel fogja emelni. Az intézet részére a közvetlen államsegély kérése alig járna eredménnyel, mert arra törvényes alap ez idő szerint nincs, így a kérdés még idő előtti. Felhívja végül egyházkerületi közgyűlés a felügyelő bizottságot, hogy az intézet továbbfejlesztésének kérdését jövőre is nyílvántartsa s annak idején, ha az V. és VI. osztályok felállítatásának ideje elérkezett, ez iránti javaslatait terjeszse elő az egyházkerületi közgyűlésre.

20. Mult évi őszi egyházkerületi közgyűlésünk 30. sz. jegyzőkönyvi pontjával felhívta a rimaszombati egyesült prot. főgimnázium igazgatóját, hogy részletes jelentést adjon amaz állítólagos sérelemről, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter egy classica-philologiai tanszék betöltésénél nem a szerződésnek megfelelően járt volna el. Az igazgató erre nézve jelenti, hogy az államsegély iránt az államkormányval kötött szerződés értelmében a két classica-philologiai (latin-görög) tanszék betöltésének joga a minisztert illeti és pedig a beosztás szerint egyiket ev. ref., másikat ágostai ev. vallású tanárral kell betölteni. A kérdéses eset alkalmából az ágost. ev. vallású egyénnel betöltendő classica-

philologiai tanszékre a miniszter oly ágostai ev. vallásu tanárt nevezett ki, a ki a magyar-latin szakra készült s e szakból szerzett később oklevelet is. A miniszter felhívta az illető tanárt, hogy a görög nyelvből is oklevelet szerezzen, mert addig a szerződés értelmében nem véglegesítheti. Miután az illető tanár ezt a minősítést meg nem szerezte, őt a miniszter a véglegesítés iránti kérelmével kétszer tényleg el is utasította. Harmadik folyamódására azonban a miniszter az illetőt végleg megerősítette, „kikötve azonban, hogy a mikor legközelebb magyar-latin tanszék ürül meg, akkor ne magyar-latin, hanem görög-latin tanszékre hirdetessék pályázat, hogy így a szakok között megzavart egyensúly ismét helyreálljon.“

Egyházkerületi közgyűlésünk, habár meggyőződött a felől, hogy e tanszék betöltésénél az 1883. XXX. t.-cikk 29-ik §-a figyelmen kívül hagyatott, s nem vétetett figyelembe a rimaszombati egyesült prot. főgimnázium s az állam között kötött szerződés 5-ik pontjának 4-ik bekezdése sem; — sőt midőn a miniszter oly tanszék felett kíván intézkedni, melynek betöltési joga kizárólagosan a fentartó-testületet illeti és a mely a két testvérfelekezet között fenálló viszonyoságnál fogva — a jelenlegi berendezkedés szerint is — nem ágost. evangelicus, hanem ev. ref. tanárral tölthető be, — a szerződés idézett pontja mellett a paritas elve is veszélyben forog, — és habár e szabálytalanságot maga a miniszter is elismeri, midőn kijelenti, hogy a tanszakok között az egyensúly meg van zavarva: mégis a jelentést tudomásul veszi s újabb felterjesztést ez ügyben szükségesnek nem tart, mivel az egész eljárást téves irányba az terelte, hogy a főgimnázium választmánya sem a törvény, sem a szerződés idevonatkozó pontjait figyelembe nem vette, sőt a véglegesítést a püspök figyelmeztetése és a miniszter többszörös elutasítása daczára sürgette; arról pedig, hogy a paritas elve szerint a 12 rendes tanári állás közül

6 ev. ref., 6 pedig ágost. ev. vallásuval töl- tendő be, — s e tanszékek a rend- és jog folytonosság szempontjából soha fel nem cserélhetők — a minisztert felvilágosítani elmulasztotta. De épen ezen oknál fogva veszedelmesnek tartja a miniszteri leirat azon záradékát, melyben kiköti, „hogy a mikor legközelebb magyar-latin tanszék üresedik meg, ne magyar-latin, hanem latin-görög tanszékre hirdettessék pályázat,“ mert a magyar-latin tanszék nem kinevezés, hanem választás útján, — és nem ág. ev., hanem ev. ref. tanárral tölthető be, ellenkezőleg az első esetben a szerződés, a másodikban pedig a paritas elve sértet- nék meg, így az egyesülés alapelvét fenye- getné veszedelem. Ennek következtében a miniszteri leiratnak fentebb idézett záradé- kát, habár az a tanszakok között megzavart egyensuly helyreállítását célozza, mellőzni s a szerződésben és gyakorlatban kifeje- zést nyert elvekhez ragaszkodni kénytelen, — s üresedés esetén oly vallásu és oly tan- szakra képesített egyén megválasztását erő- sitendi meg, kinek szakképzettsége a meg- üresedett tanszéknek, vallása a paritas elvé- nek teljesen megfelel; az igazgató-választ- mányt pedig felhivja, hogy a szerződésben és egyéb statutumokban lefektetett autonóm jogok érvénybentartásánál nagyobb óvatos- sággal és következetességgel járjon el.

21. Mult évi tavaszi közgyűlésünk 32 sz. jkvi pontjával megbizta a f. zempléni egyházmegyét, hogy az *Elek Sándor* tussai ny. lelkész *ártéri tartozása ügyének rendezésére* találjon módot. A f. zempléni egyházmegye jelenti, hogy f. é. tavaszi gyűlésén utasította úgy *Elek Sándor* ny. lelkészt, mint *Ujlaky János* ottani helyet- tes lelkészt, ki a lelkészi teendők végzéseért *Elek Sán- dortól* szerződésileg a félpapi jövedelmet kapja s ennek fejében az adó és ártéri tartozások felét is viseli, hogy mindennemű közadó és ártéradó tartozásaiknak

haladéktalanul tegyenek eleget, nem fizetés esetére pedig utasította a presbytériumot, hogy az esetleges adóhátrálékokat mindkét lelkész fizetési járulékából fizesse ki.

A f.-zempléni egyházmegye jelentése és intézkedése helyeslőleg tudomásul vétetik.

22. Egyházkerületi pénzügyi választmány jelenti, hogy azon megbízatásában, amelyet az 1901. évi őszi egyházkerületi közgyűlés 37. sz. jegyzőkönyvi pontja értelmében egyházkerületünktől kapott, eljárta, s az országos ev. ref. közalaptól a Konvent által szegény egyházaink részére megszavazott tőkesegélyek kifizethetése végett a „*Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól*“ 32.800 korona kölcsönt vett fel, ezen összeget a segélyezett egyházak közt a segély arányában felosztotta, az összes idevonatkozó iratokat beterjeszti, s kéri a megkötött s aláírt szerződés jóváhagyását.

Egyházkerületi közgyűlés az egyetemes ev. ref. Konvent által egyházunk részére 1901. évben engedélyezett 1640 koronás tőkesegély felhasználhatása céljából a Pesti Magy. Kereskedelmi Banktól felkölcsönzött 32,800 korona törlesztéses kölcsönről szóló s Eder Elek miskolczi kir. közjegyző által 1901 évi decz. hó 4. napján kiállított kötelezvényt egész terjedelmében jóváhagyja s ezen jóváhagyó határozatát — a kötvényhez leendő hozzáfűzés céljából — hitelező pénzintézetnek megküldi.

23. Mult évi őszi egyházker. közgyűlésünk 45 sz. jkvi. határozatával egy bizottságot küldött ki, hogy az az egyes egyházmegyék véleményes javaslatainak figyelembevételével, szedje össze az egyházkerületi jegyzőkönyvek alapján mindazokat a tárgyakat, melyeket egyházkerületünk korábbi határozataival a *zsinati tárgyak közé sorozni óhajtott* s ezek alapján készítsen egy munkálatot s azt, mint egyházkerületünk javaslatát, 1902. jan. hó 1-ig terjeszse fel a Konvent elnökségéhez. A kiküldött bizottság jelenti, hogy e megbízatásban eljárta a kívánt munkálatot annak idején elkészítette s kellő időben felterjesztette a konventi elnökséghez.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, a bizottságnak eljárásáért köszönetet szavaz s a bizottsági munkálatot egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni határozza.

E bizottsági munkálat a következő:

Az előkészítő bizottság mindenekelőtt abban állapodott meg, hogy munkálatát és javaslatát három részre csoportosítja, u. m:

I. az állam és az egyház, illetőleg a vallásfelekezetek egymás közötti viszonyaira.

II. a meglevő Egyházi Törvényeink módosítására.

III. a zsinat tárgyai közé felveendő más kérdések, esetleg új eszmékre vonatkozó kívánságainak, illetőleg javaslatainak összeállítására.

Ezek alapján, beható tanácskozások után, a bizottság a következő kívánságokat és javaslatokat terjeszti fel a konventi előkészítő bizottsághoz:

I. *Az állam és az egyház s a vallásfelekezetek egymás közötti viszonya.*

1. Miután országos törvényeink, különösen az 1848. XX. és az 1868. LIII. t. cikkek a bevett vallásfelekezetek közötti egyenlőséget és viszonyosságot tekintik alapelveik gyanánt, kívánja egyházkerületünk, hogy az ezen alapelvekkel ellenkező állapotok, akár törvény, akár gyakorlat folytán állottak elő, szüntettessenek meg s különösen az ev. ref. vallásfelekezet egyenjogúságát sértő visszasságok orvosoltassanak. Így:

a) A jogegyenlőség szempontjából kívánja, hogy az országos ünnepélyek alkalmával a r. kath. egyház kizárólagos szereplése törvényhozásilag szüntettessék meg.

b) Ugyanazon szempontból kívánjuk, hogy a katonaságnál az ev. ref. vallású katonák számarányának megfelelő prot. tábori lelkészek alkalmaztassanak, továbbá, hogy a protestáns tábori lelkészek ne a kath., hanem újonnan szervezendő prot. tábori vicarius alatt álljanak. Ugyancsak kívánjuk, hogy katonai ünnepélyek alkalmával a prot. tábori lelkészeknek is megfelelő szereplés biztosíttassék s

az ev. ref. vallású katonák felesketése saját felekezetű lelkészeik közreműködése és saját szertartású ünnepélyek közt történjék.

c) *A katonai reáliskolákban a vallás-tanítás a jog-egyenlőség elve szerint szabályozandó s a protestáns növendékek vallásos oktatására kellő fizetéssel ellátott egyének alkalmazandók. Kórházakban saját vallású lelkészek által gondozandók.*

d) *A vallás-oktatásnál a viszonyosság a felekezetek számára törvényileg biztosítandó, mert nyilvánvaló sérelem, hogy míg a protestáns intézetek előzékenyen bebocsátják a más felekezetű hitoktatókat, a mi vallástanítóinkat a kath. intézetek nem eresztik be s nincs törvény, mely a viszonyosság e sérelmét meggátolná, vagy utólag orvosolná.*

e) *A férfi és női szerzetesrendek országos törvény által szabályozandók. A jezsuiták törvényhozásilag kizárandók az országból.*

f) *Kívánjuk a theologiai facultás kérdésének törvényhozási megoldását az egyetemeken s általában az egyetemeken a teljes viszonyosság és jogegyenlőség biztosítását.*

2. Miután az 1848. XX. t.-czikk az összes bevett vallásfelekezetek egyházi és iskolai szükségleteinek az állam által leendő fedezését kimondotta s miután a ref. egyház nincs abban az anyagi helyzetben, hogy egyházi és iskolai kiadásait a maga erejéből fedezze: kívánjuk, hogy összeíratván egyházi és iskolai szükségleteink s összeíratván a saját egyházi törvényeink szerint önerőnkől előállítható fedezet: *a fedezet nélkül maradt összeget az állam — autonomiánk sérelme nélkül — bocsássa egyházunk rendelkezésére.* A mostani adóteher könnyítése végett kívánjuk az egyházi adókulcsnak országos törvény által leendő megállapítását (hogy az állam segítsége egyenlő mértékű legyen s oly felekezeteken, a melyek egyházi és iskolai célokra a kiszabott $\frac{0}{100}$ -ot nem fizetik, ne segítsen.) Míg tehát egyfelől kiemelendőnek tartjuk, hogy az 1848. XX. t.-czikk végrehajtását nem úgy értelmezzük, hogy az állam összes szükségleteinket fedezze, hanem csak azoknak a saját erőnkől nem fedezhető részét, másfelől hangsúlyozni kívánjuk, hogy a bennünket érdeklő s viszonyainkat rendező országos törvények meghozatalánál *egyetemes egyházunk meghallgattassék.* Sérelemnek tekintjük, hogy sem a

középiskolai, sem a tanítói fizetések kiegészítéséről szóló törvény, sem legközelebb a kongrua-törvény meghozatala előtt egyházunk meg nem hallgattatott s így e törvényekbe egyházunk érdekeit s autonomiánkat sértő dolgok kerültek, a melyek annak idején, e törvények esetleges változtatása alkalmával mindenesetre kihagyandók, illetőleg orvoslandók lesznek.

3. Minthogy az 1868. LIII. t.-cikk 12. §-ának eltörlése s a *gyermekesek vallásáról* szóló 1894. XXXII. t.-cikk meghozatala a felekezetek között a békétlenség forrása lett, sőt a lélekalászat törvényesítése által a családi béke megrontására vezetett: egyházkerületünk óhajtja, hogy a *törvényhozás állítsa vissza az 1868. LIII. t.-cikk 12. §-ának* ama természetes és békességet biztosító *rendelkezését*, hogy a gyermekek nemük szerint követik szüleik vallását.

4. A jogegyenlőség szempontjából óhajtja egyházkerületünk, hogy a *főrendiházban a ref. egyháznak mindenik püspöke és főgondnoka* helyet foglaljon.

5. Az ág. ev. egyházzal való viszonyunkra vonatkozólag a nemrég létrejött „*egyesség*“-et nem tartjuk olyanoknak, mely a két protestáns egyház érdeket kölcsönösen kielégítené, óhajtjuk azért, hogy a zsinat a meghozandó *egyházi törvényekben rendezze a két testvér-egyház jogviszonyait* s hívja fel az ág. ev. egyházat is, hogy e kérdésben hasonlóan egyházi törvény által intézkedjék.

II. A fennálló Egyházi Törvényeink módosítására vonatkozó javaslataink.

1. Az Egyházi Törvények 1. §-ára vonatkozólag óhajtánók, hogy az „*evangéliom szerint reformált*“ elnevezés helyett valamely egyszerűbb és rövidebb elnevezés állapíttassék meg.

2. Az Egyházi Törvények 8. §-ára vonatkozólag — miként czí Egyházkerületünk 1891-ben kifejezte a mult zsinati törvényjavaslatra tett felterjesztésében — ezúttal is kívánjuk, hogy az *erdélyi egyházkerület kiváltságos helyzete szüntettessék meg*, vagyis az erdélyi egyházkerület szervezete a többi négy kerületével egy legyen, vagy a menyiben ez kivihető nem lenne, úgy a zsinat, mint a konvent tanácskozásain oly ügyek eldöntésénél, melyek csupán

a királyhágóninenni négy egyházkerületnek képezik közös ügyét, de az erdélyi egyházkerületet nem érintik, ez az egyházkerület a szavazásban ne vegyen részt.

3. A *presbyterek számára* vonatkozólag az Egyházi Törvények 22. §-ának rendelkezését, mely az egyházköz-ségek népessége arányában állapítja meg a presbyterek számát, törölni óhajtjuk s a helyett ajánljuk, hogy a presbyterek számát az *egyházközségek helyi szabályrendelettel állapítsák meg* az illető egyházmegye jóváhagyása mellett. Nincs értelme annak, hogy a kisebb lélekszámú, de aránylag nagyobb számú intelligens, hitbuzgó férfiakból álló gyüle-kezeteket eltiltsuk attól, hogy esetleg a presbyterek létszámát helyi viszonyaikhoz képest felemelhessék.

4. Az *egyházak szavazati jogára vonatkozólag*, úgy a miként ezt egyházkerületünk 1891-ben is kifejezte, nem helyeselhetjük a nagyobb egyházaknak lélekszám szerinti több szavazatát s e végből törölni kívánjuk az Egyházi Törvények 27. §-ából a 11. pont 3. és 4. bekezdését, mely szerint az *anyaegyházaknak annyi szavazatuk van, a hány rendes lelkészi állomást tartanak fenn*. A nagyobb egyházaknak alkalmuk és módjuk van több jogot gyakorolni az által, hogy — a mint kívánatos és szükséges is lenne, több parókiára oszolhatnak.

5. Az Egyházi Törvények 39. §-ára vonatkozólag, mely az *esperesek és az egyházmegyei gondnokok helyettesítéséről* szól, jóllehet a mi egyházkerületünk a helyettesekre s azok jogkörére nézve az Egyházi Törvények fennálló szakaszait világosaknak tartja, mindazáltal — miután más egyházkerületekben az, hogy ki legyen helyettes és minő jogkörrel birjon, vitássá vált s 1897-ben a Konvent kért eziránt véleményt az egyházkerületektől: — ajánljuk a zsinat-előkészítő bizottság figyelmébe ezúttal is az 1897. őszi egyházkerületi közgyűlésünk 17. sz. jkvi pontjában kifejezett s a Konventre felterjesztett véleményünket, mely szerint:

„Egyházkerületi közgyűlésünk, miként más alkalommal is tette, úgy jelenleg is azon meggyőződését nyilvánítja, hogy Egyházi Törvényünk a helyettesítésről kellő világossággal rendelkezik, megmondja ugyanis a 39., 48., 62. §-okban, hogy ki a helyettes; ott pedig, a hol a helyettesek jogkörét korlátozni akarja, azt kifejezetten teszi, pld. az 54 és 79-ik §-ban.

„Miután a törvényhozás ott, a hol a helyettesek jogkörét korlátozni akarta, azt ki is nyilvánította, véleményünk nem lehet más, mint kerületünk állandó gyakorlata, hogy t. i. a helyetteseket teljesen azon jogok illetik, mint azokat, akiket helyettesítenek, ha jogkörüket a törvény nem korlátozza. Így alkalmazza és eként magyarázza a törvényt egyetemes konventünk is a püspökök és főgondnokok helyettesítése esetében.

„Javasoljuk ezek után, hogy az esperesek és egyházmegyei gondnokok helyettesei nem csak az egyházmegyei közgyűlésen, de általában — akadályoztatás esetén, sőt az esperesi és gondnoki állások üresedésekor is *teljes jogkörrel*, az Egyh. törvény 39. §-ában megjelölt legidősebb tanácsbírák legyenek; a hivatalkor megállapításánál pedig azon egyházmegyékben, melyek a tisztujtást fogadták el, az ugyanazon hivatali minőségben töltött előző szolgálat is beszámíttassék.“

E véleményünk ismételt felterjesztése mellett, a további viták elkerülése végett mindenestre óhajtjuk, hogy *a helyettesek jogköre világosan és részletesen szabályoztassék* a közgyűléseken kívül és a bíróságokban is.

6. *Az egyházkerületi közgyűlés tagjait* megállapító 45. §. d) pontjába felveendőnek tartjuk *az egyházkerület által fentartott felsőbb leánynevelő intézet igazgatóját*, az e) pont után pedig beszúrni kívánjuk: *„minden egyházmegye által az egyházmegyei közgyűlésen a tanítói karból választott egyegy képviselő.“* Méltányosnak tartjuk, hogy a tanítói karok e régi kívánsága a zsinat által teljesíttessék.

7. A *Konvent tagjainak számára* javasoljuk, hogy az 53. §-ban megállapított létszám (38) *ötten emeltessék fel* (43), a *debreczeni, sárospataki, kolozsvári, budapesti és pápai főiskolák egy-egy, az összes intézeti ágak tanárai által választott képviselőjének felvételével.* Miután ugyanis a konvent az 58. §. k. pontja értelmében az összes tanügy összhangzatos fejlődését vezeti és irányozza, méltányosnak és kívánatosnak látjuk, hogy egyetemes egyházunk öt legelső tanintézete, főiskolája, a konventen képviselve legyen.

8. Ugyanerre a szakaszra (53. §.) javasoljuk — miékként már az 1891-iki felterjesztésünkben kifejtettük — hogy a *konventi képviselők választására* nézve állíttassék

vissza a régebbi, a mai Egyházi Törvényeket megelőző szabály, vagyis a konventi képviselők ne az egyházkerületi közgyűlések, hanem az *egyházközségek presbyteriumai által választassanak*. Ez felel meg a zsinat-presbyteri rendszer elveinek.

Az 53. §-ra nézve, mely a fentebbiek szerint egészen átdolgozandó lenne, ajánljuk, hogy a hivatalból jelenlevő püspökök és főgondnokok után szúrassék be: „*vagy ezek törvényes helyettesei.*“

9. A zsinat tagjainak számáról szóló 66. §-ra nézve, miként ezt már 1891-ben kívántuk, ezúttal is kívánjuk, hogy a *tiszáninnyi egyházkerület képviselőinek száma 14 ről 16-ra emeltesék fel.*

10. A 66. §-a utolsó bekezdése teljesen elegendő lenne, ha így szólna: *A zsinati képviselők választása 10 évre érvényes.* Kihagyni óhajtjuk tehát az ide beékkelt „ha a zsinat magát előbb bezártnak és felosztatottnak nem jelenti ki“ szavakat.

Ugyancsak kívánjuk, hogy a 87. §., mely a *rendkívüli zsinat* összehívásának jogát a konventre ruházza, hozasék összhangba az előbb említett 66. §. rendelkezésével, mely szerint a zsinati képviselők megbízatása 10 évre szól.

11. Miután az Egyházi Törvények 86. §-ában a *zsinat jog és hatáskörébe* utalt nagyszámú teendők és kérdések a legközelebbi zsinat által törvényhozásilag nem szabályoztattak, s miután a mult zsinat óta egyházi közéletünk e kérdések némelyikének törvényhozási szabályozását kívánatossá, sőt elkerülhetetlenné tette s miután egyházkerületünk is némely kérdéseket szabályrendeletekkel szabályozott, másokra nézve pedig a törvényhozási szabályozást szükségesnek jelentette ki: — ez okból kívánjuk ezúttal, hogy

a) a 86 §. 1. d) pontjában említett tárgyat „*az isteni tisztelet alakjának és rendjének lényeges vonásokban megállapítását*“ a zsinat törvényhozásilag szabályozza (1900 évi őszi egyh. ker. közgyűlés 68 sz., 1901 évi őszi egyh. ker. közgyűlés 63 sz. jkvi pont); ezzel kapcsolatban határozza meg az *úrvacsora-osztás idejét*;

b) ugyanazon szakasz 1. 2) pontjára vonatkozólag kívánjuk, hogy a zsinat *törvényileg határozza meg egyházi ünnepeinket* (1901. évi őszi egyházkerületi gyűlés 54. sz. jkvi pontja);

c) ugyanazon szakasz 1. g) pontjára vonatkozólag kívánjuk, hogy az *egyházfegyelem* kérdése törvényhozásilag szabályoztassák;

d) ugyanazon szakasz h) pontjára („lelkészképzés, választás és felavatás általános módozatainak meghatározása“) vonatkozólag: először is kívánjuk, hogy a *missiói lelkészek választására*, díjazására nézve a zsinat törvényhozásilag intézkedjék; ajánljuk e kérdésben figyelembevételre az egyházkerületünk által 1897-ben alkotott szabályrendeletet (1897. évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 15. sz. jkvi pont; másodsor óhajtjuk, hogy a *lelkészek*, valamint az *esperesek*, *püspökök*, *egyházmegyei és egyházkerületi gondnokok felavatására* általános és egyöntetű törvény hozassék. E tekintetben is ajánljuk a zsinat előkészítő-bizottság figyelmébe az egyházkerületünk által 1899-ben alkotott szabályrendeletet (1899. évi tavaszi egyházkerületi jkv 6. p.)

e) a *házasságügyre* vonatkozólag (86 §. n) p.) kívánjuk, hogy az országos törvények alapján a házassági jog egyházi vonatkozású részei egyházi törvény által szabályoztassanak;

f) ugyanazon szakasz 2. c) pontjára vonatkozólag egyházkerületünk felhívja a zsinat figyelmét, hogy intézkedjék a *lelkészek és tanítók megfelelő díjazásának rendezéséről* (minimum, korpótlék). Az országos *kongrua-törvény* (1898. XIV. t.-c) ide vonatkozó intézkedései az egyházi törvényekbe felveendők;

g) kívánjuk, hogy intézkedjék a zsinat a *lelkészképesítési vizsgákról*. Óhajtjuk, hogy az első és második lelkészképesítő vizsga közt 2 évi gyakorlati idő legyen. (L. alább 17.)

12. Az *egyházközségi gondnokok választásáról* szóló 91. §-ban, az ez iránt felmerült kételyek elosztatása és egyöntetű gyakorlat létesítése végett, világosan kijelentetni kívánjuk, hogy az egyházközségi gondnokok *általános szabavazattöbbséggel választatnak*.

13. A *tanítókról* s különösen az *énekvezérekről* szóló ötödik és hatodik fejezetek általában gondosabban szövegezendők. Az ötödik fejezetbe áthozandó a III. részbe foglalt 425. §., mely a tanítók magaviseletéről szól. Mindkét fejezetben kifejezendő, hogy a tanítók és énekvezérek

egyházi szolgálat teljesítése közben tisztességes (fekete) öltözetben jelenjenek meg.

14. A *lelkészek teendőiről* szóló 111. §-sal kapcsolatban kívánjuk, hogy a zsinat a *belmissió kérdését* intézményesen szabályozza s a lelkészek ide vonatkozó kötelességeit a lelkészi teendők közé igtassa be.

A 111. §. 2 pontjának első sorában „az egyházközség szellemi és anyagi ügyeire *felügyelet*“ helyett az egyházközség szellemi és anyagi *ügyeinek építése és előmozdítása* teendő. Kívánjuk továbbá, hogy a lelkészek teendői közé igtattassék: *az állami anyakönyvek figyelemmel kísérése egyházi szempontból.*

15. Az *egyházmegyei jegyzőkre, ügyészekre, tanácsbírákra, esperesekre, gondnokokra*, valamint a *püspökre és főgondnokra* nézve egyaránt azt javasoljuk, hogy mindezek *tíz évre választassanak*, vagyis a tíz évenkénti tisztujítás általánosan kötelezővé tétessék. Az Egyházi Törvények 144, 147, 151, 156, 159, 167, 171, 173 és 176 §-ai ily értelemben lennének módosítandók. Ugyancsak ezen egyházi tisztviselőkről szóló fejezetekbe lennének beillesztendőek az ezen tisztviselők *beigtatásáról*, illetőleg felavatásáról alkotandó szakaszok (L. fentebb 11. d).

16. Az *egyházmegyei és egyházkerületi ügyészekre* nézve óhajtjuk, hogy azok is, mint a többi egyházi tisztviselők *a presbyteriumok szavazatai által választassanak*. Ily értelemben módosítandók a 147 és a 170 §§-ok.

17. A *lelkészválasztásra* nézve, úgy miként egyházkerületünk az 1891-iki felterjesztésében kifejtette, ma is feltétlenül ragaszkodunk *a szabad választás elvéhez* s e végből kívánjuk, hogy az Egyházi Törvények ide vágó Harmadik része gyökeresen módosíttassék a teljesen szabad választás alapján. Ez a rendszer felel meg a jogegyenlőségnek, a protestáns szabadelvűségnek s a tapasztalat bebizonyította, hogy az Egyházi Törvények osztályozási rendszere az életben nem vált be. S a mai viszonyok között annál is inkább óhajtunk kell a szabad választás rendszeréhez való visszatérést, mert a lelkészi pályára manapság mind kevesebben lépnek s kivált a tehetségesebb elemeket, kik a mai rendszer mellett ki vannak téve annak, hogy évekig csak kis egyházba pályázhatnak s esetleg életükön át ott maradnak, az a

remény is vonzani fogja a papi pályára, hogy a lelkészi vizsga letétele után nyitva áll előttük bármely egyházba a bejuthatás.

A módzatokra nézve kiemeljük, hogy — miként fentebb is érintettük — *az első és második lelkészi vizsga között két évi gyakorlati időt* óhajtunk megállapítani s e gyakorlati idő és a lelkészi vizsga letétele után pályázhatna bárki bárminő egyházba. A lelkészválasztással kapcsolatban felterjesztjük 1898. évi őszi egyházkerületi közgyűlésünk 16. sz. jegyzőkönyvi pontját, mely *a pap-hallgatással járó vendégeskedések megszüntetése* s a lelkészi állomásoknak *meghívás útján* való betöltése feletti tanácskozást és határozathozatalt zsinati tárgyúl óhajtotta előjegyeztetni.

18. A 163. §-ra vonatkozólag kívánjuk, hogy a *canonica visitationoról* szóló rendelkezéseket a mainál szigorúbban és részletesebben írja körül a zsinat.

19. Az *özvegyi és kegyeleti évről* szóló 237. §. tekintetében, miután a kongrua törvény folytán az özvegyi és kegyeleti éveket egyöntetűen szükséges szabályozni, óhajtja egyházkerületünk, hogy a zsinat e fontos kérdésben általános és egyöntetű szabályokat alkosson, illetőleg az özvegyi és kegyeleti évet hozza összhangba a nyugdíjintézetrel és az özvegy-árva gyámzárral. Ajánljuk figyelembevételre az egyházkerületünk által e részben alkotott szabályrendeletet (1890. évi tavaszi egyházker. gyűlés 38. jkvi pont.)

Különösen kiemelendőnek tartjuk, hogy a zsinat igyekezzék kieszközölni, hogy a kegyeleti évre szóló szolgálati díjat a kormány ne vonja meg, mert a kongrua törvény nem a személyt, hanem az egyházi szolgálatot teljesítő egyént kívánja figyelembe venni.

20. Az *egyházi adózás* gyökeres reformját egyházkerületünk is halaszthatatlannak tekinti. A reformot részünkről oly alapon kívánnók megvalósítani, hogy legyen mindenütt *személyi vagy családi adó és ezenfelül birtok-, illetve vagyoni adó*, amely *fokozatos és aránylagos* legyen. A kétféle adó gondosan és igazságosan kombinálandó.

Ajánljuk továbbá, hogy a *különböző adónemek, illetve adócímek* mindenütt lehetőleg *egyesíttessenek*. Ez ugyan az összes chárták átalakítását fogja maga után vonni, de ez

a munka meg fogja érdemelni a fáradságot, ha az említett reform által az adózó egyháztagok meg lesznek nyugtatva s kevesebb zaklatásnak lesznek kitéve.

A terményeknek és szolgáltatványoknak általánosan és kötelezőleg pénzre való átváltoztatását egyházkerületünk nem óhajtja.

A rendkívüli egyházi adó kivetése tekintetében felmerült viták elintézése végett óhajtjuk, hogy a 248. §-ban világosabban kijelentessék, kiket terhelnek a rendkívüli adók. Felterjesztjük e kérdéshez az 1898. évi őszi egyh. kerületi közgyűlésünk 62. sz. jkvi pontját.

21. A *közalapra* nézve a kongrua törvény folytán lényeges módosítások váltak szükségessé s az Egyházi Törvények I. ötödik része teljesen átdolgozandó.

Igy legelsőbben a közalap *czélja, rendeltetése újból lesz megállapítandó*. Erre nézve javasoljuk, hogy a 259. §. a) pontjának második bekezdése, mely az önállóan fennállani nem képes egyháznaknak lelkésztanítósággá, társ- vagy leányegyházzá átalakulását kívánja s ennek meg nem történte esetén a közalapi segélyből azokat kizárja, hagyassék ki a törvényből. Ugyancsak kihagyandó lenne a szakasz c) pontja, mely a csekély díjazású lelkészek segélyezéséről szól, miután a kongrua törvény folytán ily nemű segélyre többé nincs szükség s ezzel elenyésznek a tanítók azon panasza is, hogy a közalapból a lelkészek egyoldalúan segélyeztetnek. A megszüntetendő c) pont helyett ajánlanók beigtatni új c) pont gyanánt a *felsőbb-leányiskolák segélyezését*.

Továbbá, miután az említett szakasz c) pontjában óhajtott országos gyámintézet már meg van, a közalap feladatai közé kívánjuk sorozni a felállítandó *lelkészi nyugdíjintézet* segélyezését, vagyis óhajtjuk, hogy a közalap jövedelméből évenként bizonyos összeg a nyugdíjintézetre fordíttassék. A *nyugdíjintézet* létesítését kívánatosnak és szükségesnek tartjuk, de tisztán csak *testi és szellemi fogyatkozás eseteire*. Miután pedig ily nagy anyagi erő igénylő intézet a saját erőnkéből alig lesz felállítható és fentartható, kívánjuk erre nézve az állam hathatós segélyének kieszközlését és igénybevételét.

A *tökesegelelyekre* nézve kívánjuk, hogy azok az eddigi alapon továbbra is fennmaradjanak, azonban óhajt-

juk, hogy maga a Konvent adja az összegeket az egyházkerületek rendelkezésére, annnyival is inkább, mert a mai rendszer mellett 1% veszteség van az ily segélyeken.

A közalap céljai közé óhajtjuk sorozni ezeken felül azt is, *hogy az egyházak és iskolák a közalaptól kölcsönt vehessenek*, amiáltal a közalap nagy szolgálatot tehetne egyes egyházaknak és iskoláknak.

A közalap *jövedelmének biztosítására* nézve, miután azt az eddigi alapon nem látjuk kellően biztosítottnak, ajánljuk, hogy *10 évről 10 évre minden egyházközségre lélekszáma és vagyona arányában s az egyes egyházak által jelenleg fizetett összegek figyelembevételével, állapíttassék meg egy bizonyos határozott összeg*, mint közalapi járulék, melynek mi módon leendő beszédése az egyes egyházak belkörü intézkedésének hagyatnék fenn.

22. *Az egyházi törvénykezésre* vonatkozólag mindenkéül előtt ki kell jelentenünk, hogy ezúttal is ragaszkodik egyházkerületünk a mult zsinatra 1891-ben felterjesztett munkálatában kifejtett elvi álláspontjához, mely szerint *a közigazgatási vitás ügyeket nem külön bíróság, hanem a közgyűlések által óhajtja elintéztetni*. A közigazgatási bíráskodás, ha az külön bírói szék által gyakoroltatik, sérti az önkormányzati elvet, a gyakorlatban pedig, mint az Egyházi Törvények életbelépte óta kifejlett gyakorlat mutatja, csökkenti a közgyűlések iránti érdeklődést. Kívánjuk tehát *a közigazgatási bíróság megszüntetését*, illetőleg a közigazgatási vitás kérdéseket a presbyteriumok, az egyházmegyei és kerületi közgyűlések s végső fokon a Konvent jogkörébe óhajtjuk utaltatni.

Akár elfogadtatik e javaslatunk, akár nem, óhajtjuk, hogy *a felelőzési jog az eddiginél szélesebb terjedelemben biztosíttassék*, vagyis bizonyos fontosabb közigazgatási ügyekben, ha két határozat nem egyező, a harmadik forumhoz is lehessen folyamodni. Különösen pedig *megszüntetni kívánjuk a 251. §. azon indokolatlan intézkedését*, hogy *egyházi adó-ügyekben az egyházmegye végérvényesen ítélt*.

A *fegyelmi eljárásra* vonatkozólag általában ki kell jelentenünk, hogy az egész szakasz gondosan átdolgozandó s szabatosabbá teendő. Különösen megemlítendőnek tartjuk, hogy *pontosabban, világosabban kell körülírni*

a törvényben azt, hogy *mikor indítandó meg a fegyelmi eljárás hivatalból, mikor magánindítványra*. Továbbá kívánjuk a *szóbeliségnek és közvetlenségnek* az eljárás egész során, tehát a *felsőbb bíróságok előtt is érvényesítését*, valamint a *védelem szabadságának* s az *ügyvédi képviselőnek* úgy a vizsgálat, mint az eljárás egész folyamán való biztosítását.

Ugyancsak megemlítjük, hogy *eskümintákat*, valamint mindenütt a hol szükséges, (presbyterek felesketése stb.) úgy a bírói eljárásban is, a törvénynek kell megállapítania.

23. Az Egyházi Törvények harmadik főrésze, a *köznevelési és közoktatási szervezetről* szóló szakaszokra általában azt kívánjuk, hogy *ez a rész teljeseen dolgoztassék át*. A törvénynek e részben oly sok hiánya van, hogy azokat részletesen felsorolni nem lehet feladatunk. A legnevezetesebb hiányokat, módosítandókat mégis a következőkben terjesztjük elő:

a) A 412. §-ra vonatkozólag, ha valamely *népiskola államosíttatik*, az állammal kötendő szerződésbe mindig világosan kikötendő, hogy *az illető iskola tanítója ev. ref. vallású legyen*.

b) A 435. §-ra vonatkozólag kívánjuk, hogy az *elemi iskolai tanítók fizetése* legalább is *évi 500 forintban* (1000 korona), a *felsőbb népiskolákban* legalább *700 forintban* (1400 korona) állapíttassék meg. A *lakbér* is — ha nem természetben adatik lakás — felemelendő. A kántori fizetés azonban a tanítói fizetésbe befoglalandó.

c) A *tanítói változásokról* szóló 432. §. tekintetében, miután az egyes egyházkerületek által alkotott szabályrendeleteknek nincs kellő hatályuk, kívánjuk, hogy a tanítói változások módozatait a zsinat *törvényileg szabályozza*. Figyelembevétel végett bemutatjuk az egyházkerületünk által 1897-ben készített szabályrendeletet (1897. évi tavaszi egyházkerületi jegyzőkönyv 14. p.)

d) A *beteg tanítók helyettesítéséről* 1898-ban hozott konventi szabályzatot nagyobb hatályosság végett a törvénybe igdatni óhajtjuk.

e) A *felsőbb leánynevelő-intézetekről* szóló 452. §-sal kapcsolatban egyházkerületünk óhajtja, hogy a leánynevelés és oktatás kérdését a zsinat tegye megfontolás és törvényhozási szabályozás tárgyává. (1901. évi tavaszi

egyházkerületi közgyűlés 19. sz. jkvi pont.) Kivánjuk tehát, hogy a zsinati előkészítő-bizottság bekérvén valamely meglevő felsőbb leányiskola szabályzatát, tegyen e részben részletes javaslatot, hogy a zsinat e kérdésről részletesen intézkedhessék. Beillesztendő a törvénybe, hogy a felsőbb leányiskolai tanárok, ha középiskolai oklevéllel bírnak, az országos tanári, — a tanítónők pedig az országos tanítói nyugdíj-intézetnek jogosult és kötelezett tagjai.

f) *A gimnáziumi tanárok fizetéséről* szóló 470. §-sal kapcsolatban a tanári fizetések s különösen a *corpótlékok* és a lakbér kérdése részletesebben s a tényleges állapotoknak megfelelően szabályozandó.

g) Ugyanezen tanárok *nyugdíjára* vonatkozólag a 471. §. mint túlhaladott szabály kihagyandó s a helyett hivatkozni kell a felekezeti tanárok országos állami nyugdíj-intézetét létesítő 1894. XXVII. t.-cikkre.

h) *Az akadémiai tanárokról* szóló 488. §-ban kiteendő, hogy az akadémiai tanárok csak *protestáns vallásúak* lehetnek s a *jogtanárok* qualificatiójául világosan kiemelendő *az egyetemi magántanári képesítés* megszerzése, mely alól csak elismert tudományos irodalmi munkásság esetén adható felmentés.

i) *Az akadémiai tanárok fizetésére és nyugdíjára* nézve a 489. és 490. §-ok az újabb fejleményeknek megfelelően módosítandók. Beveendő a *corpótlék* kérdése is s részletesen szabályozandó.

k) A Konventnek, mint közoktatási hatóságnak szervezetről szóló 496. §-ba az e részben kifejtett szervezetet részletesen a törvénybe kell iktatni.

III. Új kérdések, illetőleg javaslatok zsinati tanácskozás és határozat tárgyaiúl.

Az egyház és az állam, illetőleg a felekezetek egymás közötti viszonyára s a meglevő Egyházi Törvényeink módosítására vonatkozó fentebbi javaslatainkon kívül óhajtanók, ha a zsinat tanácskozás és határozathozatal tárgyává tenné a következő kérdéseket:

1. *A vasárnap általános és szigorú megünneplését.* Ajánljuk e célból, hogy a zsinat intézzen feliratot az államkormányhoz, melyben sürgesse, hogy vasárnapokon az államban mindenféle munka valósággal szüneteljen, a hi-

vatalnokok és tisztviselők vásár- és általában nagy ünnepnapokon hivatalbamenetelre ne kényszeríttessenek, végül mindennemű korcsmák és mulató helyek vasárnap, esti 6 óráig zárva legyenek.

2. *A parókhidlis könyvtárak* kérdését. Ajánljuk erre nézve egyházkerületünk szabályrendeletének figyelembevételét. (L. 1899. évi őszi egyházker. közgyűlés 8. sz. jkvi pontja.)

3. *A vallástanítói állások* rendszeresítését.

4. *A fogházi lelkészek* jogviszonyainak rendezését.

5. *A diakonok és diakonissák* tekintetében részletes és megvalósítható törvény alkotását.

6. *A segédlelkészek* viszonyainak rendezését. A segédlelkészek elhelyezésének kérdését ugyan jövőre is az egyházkerületek hatáskörében óhajtjuk hagyatni, azonban az egyházi törvényekben kívánjuk szabályozni, hogy a segédlelkészek mily helyeken s minő fizetéssel alkalmazandók. E kérdést igen nagy jelentőségűnek tartjuk az egész egyházra nézve, mert annak, hogy az ifjuság az utóbbi időkben idegenkedik a papi pályától, mindenesetre egyik tényezője a segédlelkészi állások rendezetlensége. A segédlelkészek elhelyezésére vonatkozólag becsatoljuk egyházkerületünk szabályrendeletét. (L. 1897. évi tavaszi egyh. ker. közgyűlés 14. sz. jkvi pontja.)

7. Felette nagy fontosságának látjuk *a theologiai tanárok nyugdíjintézetének felállítását* is. Egyházkerületünk a maga részéről kimondotta ugyan, hogy a saját theologiai akadémiájának tanárait épen oly nyugdíjban részesíti, mint az állam a jogakadémiai és bölcsészeti tanárokat, azonban kellő alap hiányában e határozat nem tekinthető teljesen megnyugtatónak és kielégítőnek; kívánjuk tehát, hogy vagy az egyetemes egyház állítson fel az összes theol. akadémiai tanárok részére nyugdíjintézetet, vagy ha ezt nem tehetné, segíyezze az egyes kerületeket e fontos közérdekű feladatuk teljesítésében, illetőleg eszközölje ki, hogy a theologiai tanárok is bevétessenek az országos tanári nyugdíjintézet tagjai közé. Tájékozássá végett bemutatjuk a sárospataki theol. tanárok nyugdíjazásáról szóló szabályzatot (1896 évi őszi egyh. ker. közgyűlési 21. sz. jkvi pontja.)

8. Óhajtjuk, hogy a zsinat feliratilag keresse meg az államkormányt *a főiskolák s az egész felső oktatásügy* orszá-

gos törvényhozási rendezése iránt. Kiemelendőnek tartjuk, hogy az 1848. XX.-tv. cikkben biztosított állami segítség mielőbbi igénybevételére főiskoláink berendezése és fejlesztése érdekében is — ami pedig országos közművelődési érdek — feltétlen szükségünk van.

9. Végül kívánjuk, hogy a zsinat gondoskodjék a *görög-pótló* tanfolyamoknak a legtöbb középiskolában való szervezése folytán a theologiai akadémiákra való felvétel körül előállott visszaságok megszüntetéséről. A görög-pótlós intézetben szerzett érettségi bizonyítvány ugyanis époly érvényes érettségi bizonyítvány, mint az, amelyben a görög nyelvből is van tanjegy, mégis a theologia akadémiára a görög pótlós érettségit tett ifjak nem vétetnek fel, illetőleg pótérettségire köteleztetnek. A theologiai akadémiáknak ugyan joguk van a felvétel feltételeit megszabni, azonban óhajtandó, hogy a fentebb említett ok miatt ne zárják el, vagy ne nehezítsék meg a papi pályára lépni óhajtó ifjak előtt az utat.

Dr. Finkey Ferencz,
biz. jegyző.

Fejes István,
biz. elnök.

Radácsi György,

Czinke István,

Novák Lajos,

Vattay László,

Dr. Tüdös István,

Debreczeni Bertalan,

Dr. Finkey József,

biz. tagok.

24. Az 1901. évi őszi egyházkerületi közgyűlés 56. számú határozatával, a f.-borsodi egyházmegyének az *egyházlátogatási kérdőpontokat* magában foglaló terjedelmes munkálatát azzal a felhívással tette le az egyházmegyékhez, hogy erre vonatkozó véleményöket mostani gyűlésünkre adják be.

Az egyházmegyék a magok véleményét mindnyájan be is adták s míg három egyházmegye (A.-Zemplén, F.-Zemplén és Gömör) a most fennálló törvényeket ebben a tekintetben kielégítőnek tartja s gyökeresbb módosítást nem lát szükségesnek, a többi egyházmegyék a f.-borsodi egyházmegye munkálatát, mint a mely az egyházlátogatás nagyfontosságú ügyét a kor kívánal-

mához képest az eddiginél sokkal kimerítőbben szabályozza, általánosságban elfogadják, de abban, mindazáltal, mindnyájan módosításokat és kihagyásokat is javasolnak.

(Módosítandók a 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 17, 21. és kihagyandók az A) 3, 11, 17, B) 6, C) 21 pontok).

Egyházkerületünk közgyűlése a felső-borsodi egyházmegye munkálatát, az egyházmegyék többségének véleménye alapján, mint a legközelebbi egyházi törvényhozásnál felhasználható értékes anyagot, a zsinati előkészítő-bizottsághoz felterjeszteni határozza s mikor pedig majd az új zsinati törvényjavaslatok egyházkerületünkhöz beérkeznek, ezek bírálatánál a munkálatban felvetett fontos eszméket és gondolatokat okvetlenül figyelembe veszi.

25. Az ungi egyházmegye felterjeszti az *iskei* egyház jelentését az ottani fél lelkeszi jövedelem állásáról, a melyet az egyházkerület néhány éve a templomépítés költségeire engedélyezett.

Jelentés tudomásul vétetik.

26. Múlt évi tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 87. sz. jegyzőkönyvi határozatával utasította az alsó-zempléni egyházmegyét, hogy rendeljen el szigorú vizsgálatot arra nézve, hogy a *tállyai* egyház előjárósága hova költötte el azt a 8902 koronát, melylyel alapítványi és közpénztári tőkái csonkúlást szenvedtek s a vizsgálat eredményéről és teendő intézkedéséről jelentést tegyen. Az alsó-zempléni egyházmegye ez utasításnak eleget tett s jelenti, hogy a vizsgálat kiderítette, miszerint a tállyai egyház az 1840—62. években 5235 korona nagyobbrészt az egyház közszükségeire hagyott tőkepenzt tényleg elköltött, azonban ez összeget az 1861-ben leégett összes egyházi épületek újraépítésére fordította. 1889-től kezdve pedig 2434 kor. takarékbetéti összeget az újraépített egyházi szőlőkbe fektetett be és pedig egyházmegyei engedéllyel. Voltaképen tehát tőkecsonkítás nem forog fenn, csak beruházás, sőt az egyház az elköltött összegeket eddigelé is nyilvántartotta, úgy

mint kölcsönvett összegeket s kötelességének ismeri a régi alapítványok helyreállítását, a mi az újraépített szőlők jövedelméből fokozatosan meg is valósítható. Az egyházmegye utasította a tályjai egyház előljáróságát, hogy a visszatérítés eredményéről mindaddig jelentést tegyen, míg a nyilvántartott összegek teljeseen vissza nem térültek.

Az egyházmegye jelentése és intézkedése helyeslőleg tudomásul vétetik.

27. A miglészi egyház múlt évi tavaszi közgyűlésünkön kérte a közte és özv. Bessenyei Bertalanné közt kötött vételi ügylet megerősítését, miután azonban a presbyteri és közgyűlési határozatokat akkor nem csatolta, a 96. számú jegyzőkönyvi pontban utasítva lett e hiányok pótlására. A most utólag bemutatott presbyteri és közgyűlési határozatok, valamint a felsőzempléni egyházmegye javaslata alapján, az egyház kérelme teljesítettik s

a becsatolt adás-vételi szerződés egyházhatósági jóváhagyási záradékkal láttatik el. Figyelmeztetik azonban ez alkalomból az egyház előljárósága, hogy az egyház nevében kötendő szerződéseket az egyház képviselőjében nemcsak a gondnoknak, hanem a lelkésznek is alá kell írnia s amennyiben jelen esetben ez elmulasztott, az utólag a szerződésre vezetendő pótnyilatkozatban pótlendő.

28. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1902. évi 20667. számú leiratával értesít, hogy Szinyei Gerzson akadémiai és Maklári Pap Miklós gimnáziumi tanárok nyugdíjazás iránti kérvényeit elfogadta s előbbinek 5200, utóbbinak 4400 kor. évi nyugdíjat engedélyezett.

Tudomásul vétetik.

29. U. a. miniszter 20408/901. számú leiratával az 1900-ik évre, 26,170/1902. sz. leiratával pedig az 1901-re utalványozott államsegélyről szóló számadást elfogadta. Tudomásul vétetik.

30. U. a. miniszter 1902 február 15-én kelt 7289. sz. leiratával értesíti a püspöki hivatalt, hogy Kovács Károly egri lelkész, az egri főreáliskolában az ev. ref. vallású növendékek hitoktatója, a vallástanítást abbahagyta, miután kevesli a neki folyósított tiszteletdíjat. Mivel pedig a miniszteri leirat szerint Kovács Károly jutalomdíja teljesen a törvényes gyakorlatnak megfelelően állapítottatott meg s mivel a vallásoktatásnak szünetelnie nem szabad, ez okból a miniszter a középiskolai törvény értelmében felkérte a püspöki hivatalt, hogy a vallástanítás ellátásáról sürgősen intézkedjék. Püspök úr felszólítására az egri egyház presbyteriuma Kovács Károly lelkész eljárását azzal magyarázza, hogy a miniszter a tiszteletdíj kiutalásánál rendszer nélkül jár el és sohasem utal annyi tiszteletdíjat az ev. ref. hitoktatónak, mint a róm. katolikusként s ez által felekezettünket megalázza és vallásunkon sérelmet követ el. Jelenti továbbá a presbyterium, hogy Kovács Károly lelkész a reáliskolai ev. ref. vallású növendékeket a lelkészi hivatalban az eddigi szorgalommal oktatja s értesítette az intézet igazgatóját, hogy a tanulókat hitani jegyeik megszerzése végett a lelkészi hivatalhoz utasítsa s Kovács Károly a növendékek oktatásáért sem a miniszteriumtól, sem az egyháztól semmiféle jutalmat nem igényel.

Egyházkerületi közgyűlés a Kovács Károly egri lelkész és hitoktató, valamint az egri presbyterium által felpanaszolt vallási sérelmet a jelen esetben egyáltalán nem látja fenforogni, mert a hitoktatók jutalomdíját a miniszter csak méltányosságból utalványozza, arra jogilag kötelezve nincs, miután a vallásoktatásról a középiskolai törvény 9. §-a értelmében az illető egyházi hatóságok kötelesek gondoskodni. A jutalomdíj utalványozásánál pedig a miniszter a teljesített munkát veszi általános elv gyanánt s vette a jelen esetben is irányadónak. S így midőn 20 növendéknek heti 4 órán való tanítása után 400 korona jutalomdíjat állapított meg Kovács Károly számára, az ő munkáját eléggé

méltányosan jutalmazta s ha a kath. hitoktatónak a természetesen nagyobb számú növendékek tanításáért nagyobb összeget utalványozott is, ebben elfogúltság nélkül nem lehet megaláztatást és sérelmet találni. Miután pedig a vallástan, mint rendes tantárgy tanításának a törvény szerint is, de a helyes gyakorlatnak megfelelően is mindenütt az illető tanintézetben, nyilvánosan kell történnie s egyházkerületünk más alkalommal épen abban látott sérelmet, hogy a mi vallástanítóinkat nem eresztették be egy kath. intézetbe, ez okból egyházkerületi közgyűlés utasítja Kovács Károly egri lelkészt, hogy a vallástanítást az intézet helyiségeiben azonnal kezdje meg s a neki kiutalt 400 korona jutalomdíjat vegye fel.

A presbyterium felterjesztését — miután a presbyterium az által, hogy a vallástanításnak az illető intézetben való megszüntetését kimondotta, hatáskörét túllépte — egyházkerületi közgyűlésünk nem veszi tudomásul, hanem utasítja a presbyteriumot, hogy a vallásoktatásnak az intézet helyiségeiben való ellátásáról gondoskodni mindig kötelességének ismerje.

31. Olvastatott a sárospataki főiskola Igazgató-tanácsának f. év február 4—6. napjain tartott üléséről felvett jegyzőkönyv 6—12. pontja, melyben a főiskola 1901. számadásainak megvizsgálásáról, a tőkéknek az 1901. év végén volt állásáról, a jövedelmező vagyronról, az 1901. évi vagyonmérlegről s az 1901. évi tényleges bevételeknek és kiadásoknak az előirányzott bevételekkel és kiadásokkal való összehasonlításáról szóló jelentéseit, valamint az 1902. évre megállapított költségvetési tervezetet részletes kimutatások mellett beterjeszti.

E jelentés főbb adatai:

1. Az 1901. évi számadás:

a) A közpénztár összes	
bevétele	342,740 k 08 f
b) A tápintézeti pénztár	
összes bevétele	41,061 „ 26 „
	<hr/>
összes bevétel:	383,801 k 34 f.

a) A közpénztár összes	
kiadása	320,162 K 43 f
β) A tápintézeti pénztár	
kiadása	40,941 „ 91 „
	<hr/>
összes kiadás:	361,104 k 34 f.
	<hr/>
Pénztári maradék:	22,697 k — f.

2. A tőkék állása 1901. év végén:

1. Közpénztári tőke	211,726 k 80 f
2. Horváth Mária és Simon-pénztár	209,952 „ 40 „
3. Képezdei pénztár	10,084 „ 10 „
4. Tápintézeti és ösztöndíj-pénztár	564,885 „ 93 „
5. Volt tanári nyugdíjintézeti pénztár	104,994 „ 44 „
6. Theol. tanári nyugdíjintézeti pénztár	29,284 „ 22 „
	<hr/>
Összes kihelyezett tőke	699,164 k 59 f.
1900. év végén volt	702,414 „ 78 „
	<hr/>

A kihelyezett tőke kevesebb 1901 végén 3,250 k 18 f.

3. 1901-ben befolyt az egyes pénztárakba	105,854 k 19 f
1901. kiadatott az egyes pénztárakból	93,154 „ 41 „
	<hr/>
Kevesebb a kiadott tőke	12,699 K 78 f.
Ebből levonva a theol. nyugdíj-pénztár	
túl-kiadását	1,153 „ 80 „
	<hr/>
Kevesebb	11,545 k 98 f.

E helyen figyelmezteti igazgató-tanács a főt. egyházkerületi közgyűlést erre a mellőzhetetlen tőkefogyasztásra s ezzel kapcsolatban megsürgetendőnek véli a theol. tanárok nyugdíjügyének állami rendezését.

4. *Jövedelmező vagyón 1901. év végén:*

1. Ingatlanok	1.433,300 k — f	
2. Ingók	1.471,201 „ 16 „	
	<u>Összesen . . . . .</u>	2.904,501 k 16 f
Összes teher		122,250 „ 66 „
Tiszta jövedelmező vagyón 1901 végén:		<u>2.782,250 k 50 f.</u>

5. *Összehasonlítás az 1900. évi vagyommérleggel:*

1900-ban volt:

a) összes vagyón	2.067,973 k 36 f,	
b) „ teher	98,226 „ 66 „	
Tiszta jövedelmező vagyón:		<u>1.969,746 k 70 f</u>
Több a vagyón 1901 végén:		812,503 k 80 f.
Több a teher 1901 végén:		24,024 k — f.

A vagyónban mutatkozó többlet a Vay-Mocsáry, Teleky-Szentes-Szeremley alapítványok, a vissza kapott királyhegyi szőlő és a Mudrány birtok értékének a vagyónba való felvétele által származott. A teherbeli többletet pedig a szőlőbirtokok újjáépítése okozta.

6. *Az 1901-re előirányzott bevételek és kiadások összehasonlítása a tényleges bevételekkel és kiadásokkal:*

a) Bevételi előirányzat	225,911 k 04 f	
„ eredmény	342,740 „ 08 „	
Több	<u>116,829 k 04 f.</u>	
b) Kiadási előirányzat	225,438 k 05 f	
„ eredmény	320,162 k 43 „	
Több	<u>94,724 k 38 f.</u>	
c) Összes tényleges bevétel	342,740 k 08 f	
„ „ kiadás	320,162 k 43 „	
Maradvány:	<u>22,577 k 65 f.</u>	

7. *Az 1902. évi költségvetés előirányzata:*a) *Közpénztár:*

Bevétel	247,346 k 04 f
Kiadás	246,910 k 17 „
Előirányzott maradvány:	<u>435 k 87 f.</u>

b) Tápintézeti pénztár:

Bevétel	36,418 k 35 f
Kiadás	37,735 „ 70 „
Hiány	<u>1,317 k 35 f.</u>

Egyházkerületi közgyűlés az Igazgató-tanács jelentését és előterjesztéseit egész terjedelmükben tudomásul veszi és jóváhagyja. Soltész Ferencz pénztárnokot az 1901. évi számadások terhe alól, buzgó és pontos működésének teljes elismerése mellett, felmenti. A bemutatott költségvetési tervezetet megerősíti.

32. Ugyanazon Igazgató-tanács kéri a főt. egyházkerületi közgyűlést, hogy — tekintettel arra, miszerint több egyháznak képezdei alapítványa után oly nagy kamathátráléka van, hogy némelyiknek hátrálékos kamata megközelíti az alapítványi tőke mai értékét — ismételten szólítsa fel az illetékes egyházakat az ily alapítványi tőkék végleges befizetésére, miután ezáltal úgy a főiskolai pénztári hivatal, mint az egyházlátogató küldöttségek sok tehertől megszabadulnának.

Egyházkerületi közgyűlés szívesen teljesíti az igazgató-tanács kérelmét s felhívja az illető egyházakat, hogy ilyen alapítványaikat igyekezzenek végleg befizetni a főiskolai pénztárnak. E végből utasítja a főiskolai gazdasági választmányt, hogy a hátrálékos egyházak neveit, hátrálékaik és tőketartozásuk kimutatása mellett tegye át az illető esperesekhez, hogy ők a behajtást eszközölhessék.

33. Ugyanazon Igazgató-tanács *Kiss Elek* tornatanár kérvényét, melyben 22 évi működésére és a párhuzamos osztályok felállítása által vállaira nehezedett munkanövekvésre való tekintettel fizetés javításért folyamodott, azzal a javaslattal terjeszti fel, hogy *Kiss Elek* fizetése személyi pótlék címén 200 kor.-val javíttassék.

Egyházkerületi közgyűlés méltányolva a folyamodó tanár kérelmének indokait, az igazgató-tanács javaslatát elfogadja s Kiss Elek tornatanár fizetését az 1902 évi január 1-től, személyi pótlék czímén, évi 200 kor-
val feljebbemeli.

34. Ugyanaz az igazgató-tanács *Pásztor Sámuel* ének- és zenetanár kérvényét, melyben a gimnáziumi rendes tanárok fizetésének a múlt évben történt rendezését magára is kiterjeszteni kéri, azzal a véleményes javaslattal terjeszti fel, hogy az ének- és zenetanár fizetése — tekintettel a középiskolai törvényre, mely az éneket és zenét nem tekinti rendes tárgynak, valamint a más tanintézeteknél is fennálló gyakorlatra — a gimnázium többi rendes tanáraiéval egyenlővé ne tétessék, azonban méltányolva a *Pásztor Sámuel* buzgalmát, az ő törzsfizetése évi 400 koronával emeltessék fel.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgató-tanács véleményét és javaslatát elfogadja s *Pásztor Sámuel* törzsfizetését 1902 január 1-től évi 400 koronával feljebbemeli.

35. Ugyanaz az igazgató-tanács folyó évi februári ülésének 67. sz. jkvi pontjával ajánlólag terjeszti fel jóváhagyás és megerősítés végett a sárospataki főiskola és Balkányi Gyula balkányi földbirtokos közt kötött csereszerződést, mely szerint a főiskola a perked-pusztai birtoknak egy különálló 8 kat. h. 924 □-ölet tevő alig használható részét elcseréli a Balkányi Gyula földbirtokosnak a balkányi 612. sz. tjkvben foglalt 9 kath. h. 993 □-ölet tevő területeért.

Egyházkerületi közgyűlés a csereügyletet, miután az az igazgató-tanács jelentése szerint a főiskolára előnyös. jóváhagyja s a beterjesztett csereszerződést megerősíti, utasítván a főiskolai gazdasági választmányt a szükséges le- és átíratás telekkönyvi be-
táblázására.

36. Ugyanaz az igazgató-tanács 69. számú jegyzőkönyvi pontjában jelenti, hogy a gimnáziumi szék

javaslata alapján az újonnan rendszeresített *mértani és szabadkézi rajzi* tanszéknek rendes tanárral leendő betölthetése végett megbízta a gimnázium igazgatóját, hogy a nevezett tanszékre f. é. április 10-iki lejáratával a szokásos módon pályázatot hirdessen. Az igazgató a pályázatot ki is hirdette s a jelzett határidőig 4 pályázó jelentkezett, u. m. Deák Géza pápai főgimn. rendes tanár, Gulyás Károly kisújszállási főgimn. rendes tanár, Losonczy Jenő tanárjelölt és Hidegh Béla csáktornyai polgári iskolai segédtanító. Az igazgató-tanács a gimnáziumi szék javaslatának, illetve ajánlatának figyelembe vétele mellett, május 26-án tartott üléséből a 4 pályázó közül egyedül Deák Géza pápai főgimn. tanárt ajánlja megválasztásra, mint a kinek egyedül van megfelelő képesítése és a kit úgy szép oklevele, mint gyakorlati tanári működése s eddigi működéséről nyert kitűnő bizonyítványa egyaránt ajánl.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgató-tanács jelentését és intézkedését helyeslőleg tudomásul vévén, az újonnan rendszeresített rajzoló-mértan, szabadkézi rajzi tanszékre rendes tanárul egyhangúlag Deák Géza pápai főgimn. tanárt választja meg s felszólítja őt, hogy tanszékét f. é. szept. 1-én foglalja el, rendes tanári fizetése ugyanettől a naptól tétetvén folyóvá.

37. Ugyanaz az igazgató-tanács f. é. februári ülésének 70. és 117. sz. jegyzőkönyvi pontjaival jelenti, hogy a Maklár Miklós gimn. tanár nyugalomba vonulásával megüresedett gimnáziumi tanári tanszékre, a főt. egyházkerületi közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében, a pályázatot április 10-iki határidővel kihirdette, hogy a tanszék már a jelen közgyűlés által betölthető legyen. A gimnáziumi szék javaslata alapján az igazgató-tanács e tanszékét oly tanárral óhajtaná betölteni, kinek a földrajz-természettan, vagy a földrajz-történelmi szakcsoportból van középiskolai tanári oklevele. A kihirdetett pályázat folytán a jelzett határidőig az állás elnyeréséért folyamodtak 9-en, u. m. Ádám József gyönki gimn. r. tanár, Balogh Péter m.-szigeti főgimnáziumi r. tanár, Dékány Kálmán nevelő,

Marusák Dániel h.-böszörményi gimn. r.-tanár, Szakács Ödön petrozsényi gimn. rendes tanár, Ferenczy Lajos pécsi keresk. iskolai h.-tanár, Kiss Imre tanárjelölt, Nagy Ödön végzett tanárjelölt és Zelles Lajos sepsi-szentgyörgyi gimn. h.-tanár. Az igazgató-tanács f. hó 26-án tartott ülésében, a gimnáziumi-szék jelölésének figyelembevételével, a pályázók közül első helyen Zelles Lajost ajánlja megválasztásra, kit erre szép oklevele s gyakorló tanári működése tesz méltóvá, második helyen Dékányi Kálmánt, kit szép oklevele mellett írói munkássága is ajánl, harmadik helyen Ádám Józsefet hosszabb tanári szolgálata alapján, negyedik helyen Marusák Dánielt, kinek szintén megfelelő oklevele van.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgató-tanács jelentését tudomásul veszi, tett intézkedését jóváhagyja s a földrajz-történelmi tanszékre titkos szavazás útján általános szótöbbséggel (a beadott 70 szavazat közül Zelles 37-et, Dékányi 18-at, Ádám 13-at, Marusák 1-et kapott, 1 szavazat érvénytelen volt) *Zelles Lajos* sepsi-szentgyörgyi h.-tanárt választja meg rendes tanárrá, felszólítván őt, hogy tanári állását f. é. szeptember 1-én foglalja el s rendes tanári fizetése ettől a naptól tétetik folyóvá.

38. Indítvány tétetett az iránt, hogy a sárospataki főiskolába a megválasztandó tanárok mindig egy próba-évre választassanak.

Az indítvány javaslatát végzett kiadatik a főiskolai igazgató-tanácsnak, jelentése f. é. őszi közgyűlésünkre bevértván.

39. A sárospataki ev. ref. főiskola igazgató-tanácsa azt a kérelmet terjeszti a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés elé, hogy a mennyiben a főiskolai számadásokból kitűnik, hogy a Mudrány-féle szőlő telepítése eddigelé a főiskolai pénztár tetemes megterhelésével járt s fog járni még a közeli jövőben is, kegyeskedjék a főt. egyházkerület azt a 3070 kor. évi segélyt, melyet 1898. évi őszi egyházkerületi közgyűlésén (37. számú

jegyzőkönyvi pont) megszavazott, visszamenőleg az 1900. és 1901-ik évekre is folyóvá tenni s a közel jövőben is, mindaddig az ideig (körülbelül 2 évig), míg a Mudrány-féle szülő jövedelmező állapotba fog jutni.

Egyházkerületi közgyűlés, habár a sárospataki főiskolának úgy szellemi, mint anyagi ügyeit a legteljesebb mértékben szívén viseli s annak felvirágoztatására minden lehető áldozatra kész, mindazáltal jelen esetben a főiskolai igazgató-tanács kérelmének azt a részét, hogy az 1900 és 1901. évekre visszamenőleg utalványozza az 1898-ban csak a Mudrány-féle hagyaték „megnyíltáig“ kilátásba helyezett évi segélyt, nem teljesítheti, ellenben szívesen teljesíti az igazgató-tanács kérelmének azt a részét, hogy jövőre, vagyis a f. 1902-ik évtől mindaddig, míg a Mudrány-féle szülő oly jövedelmező állapotban lesz, hogy művelése tiszta haszonnal fog járni, az 1898-ban megajánlott évi segélyt a főiskola rendelkezésére bocsássa. Felhívja azért az igazgató-tanácsot, hogy a Mudrány-szülő jövedelmezőségéről évente kimutatást terjeszsen elő.

40. Ugyanaz az igazgató-tanács f. évi május hó 26-án tartott ülésének 5. sz. jegyzőkönyvi pontjával jóváhagyás végett felterjeszti a Szinyei Gerzson akadémiai tanár és főkönyvtárnok f. évi szeptember 1-től történt nyugdíjazásával megüresedő akadémiai tanszék tárgyainak módosítására vonatkozólag az akadémiai és köziskolai szék előterjesztése alapján készített javaslatát. Az újonnan betöltendő tanszék tárgyai lennének a javaslat szerint: 1. A magyar irodalom-történet, kapcsolatban a protestáns irodalom-történettel, heti 4 órán. 2. Művelődés-történet vagy a körülményekhez képest nevelés és oktatás, heti 2 órán. Kapcsolatban maradna a tanszékkel jövőre is a főkönyvtárnoki állás teendőinek a végzése. Egyszersmind tekintettel arra, hogy Szinyei Gerzson f. évi szeptember 1-én tényleg nyugalomba vonul, kéri az igazgató-tanács a főtiszt. egyházkerületi közgyűlést,

hatalmazza fel arra, hogy e tanszékre f. évi szeptember 1-re szóló lejáráttal pályázatot hirdethessen, hogy az állás a f. évi őszi egyházkerületi közgyűlésen betölthető legyen.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgató-tanács javaslatát az említett tanszék tárgyaitak csoportosítására egész terjedelmében elfogadja, megerősíti és megbízza az igazgató-tanácsot, hogy a tanszékre a pályázatot szept. 1-re szóló lejáráttal hirdesse ki s a jelentkező pályázók kérvényeit, a tanári kar meghallgatása után, a szokásos ajánlattal, terjessze az őszi egyházkerületi közgyűlés elé.

41. Ugyanaz az igazgató-tanács februári ülésének 32. sz. jegyzőkönyvi pontjából értesült egyházkerületi közgyűlés, hogy Ballagi Géza jogakadémiai tanár f. évi szeptember 1-től számítandó joghatálylyal nyugdíjaztatásáért folyamodott.

Egyházkerületi közgyűlés, tekintettel arra, hogy az így szeptember 1-én megüresedő tanszék mielőbbi betöltése tanügyi szempontból kívánatos, már most felhatalmazza az igazgató-tanácsot, hogy abban az esetben, ha a Ballagi Géza nyugdíjaztatása tényleg leérkezik, az illető tanszékre f. évi szeptember 1-re szóló lejáráttal pályázatot hirdessen s a jelentkezett pályázók kérvényeit, a tanári kar véleményének meghallgatása után, a szokásos ajánlattal folyó évi őszi egyházkerületi közgyűlésünkre terjessze fel.

42. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa jóváhagyás és megerősítés végett felterjeszti a főiskolai gazdasági választmány és Haraszthy Tivadar között a főiskola istvánházi birtokának a mostani bérlet lejáratától, vagyis az 1905-dik évtől újabb 20 évre leendő hasznóbérbeadása iránt kötött szerződést.

Egyházkerületi közgyűlés a beterveztett hasznóbéri szerződést, miután az a fő-

iskolára kétségtelenül előnyös, jóváhagyja és megerősíti, azzal a két módosítással, hogy a szerződés 8 pontjába beszúrandó, hogy a bérlő a bérlet végeztével a gazdasági épületeket „használható állapotban“ köteles átadni, — a 11. pontban pedig a per esetére „szabadon választandó sommás bíróság“ helyett a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíróság teendő. Az ezen módosításokkal kiállítandó szerződés az aláírások után egyházkerületi jóváhagyási záradékkal látandó el.

43. Ugyanaz az igazgató-tanács 78. sz. jkvi pontjában jelenti, hogy a sárospataki takarékpénztár részvénytársaság 1000 koronás alapítványt bocsátott a sárospataki főiskola rendelkezésére azzal a rendeltetéssel, hogy annak 4%-os kamatai évente az évzáró ünnepély alkalmával egy a sárospataki főiskolában tanuló sárospataki illetőségű, szegény sorsú, jó előmenetelű és magaviseletű növendéknek adassanak ösztöndíjúl és pedig valláskülönbség nélkül s lehetőleg felváltva egyik évben akadémiai, másik évben gimnáziumi növendéknek.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel veszi tudomásúl a főiskolai igazgató-tanács jelentését s midőn az adományozó részvénytársaság igazgatóságának a nemes adományért a maga részéről is hálás köszönetet mond, örömtelt szívvél örökíti meg e szép adományt jegyzőkönyvében, mint a mely fényes bizonyága annak, hogy az Alma Mater és a hazai tanügy iránti lelkesedés és áldozatkészség még fényes lánggal ég a nagy közönség szívében.

44. Ugyanaz az igazgató-tanács 84. sz. jkvi pontjában jelenti, hogy a sárospataki főgimnázium tanári kara a konventi tantervre nézve, mely a folyó iskolai év elején már életbe is lépett, az igazgató-tanács felhívására a következő megjegyzéseket tette: Az egyes tantárgyaknak s a tantárgyak anyagának beosztását a gimnázium egyes osztályaiban helyesli s e tekintetben

változtatásokat nem javasol. Javasolja azonban némely tantárgy a tanterv szerinti heti óraszámának leszállítását s az eddigi óraszám megtartását, így: a magyar nyelv heti tanóra számát az I. és II. osztályban az új tanterv szerinti 5-ről az eddigi 4-re, a latin heti óraszámát a III., IV. és V. osztályban az új tanterv szerinti 6-ról az eddigi 5-re, a görög óraszámát a VII. osztályban az új tanterv szerinti 5-ről 4-re, a számtan heti óraszámát 4-ről az eddigi 3-ra, a rajzoló geometria óraszámát az I. és II. osztályban 3-ról az eddigi 2-re. Végül a német nyelv heti tanóráinak számát a VIII. osztályban az új tanterv szerinti 3-ról 2-re javasolja leszállítani, de ez a tanórávesztés pótoltnak azáltal, hogy ehelyett a német nyelv tanóraszámát a VII. osztályban 2-ről 3-ra emeltetik. Igazgató-tanács a gimnáziumi szék javaslatait elfogadván, javasolja a főtiszt. egyházkerületi közgyűlésnek, hogy a konventi tantervet ezekkel a változtatásokkal elfogadni méltóztassék.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgató-tanács jelentését és javaslatát egész terjedelmében elfogadja és jóváhagyja.

45. Ugyanaz az igazgató-tanács februári ülésének 99. sz. jkvi pontjával felterjeszti a köziskolai széknek azt a kérelmét, hogy a „főiskolai lelkész munka- és hatásköre egész határozottsággal állapíttassék meg s a főiskolai és a helybeli egyház, valamint a főiskolai és az egyházközségi lelkész viszonya szabályoztassék.“ Ugyanezzel a tárgygyal kapcsolatban olvastatott Novák Lajos főiskolai lelkész beadványa, melyben útbaigazítást, illetve határozatot kér arra nézve, vajjon elfogadja, illetőleg elfogadhatja-e ő, mint a főiskola lelkésze, a sárospataki egyházban a presbyteri hivatalt, melyre legközelebb megválasztatott.

Egyházkerületi közgyűlés, mielőtt a két egymással összefüggő kérelem felett határozna, az ügy tanulmányozása és javaslat-tétel végett egy bizottságot küld ki azzal a megbizással, hogy a sárospataki egyház presbyteriumának meghallgatása s a beadott iratok és az ügyre vonatkozó egyházkerületi, igazgató-tanácsi és köziskolai

s akadémiai széki jegyzőkönyvek figyelembevételével folyó év őszi közgyűlésünkre véleményes javaslatot adjon be. A bizottságba Kun Bertalan püspök úr elnöklése alatt kiküldetnek: Szabó Endre ungi esperes, Révész Kálmán abaúji esperes, Csabay Pál gömöri-, Komjáthy Gábor ungi egyházmegyei tanácsbírák, Komjáthy Béla, Meczner Béla, Ragályi Béla egyházmegyei gondnokok és Bizony Akos egyházkerületi ügyész.

46. Ugyanazon igazgató-tanács folyó év május hó 26-án tartott ülésének 11. sz. jkvi pontjában arra kéri a főtiszt. egyházkerületi közgyűlést, hogy — miután a főiskola györgytarlói birtokán 100-nál több iskolaköteles gyermek van, kik ez idő szerint semmiféle vallásos és iskolai nevelésben nem részesülnek — határozza el a nevezett birtokon a főiskola terhére egy népiskola felállítását s bízza meg a főiskolai igazgató-tanácsot, hogy az iskola felépítésére és fentartására szükséges költségeket a főiskola költségvetésébe illessze be. Az iskola felépítése a gazdasági választmány által megkészített tervezet szerint 2700 frtba kerülne, mely költség 10 évre felosztva vétetnék fel a főiskola költségvetésébe, ezenkívül az iskola fentartása évente 200 koronával terhelné a főiskolát, miután a többi szükséglet teljes fedezetet talál a tandíjakban s egyesek és a bérlő által felajánlott járulékokban.

Egyházkerületi közgyűlés szives készséggel teljesíti az igazgató-tanács kérelmét s az illető iskola felállítását határozatilag kimondja, megbizván az igazgató-tanácsot, hogy a bemutatott tervezet és költségelőirányzat szerint a szükséges végrehajtási intézkedéseket megtegye s felhatalmazza, hogy az építési és fentartási költségeket a főiskola költségvetésébe illeszsze bele.

47. Főiskolai igazgató-tanács folyó évi február 4—6-án Sárospatakon tartott ülésének 88. számú jegyzőkönyvében, a köziskolai szék javaslata folytán, jelen-

tést tesz arról, hogy *Kovácsy Sándor* főiskolai gimnáziumi tanár tanári munkásságának 25. éves fordulóját február elején töltötte be.

„Igazgató-tanács — jegyzőkönyvében — őszinte örömmel üdvözli *Kovácsy Sándort* tanári működésének eme nevezetes évfordulóján. Őszinte örömmel üdvözli, mert tudja azt, s igaz elismeréssel emlékszik meg ebből az alkalomból arról, hogy az ő sikerekben gazdag tanári működése egyik támasza s elébb vivője volt iskolánk tanügyének s irodalmi munkássága által nemcsak magának szerzett a magyar tankönyvirodalom terén méltó elismerést, hanem általa a mi iskolánknek jó hírnevét is öregbitette. Mint főiskolánk hagyományos szellemének mindvégig igazi hű képviselője, nemcsak tanára a tudományokban, vezetője és irányítója a jókban és igazakban, hanem mindenek felett szerető atyja a gondjaira bizott ifjuságnak. Miért is *Kovácsy Sándor* ünnepélyén a tanítványok hálájához s a kortársak szeretetéhez hozzácsatolja igazgató-tanács a maga teljes elismerésének adóját is, s érdemeit jegyzőkönyvében megörökíti.“

Egyházkerületünk közgyűlése benső örömmel csatlakozik azokhoz a meleg, szíves üdvözlésekhez, amelyek a köziskolai szék és igazgató-tanács jegyzőkönyveiből felhangzanak.

Kerületünk előtt mindenkor az a czél lebegett, hogy a főiskola tanári székeit olyan férfiakkal töltsse be, akik a tudományokban való jártasságuk mellett, a tanári bölcs tapintat, a tiszta egyenes jellem, hűség és buzgóság építő-vonzó nemes tulajdonaival példa gyanánt tündököljenek az ifjúság előtt, akik átérezzék és lelkök-szívök teljes erejével segítsenek is betölteni azt a magas hivatást, amely főiskolánk elé, az anyaszentegyház, a tudomány és a haza szolgálatánál elébe tűzetett.

Szerencsésnek érzi magát egyházkerületünk, hogy *Kovácsy Sándort* magáénak vallhatja, s jól esik, 25 esztendő tanári

munkásságának betöltése alkalmából kijelentenie, hogy őt a sárospataki főiskola hagyományos szelleme egyik leghivebb letéteményesének tekintti, s a kitünő tanár, a jeles tankönyviró, a nemeslelkű férfi, a szerény, jószívű ember érdemeit jegyzőkönyvében megörökíti s további munkálkodására az Isten áldását kívánja.

48. A főiskolai igazgató-tanács jelenti, hogy *Zombory Andor*, főiskolai gymn. helyettes tanár, állásáról lemondott, s tanári székétől az iskolai év végén megváltik. Igazgató-tanács e jelentésnek tudomásul vételét kéri, egyúttal felhatalmazást kér arra, hogy amennyiben szükség állana be a *Zombory Andor* megüresedett tanszékével kapcsolatos tárgyaknak a tanítása kérdésében, a megfelelő intézkedést a jövő iskolai évre a maga hatáskörében megtehesse.

Közgyűlés a *Zombory Andor* főiskolai gymn. helyettes tanár lemondását tudomásul veszi s az igazgató-tanácsnak a kért felhatalmazást megadja s kimondja, hogy *Zombory Andornak* a tanári fizetése folyó évi augusztus hó 31-ig bezárólag fog kiszolgáltatatni.

49. Indítvány tétel az iránt, hogy a sárospataki főiskola igazgató-tanácsának jegyzőkönyvei, a főiskola iránt érdeklődő közönség bővebb tájékoztatása céljából, az eddiginél nagyobb számú példányokban nyomassanak s az egyházmegyei hivatalnokoknak megküldessenek.

Egyházkerületi közgyűlés szívesen teszi magáévá az indítványt, mert maga részéről is óhajtja, hogy a főiskola ügyei iránt úgy az egyházi hatóságok, mint a tanítató közönség minél melegebben érdeklődjenek s annak ügyeit minél tisztábban és behatóbban megismerhessék. Felhívja azért az igazgató-tanácsot, hogy jegyzőkönyveit megfelelően nagyobb példányszámban nyo-

massa s megjelenésük után az egyházmegyei tisztviselőknek s más érdeklődőknek közvetlenül küldje meg.

50. A sárospataki főiskola közigazgatója beterjeszti jelentését az 1901—1902. iskolai évet befejező vizsgálatokról.

Helyeslőleg tudomásul vétetik.

51. Ugyanaz az igazgató-tanács 1901 február 4-iki ülésének 61. sz. jegyzőkönyvi pontjában a máramaros-szigeti egyház 100 frtos képezdei alapítványát s ennek több évi kamatát, miután azt a nevezett egyház az alapító-levélre való hivatkozással törölni kérte, törlésre ajánlja.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgató-tanács ajánlatát elfogadja s a m.-szigeti egyház említett alapítványának s hátrálékos kamatainak törlését elrendeli.

52. Ugyanaz az igazgató-tanács 1901 február 4-iki ülésének 71. sz. jegyzőkönyvi pontjában Ormós József tartozásának s Bernáth Albert alapítvány-tartozásának, mint bevehetetleneknek törlését ajánlja.

Igazgató-tanács ajánlata elfogadtatik s az Ormós József és Bernáth Albert ellen fennálló követelések törlése elrendeltetik.

53. Olvastatott a miskolci főgimnázium igazgatójának jelentése az intézet állapotáról, mely szerint az iskola ügyei teljesen rendben folynak. Az ének- és vallásitanítás a Konvent által megkívánt módon történik, míg a pályázat útján előállítandó vallástani kézi könyvek elkészülnek, az addig helyeselt vallástani könyvek használatnak. Konfirmáltatott 23 növendék. A más valásúak száma folyton nő, a reformátusoké apad. Hogy ref. vallású vidéki tanulók jöjjenek az intézetbe, a táp-intézetet átalakították. A miniszter által kívánt játékterre a várostól kértek területet, de csak az intézettől távolfekvő s a róm. katolikus gimnázium által használt tért kapták, mely azonban csak ritkán használ-

ható. Soltész Nagy Albert, az igazgató-tanácsnak 7 év óta elnöke, az intézet vezetésétől megvált, az állás végleges betöltéséig Kun Bertalan püspök úr, mint hivatalosra legidősebb lelkész kéretett fel a szabályok értelmében az állás vezetésére. Az 1900—1901. évi számadást a minisztérium jóváhagyta. Az érettségi vizsgákra kormányképviselőül Géresy Kálmán küldött ki. Csatolja a vizsgarendet.

Mindezen jelentések tudomásul vétetnek.

54. Olvastatott a rimaszombati egyesült prot. főgimnázium igazgatójának jelentése, mely szerint a válás- és közoktatásügyi miniszter a 200,000 korona építkezési államsegélynek még hátralevő részét 178,000 koronát 1901 évi 75,792. számú leiratával engedélyezte s oly formán utalványozta, hogy 1902-től kezdve 29 éven át, minden év július hó 1-én 11,000 kor. tétetik ily czímen a gimnázium részére folyóvá, a 30-ik évben pedig 6588 kor. 88 fillér. Ez összegben foglaltatik a még hátralevő 178,000 kor. 4.5% kamata s 1% törlesztése. Fentartotta a miniszter, hogy a le nem törlesztett tőke értékét bármikor beválthassa. Hogy az építés akadálytalanul megkezdődhessen, az igazgató választmány elhatározta a rendelkezése alatt álló alapoknak az építkezésre fordítását és pedig a tápintézet alaptőkéjéből 64,000, az ösztöndíj-alapból 28,000, iskolai alaptőkéből 86,000 koronát. Ugyan e czélra fogja fordítani a régi tanépület eladásából befolyó összeget, a még hiányzó összeg pedig kegyadományok útján szerzendő be. Ig. tanács e határozatát a. tiszai ág. ev. és a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület püspökei 1902. évi 160. sz. alatt kelt együttes leiratukban megerősítették. Az új épület emelésére szükséges 220—230 ezer korona így az állam biztosítása mellett rendelkezésre állván, a tervre pályázat hirdettetett. Folyó iskolai évben 1140 korona kegyadomány folyt be az intézet czéljaira.

A jelentés örvendetes tudomásul szolgál.

55. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 30963/902. sz. leiratával értesít, hogy ő cs. és ap. kir. Felsége az

abauj-vajkóczi egyháznak a már befejezett templom nagyobbítás költségeire 200 kor. segélyt adományozott.

A kir. Felség kegyes adományát egyházkerületi közgyűlésünk hálás szívvvel örökíti meg jegyzőkönyvében.

56. A gömöri egyházmegye f. évi tavaszi közgyűléséből jelenti, hogy a rimaszombati főgimnáziumban a vallástanítás eredményének ellenőrzésére kiküldött Ruszkay Gyula a legnagyobb dicsérettel számol be a f. évi májusban tartott vallás-vizsgákról s örömmel tudatja, hogy a vallástanítás ügye az illető tanintézetben a lehető legjobb kezekben van.

Örvendetes tudomásúl vétetik.

57. A miskolczi kerületi felső leányiskola igazgatója jelenti, hogy a megüresedett számtan-természettani tan-
székre próbaévre megválasztott Szombathy Kálmán tanárjelölt és a kézimunka tanítónői állásra megválasztott Szabó Gizella k. a. lelkiismeretes pontossággal, szakértelemmel töltik be hivatásukat s továbbá működésüktől a legszebb eredményeket lehet várni. Szombathy Kálmán folyó évi szeptember havában teszi le szakvizsgáját, amikorra rendes tanárrá megerősítésre ajánlja őt a felügyelő-bizottság. Az intézet igazgatójának és két tanítónőjének nyugdíjügye a miniszteriumnál kedvezően intéztetett el. A mult évi őszi egyházkerületi közgyűlés határozatához képest beterjeszti a tankönyvek jegyzékét, valamint mellékli a természettudományi múzeum leltárának egy példányát.

A jelentés örvendetes tudomásúl szolgál. A tankönyvek jegyzékét egyházkerületi közgyűlés megerősíti, a természettani múzeum leltárát pedig levéltárba helyezni határozza.

58. Olvastatott az egyházkerületi pénzügyi válaszmány által Miskolczon 1902. évi február hó 25-én s következő napjain, az 1901. évi egyházkerületi számadások megvizsgálása végett tartott számvevőszéki ülésről felvett jegyzőkönyv, melynek adatai a következők:

I. Közigazgatási pénztár.

Bevétel.

1. Mult évi pénztár maradvány	2184	kor.	51	fill.
2. Visszafizetett tőke	8752	»	46	»
3. Kamatokból	13062	»	10	»
4. Hirdetésekből	3354	»	97	»
5. Tűzkárbiztosítási pénztárból	988	»	10	»
6. Radványi ref. egyház alapítványa	12000	»	—	»
7. Vályi ref. egyház alapítványa	1000	»	—	»
8. Allamsegélyből	3120	»	—	»
9. Vegyes bevétel	210	»	—	»
Összesen:	44672	kor.	14	fill.

Kiadás.

1. Kikölcsondított	24070	»	—	»
2. Tiszti fizetések és napi díjak	8620	»	80	»
3. A kezelt alapítvány kamatai	2773	»	40	»
4. Vegyesekre	6575	»	59	»
Összesen:	42039	kor.	79	fill.

A tár állása.

1. Kint levő tőke	174738	»	—	»
2. Kamathátralék	9995	»	—	»
3. Pénztári maradvány	2632	»	35	»
Összesen:	187365	kor.	35	fill.
Kellene lenni:	188504	»	19	»

S így hiány mutatkozik: 1138 kor. 84 fill.,
mely a tűzkárbiztosítási pénztárból lesz fedezendő.

II. Tűzkárbiztosítási pénztár.

Bevétel.

1. Mult évi pénztár maradvány	5378	kor.	44	fill.
2. Visszafizetett tőke	2130	»	—	»
3. Kamatokból	3156	»	14	»
4. Biztosítási díjakból	14147	»	95	»
Összesen:	24812	kor.	53	fill.

Kiadás.

1. Kikölcsönözöttetett	9100	›	—	›
2. Biztosítási díjakba	8724	›	24	›
3. Tiszti fizetésekre	820	›	—	›
4. Vegyesekre	3408	›	10	›
Összesen:	22052	kor.	34	fill.

A tár állása.

1. Kint levő tőke	52358	›	—	›
2. Kamathátrálék	2752	›	41	›
3. Előlegezett biztosítási díjak	8724	›	24	›
4. Pénztári maradvány	2760	›	19	›
Összesen:	66594	kor.	84	fill.
1900. év végén volt:	61922	›	65	›
Szaporodás:	4672	kor.	19	fill.

*III. Teleky-Szeremley alapítvány.**Bevétel.*

1. Mult évi pénztári maradvány	638	›	59	›
2. Visszafizetett tőke	2601	›	—	›
3. Kamatokból	2692	›	26	›
Összesen:	5931	kor.	85	fill.

Kiadás.

1. Kikölcsönözöttetett	2050	›	—	›
2. Főiskolának kiadatott	3000	›	—	›
Összesen:	5050	kor.	—	fill.

A tár állása.

1. Kint levő tőke	34589	›	—	›
2. Kamathátrálék	2437	›	76	›
3. Pénztári maradvány	881	›	85	›
Összesen:	37908	kor.	61	fill.
1900. év végén volt:	38247	›	25	›
Apadás:	338	kor.	64	fill.,

mely a sárospataki főiskolának, mint kamatot képező összeg utólagosan kiadatott.

IV. Vay-Mocsáry-alapítvány. A)

Bevétel.

1. Mult évi pénztári maradvány	2407	kor. 69	fill.
2. Visszafizetett tőke	32916	» 66	»
3. Kamatokból	30471	» 98	»
Összesen:	65796	kor. 33	fill.

Kiadás.

1. Kikölcsönözött	33610	» —	»
2. Főiskolának kiadatott	29310	» —	»
3. Tiszti fizetésekre	954	» —	»
4. Vegyesekre	251	» 84	»
Összesen:	64125	kor. 84	fill.

A tár állása.

1. Kint levő tőke	458882	» —	»
2. Kamathátrálék	27289	» 57	»
3. Pénztári maradvány	1670	» 49	»
Összesen:	487842	kor. 06	fill.

Vay-Mocsáry-alapítvány. B)

Bevétel.

1. Visszafizetett tőke	6139	kor. 19	fill.
2. Kamatokból	9911	» 32	2
Összesen:	16050	kor. 51	fill.

Kiadás.

1. Kikölcsönözött	14700	» —	»
2. Tiszti fizetésekre	476	» —	»
Összesen:	15176	kor. —	fill.

A tár állása.

1. Kint levő tőke	208581	» 72	»
2. Kamathátrálék	371	» 61	»
3. Pénztári maradvány	884	» 51	»
Összesen:	209817	kor. 84	fill.

Athozat

A két tár együtt:	697659	›	90	›
1900. év végén volt:	690719	›	87	›
Szaporodás:	6940	kor.	03	fill.

V. Papi özvegy-árva-tár.

Bevétel.

1. Mult évi pénztári maradvány	4099	›	67	›
2. Visszafizetett tőke	27499	›	36	›
3. Kamatokból	25903	›	19	›
4. Részvények után	2628	›	42	›
5. Hirdetésekből	53	›	12	›
6. Tűzkárbiztosítási pénztárból	800	›	—	›
7. Vegyesekből	120	›	—	›
Összesen:	61103	kor.	76	›

Kiadás.

1. Kikölcsönözött	31500	›	—	›
2. Részvényeseknek	27220	›	—	›
3. Tiszti fizetésekre	760	›	—	›
4. Vegyesekre	193	›	60	›
Összesen:	59673	kor.	60	fill.

A tár állása.

1. Kint levő tőke	393675	›	20	›
2. Kamathátrálék	23556	›	66	›
3. Pénztári maradvány	1430	›	16	›
Összesen:	418662	kor.	02	fill.
1900. év végén volt:	417041	›	64	›
Szaporodás:	1620	›	38	›

VI. Szükösi-Hollandi tár.

Bevétel.

1. Mult évi pénztár maradványa	3232	›	90	›
2. Befizetett tőke	13248	›	60	›
3. Kamatokból	13390	›	19	›
4. Egyházmegyék befizettek	475	›	26	›
5. Vegyes bevétel	260	›	02	›
Összesen:	30606	kor.	97	fill.

Kiadás.

1. Kikölcsönözött	20700	»	—	»
2. Szűkölködőknek kiadatott	950	»	52	»
3. Segélyezetteknek kiadatott	8096	»	—	»
4. Vegyesekre	795	»	—	»
	<hr/>			
Összesen:	30541	kor.	52	fill.

A tár állása.

1. Kint levő tőke	248203	»	10	»
2. Kamathátrálék	15689	»	30	»
3. Pénztári maradvány	65	»	45	»
	<hr/>			
Összesen:	30541	»	52	»

A tár állása.

1. Kintlevő tőke	248203	»	10	»
2. Kamathátrálék	15689	»	30	»
3. Pénztári maradvány	65	»	45	»
	<hr/>			
Összesen:	263957	kor.	85	fill.
1900. év végén volt:	257049	»	04	»
	<hr/>			
Szaporodás:	6908	»	81	»

*VII. Tolcsvai Nagy Gedeon-alapítvány.**Bevétel.*

1. Mult évi pénztári maradvány	1556	kor.	46	fill.
2. Befizetett tőke	3895	»	—	»
3. Kamatokról	3183	»	12	é
4. Vegyesekből	800	»	—	»
	<hr/>			
Összesen:	9434	kor.	58	fill.

Kiadás.

1. Kikölcsönözött	6950	»	—	»
2. Egyházmegyéknek kiadatott	2400	»	—	»
	<hr/>			
Összesen:	9350	kor.	—	kor.

A tár állása.

1. Kintlevő tőke.	51292	›	—	›
2. Kamathátralék	11975	›	76	›
3. Pénztári maradvány	84	›	58	›
	<hr/>			
Összesen:	53352	kor.	34	fill.
1900. év végén volt:	51637	›	68	›
	<hr/>			
Szaporodás:	1714	kor.	66	fill.

VIII. Alamizsnapénzek.

1. Bevétel	1078	›	65	›
2. Kiadás	1078	›	65	›
	<hr/>			
Maradvány:	s e m m i			

Jelenti továbbá a pénzügyi választmány, hogy a számvizsgálók mindezen pénztárakra vonatkozó számadásokat, úgy a bevételi, mint a kiadási tételekre nézve helyeseknek és okmányokkal is igazoltaknak találta; a miért is javasolja, hogy Pataky Sándor egyházkerületi pénztárnoknak, az 1901 ik évi számadásokra nézve, a szokásos felmentés megadassék.

Továbbá a számvizsgálat során a következő indítványokat terjeszti közgyűlésünk elé:

a) tekintettel arra, hogy a nagy pénzbőség miatt a kamatláb országszerte lejjebb szállott és így a kölcsönök 6⁰/₀-nál magasabb kamatra már alig helyezhetők el: határozza el az egyházkerület, hogy a közigazgatási pénztárban kezelt idegen alapítványok kamatlába 7⁰/₀-ról 6⁰/₀-ra szállittatik le; kivételével a püspöki alapnak, a mely után továbbra is 7⁰/₀ lesz fizetendő.

b) Bakó Dániel 400 koronás tartozásából 221 k. behajthatatlaná vált, miután a ker. ügyész jelentése szerint, a jelzálogul szolgáló fekvőségek, a beadott utó ajánlat mellett is, oly olcsó áron árvereztettek el, hogy a vételárból a tőkére csak 179 kor. esett; miért is a fedezetlenül maradt 221 korona törlését javasolja.

c) a szomatori ref. egyháznak a Szükösi-hollandi tárat illető 562 kor. tartozására s 1895 febr. 1-től hátralékban levő kamataira nézve javasolja, hogy adós egyház a kamathátralék befizetésére, illetve megfelelő összegnek egyházi adó címén leendő kivetésére, szükség esetén fegyelmi eljárás útján is szoríttassék.

d) Végül javasolja, hogy Boncsér Károly egyházkerületi hivatalosolga 40 koronás havi fizetését, — a melyből megélni nem tud; hivatalos teendői pedig annyira elfoglalják, hogy más alkalmazást el nem fogadhat, — visszamenőleg, f. évi január 1-től havi 50 koronára felemelni méltóztassék.

Egyházkerületi közgyűlésünk a pénzügyi választmány jelentésének tudomásul vétele mellett s annak alapján Pataki Sándor egyházkerületi pénztárnoknak az 1901. évi számadásban foglalt tételekre nézve a szokásos felmentést megadja s egyszersmind buzgó és szakavatott működéseért neki ezúttal is jegyzőkönyvi elismerését nyilvánítja.

Egyúttal a számvevőszék összes javaslatait elfogadja és határozati erőre emeli. A közigazgatási pénztárnál mutatkozó 1138 kor. 84 fillér hiánynak a tűzkárbiztosítási pénztárból leendő fedezését; a Bakó Dániel után fenmaradt 221 kor. követelésnek behajthatatlanság czimén való törlését s Boncsér Károly egyházkerületi szolga fizetésének havi 40 koronáról 50 koronára való felemelését ezennel elhatározza és elrendeli. Az alsó-zempléni egyházmegye elnökségét pedig felhívja, hogy a hatósága alá tartozó szomatori egyházat, az 1895 febr. 1 től hátralékban maradt kamattartozásának befizetésére vagy annak megfelelő összegnek egyházi adó czimén leendő kivetésére, ha másképp vele nem boldogul, fegyelmi eljárás útján is kényszeritse.

59. A Baldácsy-alapítvány igazgatósága megküldi az 1901. évről szóló jelentését.

Tudomásul vétetik.

60. Olvastattak az ev. ref. egyetemes konvent folyó év ápril hó 29 és következő napjain tartott gyűlésének az egyházkerületeket általában s egyházkerületünket közelebbről és különösen érdeklő határozatai, a melyek alapján egyházkerületi közgyűlésünk a következőleg intézkedik:

1. A domesztikai jövedelem csökkenésének meggátlását, valamint a reformációi perselypénzek gyűjtését melegen ajánlja az egyházközségek lelkészeinek és presbiteriumainak munkás figyelmébe. (Konv. jk. 15-dik pont).

2. A tátra-lomniczi fürdői istenitiszteleteknek a tiszai ágost. egyházkerület püspökével egyetértő rendezésére s konventünknek e tárgyban leendő további tájékoztatására Kun Bertalan püspököt tisztelettel felkéri. (Konv. jk. 15-dik pont).

3. A gyámintézeti hátrálékok behajtására s a késedelmes fizetőkkel szemben a gyámintézeti alapszabály 27. §-ának szigorú alkalmazására az esperesi hivatalokat felelősség terhe alatt utasítja. (Konv. jk. 16. p.)

4. A király-helmecezi káplántartási díj kiutalásának kieszközlését a püspöki hivatal figyelmébe ajánlja. (Konv. jkv. 27. p.)

5. A kongrua lefoglalhatatlansága tárgyában 1902 február 14-én kelt vallás- és közoktatásügyi miniszteri leiratra (8727. sz.) az összes érdekeltek figyelmét felhívja (Konv. jkv. 32. p.).

6. Egy egyetemes használatra való új halotti énekes könyv felől a Sárospataki Irodalmi Kör-től elvi nyilatkozatot kér az egyházkerület őszi közgyűlésére (Konv. jkv. 35. pont).

7. A népmozgalmi adatoknak a konvent által leendő felhasználása végett felszólítja az esperesi hivatalokat, hogy a jelzett adatokat — az eddig szokásos módon — egy-egy példányban a konvent számára is állítsák ki, s ezt a példányt — a konventhez szóló egyéb felterjesztésekkel egyidejűleg küldjék be a magunk püspöki hivatalához. (Konv. jkv. 35. p.)

8. A vadházasságok orvoslása végett a cura pastoralis behatóbb gyakorlására s

e célból az egyes presbiteriumok közremunkálásának igénybe vételére — az összes lelkészeket felhívja s tőlük — az esperesi hivatalok útján az e tárgyra vonatkozó statisztikai adatokat s ezeknek pontos összeállítását évről-évre elvárja. (Konventi jkv. 43. pont.)

9. Utasítja az egyházmegyéket, hogy a tőkesegélyre felvett, de kielégítést nem nyert egyházakat — a netalán változott viszonyok alapján, újra osztályozzák s egyúttal a tőkesegélyre újabban jelentkező egyházak kérvényeit az első vagy második sorba osztályozás indokolásával legkésőbb a jövő évi tavaszi egyházkerületi gyűlésre terjeszszék fel. (Konv. jkv. 80. pont).

61. Az erdélyi ev. ref. egyházkerület közgyűlése 1901 nov. havában hozott s egyházkerületünk elnökségével folyó év február havában közzölt határozatában (63. sz.) arra kéri egyházkerületünkkel együtt a többi testvér-kerületeket is, hogy jövőre egymásnak mennél teljesebb megismerése és a mostaninál erősebb közszellem kifejlődése végett közérdekű határozatainkat kölcsönösen küldenők meg egymásnak.

Egyházkerületi közgyűlésünk a nemes czélú kivánságot elismeréssel veszi tudomásul; annak valóságát a maga részéről is melegen óhajtja. Tekintettel azonban az ilyen módon az egyes kerületekre s illetőleg azok közegeire nézve terhelővé válható irodai munkára: úgy látná legczélszerűbbnek a kivánság keresztül vitelét, hogyha a kerületek, az egymással kicserélt nyomtatott jegyzőkönyvekből, a saját közegeik által gyűjtetnék össze a közérdekűeknek ítélt határozatokat s ezeket ugyancsak a saját megbízott közegeik előadása útján juttatnák a kerületek tudomására. Tiszán-inneni egyházkerületünk kész a nevezett cél érdekében jegyzőkönyveinek eddigi

példányszámát a testvér-kerületek részére megszorítani, esetleg a megnevezett hivatal vagy hivatalos közeg címére állandóan megküldeni.

62. Az egyes egyházmegyék a következő *lelkészi és tanítói változásokat* jelentették be:

a) Az abaúji egyházmegyében lelkészsze választott Nádasdra: Erős Károly, tanítókká választottak: Györkére Tamaska Endre, F.-Dobszára Gergely Gyula, Aszalóra Rácz Mariska;

b) az alsó-borsodi egyházmegyében lelkészekké: Mező-Keresztesre Tóth Béla, Harsányba ifj. Sólyom Gyula, Maklárra Maklári Pap Ernő; tanítókká: Cserépfaluba Lajos István, Poroszlóra Légrádi János, Onodba Bagosi Géza;

c) a felső-borsodi egyházmegyében lelkészekké: Bódvára Demeter Bertalan, Lászlófalára Kazay Sándor; tanítókká: Sajó-Szentpéterre Nagy Sándor, Kazinczra Szállósi Bertalan;

d) a felső-zempléni egyházmegyében lelkészekké: Hardicsára: Séra János, Homonnára Janka Károly; tanítókká: Zemplénbe: Tóth László, Vásárhelyre Szilágyi István, Szöllőskére Hollós János;

e) a gömöri egyházmegyében lelkészekké: Rozsnyóra Réz László, Imolára Magyar István; tanítókká: Balogra Lakos Zsigmond, Hanvára Varga Pál, Zádorházára Szállósi László, Alsó-Szuhára Szabó István;

f) A tornai egyházmegyében lelkészsze: Barka-Lucskára Lükő István; tanítóvá: Szin-Petribé Szántó Sándor;

g) az ungi egyházmegyében tanítókká: Ungvárra Tabajdi Béla, Lucskára Szentpétery Sándor, Kis-Dobronyba Kapéry Ferencz; az ungvári ev. ref. polgári leányiskolához rendes tanítónőül: Csécsi Nagy Juliánna.

Mindezek a változások és megerősítések az egyházmegyék jelentései alapján tudomásul vétetnek.

63. Az egyházmegyék *hivatalnokaik választásáról* jelentik, hogy az alsó-borsodi egyházmegyében Deák Gyula

világi főjegyzővé; a felső-zempléni egyházmegyében Péter Mihály papi aljegyző főjegyzővé; a tornai egyházmegyében Fodor György papi aljegyző szintén főjegyzővé választatott meg.

Tudomásúl vétetik.

64. Megerősítés végett az egyes egyházmegyék a következő díjleveleket terjesztették fel:

a) az abaúji egyházmegyéből a kovács-vágási lelkészi díjlevél 4, a győrkei kántor-tanítói 3, a pető-szinyei kántori díjlevél 3 példányban;

b) az alsó-zempléni egyházmegyéből a takta-kenézi tanítói 4, a gesztelyi kántor-tanítói és II-od tanítói 3—3, a kenézlői tanítói díjlevél 3 példányban;

c) a felső-zempléni egyházmegyéből a homonnai lelkészi 1, a hardicsai lelkészi díjlevél 3 példányban;

d) a gömöri egyházmegyéből a rozsnyói és gömör-szkárosi lelkészi díjlevelek 3—3 példányban;

e) a tornai egyházmegyéből a szinpetrii lelkészi díjlevél 3 példányban;

f) az ungi egyházmegyéből a nagy-dobronyi lelkészi és tanítói 3—3, a palágyi lelkészi és tanítói 3—3, a nyarádi tanítói 3, az ungvári organista-tanítói díjlevél 3 példányban.

A homonnai és hardicsai lelkészi díjlevelek az 1899. évi tavaszi kerületi közgyűlés 47. számú jegyzőkönyvében foglalt utasítás értelmében leendő kiegészítés végett visszaadatnak a felső-zempléni egyházmegyének.

A többi díjlevelek pedig, a melyek utasításainknak megfelelőleg vannak kiállítva, az egyházmegyék jóváhagyása alapján kerületünk által megerősítettnek s egy-egy példányuk az egyházkerületi és egyházmegyei levéltárakba helyeztetik el, egy példányuk pedig az illetékes egyháznak küldetik vissza.

65. Az egyházkerületi közhirdetésre leendő felvétellel végett hat egyházmegye megtette az ajánlatát, de az alsó és felső-zempléni egyházmegyéből ajánlatok nem jelentettek be.

A közhirdetésre felveendő egyházak névsora a jelentések elmaradása miatt most az őszi gyűlésben fog megállapíttatni. Az alsó-zempléni és felső-zempléni egyházmegyék a szokott felterjesztések megtételére utasítatnak.

66. Az abauji egyházmegye folyó évi április hó 3—4. napjain tartott közgyűléséből az alsó-kemenczei előkönyörgői állás biztosítására az egyházkerület bármely tárából 200 korona állandó évi segílyt kér.

Ugyanaz az egyházmegye ugyanabból a közgyűléséből a folyvást deficittel küzdő felső-lánczi egyház részére szintén 200 korona évi segílyt kér addig az ideig, míg nevezett egyház az 1000 koronás tőkéssegélyt meg nem kapja.

Miskolczy József kis-géresi lelkész 200 korona kerületi tartozásának elengedéseért esedezik.

A lőrinczfalvi és ózdi templomépítő gyülekezetek segílygyűjtőíveiket beterjesztik és adományért esedeznek.

Mindezek a kérvények, megfelelő elbírálás és a pénztári helyzet által engedett figyelembevétel végett, áttétetnek az egyházkerületi pénzügyi bizottsághoz.

67. Az egyházlátogatás kérdésével kapcsolatban az abaúji egyházmegye indítványozza, hogy

a) egyházkerületünk, a többi egyházkerületek példájára, az *egyházlátogatás idejét*, tekintettel az idő viszonyosságaira, sokhelyt járhatlan utakra, a nagy hidegre, a téli hónapokról május havára tegye át.

b) hogy az *egyházlátogatás mentessék fel a különböző hivatalos kivetések, járulékok és kamatok beszédétől*, nem csak azért, mert ez bizonyos tekintetben ellenszenvenessé teszi ez intézményt, hanem azért is, hogy az egyházlátogató küldöttségeknek, az illető egyházak szellemi és anyagi ügyeinek megvizsgálására több ideje jusson.

Közgyűlés az abaúji egyházmegyének mind a két fontos indítványát, a melyek egyházi életünket nagyon közelről érintik. illetékes hozzászólás végett az egyházmegyékhez teszi le s az arra vonatkozó véleményöket a jövő tavaszi közgyűlésre bevárja.

68. Az abaúji egyházmegye 1902. évi ápril 3—4. napjain Kassán tartott közgyűléséből Pajkos Endre beszteri és Simon Andor bózsvai lelkészek folyamodványát, melyben panaszolják, hogy az egyházkerülettől lelkészi javadalmazásuk emelésére adott 100—100 kor. évi segélyt a kongrua megnyilta, vagyis az 1899-ik év óta az egyházkerületi pénztár beszüntette; a vallás- és közoktatásügyi kormány pedig ennek kiutalására vonatkozó kérelmökkel elutasította: azzal a méltányos óhaj-tással terjeszti be, hogy egyházkerületünk ezen 100—100 korona összeget folyamodók részére kongrua-címén az illetékes miniszteriumnál kieszközölni kegyeskedjék.

Közgyűlésünk ez óhaj-tás jogosult voltát elismerve, megbízta az elnökséget: világosítaná fel a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumot a felől, hogy az itt szóban forgó két lelkész, valamint a többi lelkész részére is az egyházkerületi pénztárból adott összes segedelmek csak ideiglenesek voltak, melyeket egyházkerületünk egyéb fontos szükségleteitől volt kénytelen idáig elvonni, hogy szegényebb lelkészi állásait is jól-rosszul fentarthassa; s mivel a kongrua-törvény éppen azért létesült, hogy részben alamizsnából tengődő lelkészi állomásaink sorsát és jövőjét az ilyen ideiglenes természetű s bármely órában elvonható alamizsna helyett állandó és szilárd alapra s országos törvényben biztosított jövedelemre fektesse; egyházmegyei és kerületi közpénztárainkat pedig az ily czímen eddig rájuk nehezedő kötelezettségek terhe alól feloldja s voltaképeni rendeltetésöknek visszaadja: tisztelettel kérje fel a nagy-

méltóságú miniszteriumot, hogy úgy Pajkos Endrének, mint Simon Andornak az 1899-ik év óta visszatartott s az őket jogosan megillető 100—100 koronát, az államsegély terhére kiutalni kegyeskedjék.

69. Ugyanaz az egyházmegye ugyanabból a közgyűléséből ajánlóan terjeszti fel az eperjes-sárosi missiói kör ama kérelmét, hogy az országos közalap által a missiói kör javára évenként az egyházkerülethez utaltatni szokott 600 korona tőkésítése épügy, mint a többi általa kezelt pénzek, a kerületi jegyzőkönyvben nyilvántartassanak.

A pénzügyi választmány utasítatik, hogy az eperjes-sárosi missiói kör óhajtásának tegyen eleget s az általa e czímen kezelt tőkét évről-évre a számvevőszí jkvbe vegye be.

70. Ugyancsak az abauji egyházmegye folyó évi áprilisi közgyűléséből jelenti, hogy az eperjes-sárosi missiói kör családfentartó tagjait, kik az újabb időben közalapjárulékot egyáltalán nem fizettek, a folyó évtől kezdve az országos közalaphoz vagyoni vagy kereseti viszonyaiknak megfelelő hozzájárulásra kötelezte s a bevallási ív elkészítésére a missiói lelkészt és főgondnokot felelősség terhe alatt utasította.

Helyeslő tudomásul szolgál.

71. Ugyanaz az egyházmegye ugyanabból a közgyűléséből ajánlólag terjeszti fel a kassai egyház ama kérelmét, hogy közalapi járulékát, az 1902-ik évtől kezdődő öt évre 200 korona évi átalányösszegben válthassa meg.

Közgyűlésünk a kassai egyház ajánlatát annál inkább is elfogadja, mivel egyházi törvényeinkkel megegyezik és az egyházközség által eddig fizetett évi járulékot felül is haladja.

72. Ugyanaz az egyházmegye ugyanabból a közgyűléséből özv. id. Lengyel Pálné, szül. Bernáth Borbálá-

nak, Bernáth József volt bárczai lelkész nővérének s negyvenkilencz éven át hűséges gondozójának a kegyeleti év megadását kérelmezi.

Közgyűlésünk a negyvenkilencz évi testvéri hűség és gondviselés méltánylásaúl, a családtalanúl elhalt lelkész nőtestvérének, Bernáth Borbálának, a kegyeleti évet megadja s annak illetékes jövedelmét biztosítja.

73. Ugyanaz az egyházmegye ugyanabból a közgyűléséből fölterjeszti Ujj József kázmárki lelkész folyamodványát, melyben előadja, hogy ő a rásonyberencsi lelkésznek ezideig 143 koronát tartozott évenként fizetni s államsegélye e kötelezettség figyelembevételével állapítottatott meg. A rásonyi lelkész Szilva István azonban 1902 január 1-én elhalván, — minthogy a kázmárki lelkész csak a Szilva István haláláig volt a 143 korona fizetésére kötelezve, — a vallásügyi miniszterium a kázmárki lelkészi díjlevélből a 143 korona terhet törölte s azt a nevezett időponttól kezdve jövedelemnek minősítvén a kázmárki lelkész eddigi államsegélyéből ugyanolyan összegnek az 1902-ik év január 1-től való levonását elrendelte. Mivel azonban Szilva István özvegyet és árvákat hagyott maga után, kiknek a kegyév tartama alatt, vagyis 1903 április 24-ig egyházkerületi szabályzat értelmében Ujj József kázmárki lelkész a 143 koronát, mint díjlevélben biztosított illetményt, kifizetni köteles: azt kéri a folyamodó, hogy kongruája az 1903-ik év április 24-ig, vagyis a kegyév tartamára, az eddigi összegben megadassék; az 1903-ik év április 24-ikétől kezdve pedig a kázmárki lelkész kongruájából eleső 143 kor. után esedékes $2\frac{1}{2}\%$ gyámintézeti járulék, a jövedelem végleges megállapításánál, mint kiadás, a lelkész javára számíttassék.

E kérelem első részét, mely a 143 kor. államsegélynek az 1903-ik év április 24-ig való meghagyására vonatkozik, mint teljesen jogost és méltányost közgyűlésünk a vallásügyi miniszteriumhoz pártolólág terjeszti fel. A második részre, a $2\frac{1}{2}\%$ -os gyámintézeti járulékra nézve pedig utasít-

tatik a folyamodó, hogy kérelmét az illetékes miniszteriumhoz püspöki hivatalunk útján terjessze fel.

74. Az abauji ev. ref. egyházmegye tavaszi közgyűlésének pártoló felterjesztése alapján

a vilyi ev. ref. egyház, mint vevő s Zeher János és neje, mint eladók között, ez utóbbiak tulajdonát képező parlagszőlő megvételére vonatkozólag kötött adásvételi szerződés jóváhagyatik és megerősítettik.

75. Az eperjes-sárosi missiói kör tagjai, az egyházi főhatósággal való összeköttetésök erősítésére, azt kérik, hogy az egyházmegyein kívül a missiói egyház főgondnokának időnként a kerületi és konventi jegyzőkönyvek is megküldessenek.

Egyházkerületi főjegyző megbizatik, hogy a Névkönyvbe az eperjes-sárosi missiói egyház főgondnokát is iktattassa be.

76. Révész Kálmán kassai lelkész és abauji esperes indítványára, Sáros- és Szepesvármegyék ev. ref. egyházi beosztására vonatkozólag, miután országos törvényünk értelmében a szórványok hitsorsosai odatartoznak egyháziilag, a hova őket az egyházi főhatóság beosztja; kimondja az egyházkerület, hogy

1. Sáros- és Szepesvármegyék ev. ref. hívei egyházi tekintetben a tiszáninneri egyházkerülethez s ebben az *abauji* egyházmegyéhez tartoznak;

2. eme határozatát közli az egyházkerület az illetékes vallás- és közoktatásügyi miniszteriummal, egyúttal az országos központi m. kir. statisztikai hivatallal, oly czélból, hogy a nevezett két vármegye ev. ref. egyházi hovatartozóságát az állami hatóságok is ismerhessék és az a hivatalos Helységnévtárban és egyéb kiadványokban állandóan nyilvántartassék.

77. Révész Kálmán abaúji esperes a nem felekezetünkbeli középfokú tanintézetekben teljesített hitoktatás ügyében a következő indítványt terjeszti be:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés! Egyházkerületünk területén, nem kevesebb, mint 61 olyan középfokú, nem felekezetünkbeli tanintézet (gimnázium, reál, felsőbb leány,- polgári iskola, tanító- és tanítónőképző intézet) van, melyekben az ev. ref. növendékek száma sok százra megy, a kiknek vallásoktatása azonban, egyházkerületünk által egységesen szervezve, nyilvántartva és ellenőrizve, egyáltalában nincs.

Az oly tanintézetekben, melyeknek székhelyén ev. ref. anyaegyház s így lelkészi állomás van, az illető egyházak és lelkészek, legtöbbször a magok anyagi és szellemi áldozataikkal és megterheltetésökkel gondoskodnak ugyan a helybeli tanintézetek ev. ref. növendékeinek vallásos oktatásáról; azonban igen sok tanintézetet sorolhatnék fel, melyeknek ev. ref. vallású növendékei, egyházunk részéről, semmiféle hitoktatásban és gondozásban nem részesülnek.

Egyházunk legszentebb érdekei, egyenesen megkívánják, hogy a nem felekezetünkbeli tanintézetekbe járó ev. ref. vallású növendékek hitoktatása, az egész vonalon, egységesen szervezve és vezetve s a főt. egyházkerület által évről-évre minden egyes vonatkozásában ellenőrizve és nyilvántartva legyen.

Az idegen elemi iskolák ev. ref. vallású növendékeitől ezúttal eltekintve — mert azok vallásos oktatását az egyházmegyék az egyházlátogatás útján számbaveszik és ellenőrzik — legfeljebb azon óhajtasomnak adok kifejezést, vajha a kerületi tanügyi-bizottság, illetőleg annak előadója, az egyházmegyék megfelelő adatai alapján, évről-évre, egy külön táblázatos kimutatásban tüntetné fel az elemi iskolákban teljesített ev. ref. vallásoktatás összes adatait.

Jelen indítványomban kizárólag az idegen középfokú tanintézetek ev. ref. növendékeinek hitoktatásával kívánok foglalkozni s idevonatkozólag teljes tisztelettel indítványozom:

Mondja ki a főt. egyházkerületi közgyűlés, hogy:

1. az egyházkerület területén levő, nem hitfelekezetünkbeli összes középfokú tanintézetek ev. ref. vallású

növendékeinek hitoktatási ügyét az 1902/3. tanév kezdetétől fogva egységes rendezés és vezetés alá veszi, e végre

2-szor már a jelen gyűlésben egy előadót választ, kinek kötelessége lesz:

a) az összes tanintézetek igazgatóságától az ev. ref. vallású tanulók névjegyzékét beszerezni;

b) a hitoktatásra vonatkozó összes adatokat (a hitoktató neve, állása, növendékek száma, óraszám, használt tankönyvek, díjazás és annak forrása, a hitoktatás helyisége, a hitoktató tanintézeti jogosultsága stb.) az illető hitoktatóktól beszerezni;

c) a hitoktatás állapotáról, minden iskolai évről, az őszi egyházkerületi közgyűléshez kimerítő jelentést tenni; végre

d) a hitoktatásra vonatkozó javaslatait és észrevételeit a püspöki hivatalhoz, illetve ennek útján a főt. egyházkerületi közgyűlésre felterjeszteni.

Indítványom bővebb indokolását szükségtelennek tartom, mivel a hitoktatás egységes rendezésének és nyilvántartásának feltétlen szükségessége bizonyára mindenki előtt nyilvánvaló.

A kivitel módozatára nézve megjegyzem, hogy a feltett célok kellő megvalósítása sokkal inkább várható egyetlen előadónak, mint egy többtagú bizottságnak ténykedésétől; a minthogy már a testvérkerületek némelyikében, hasonló előadói állás szervezve, a hitoktatás ügye egységesen rendezve és évről-évre nyilvántartva van.

Kerületünk közgyűlése a nem felekezetiünkhöz tartozó közép fokú tanintézetekben, hitoktatásunk ügyének rendezését és ellenőrzését maga is fontos és sürgős teendőnek tekinti. Azért a beadott indítványt, mint a mely az ev. ref. egyház által régóta érzett közszükségen kíván segíteni, általános helyesléssel fogadja s felkéri az indítványozó Révész Kálmán esperest, hogy az előadói munkakört és eljárást körvonalozó utasításra nézve részletesebb javaslatot készítsen s mint egyházkerületünk

megbizottja, már e folyó iskolai évről is szerezzék be az egyes tanintézetekből a ki nyomozható adatokat, s azokat indítványának megfelelőleg feldolgozva, a jövő őszi közgyűlésünkre adja be.

78. Az emődi ev. ref. egyház kérelme folytán s az alsó-borsodi ev. ref. egyházmegye pártoló véleménye alapján

közgyűlésünk megadja az előleges engedélyt arra, hogy az egyház tulajdonát képező „kerék-kút“ nevű ingatlan a valódi értéknek megfelelő vételárért eladassék, — az e tárgyban kötendő szerződés azonban jóváhagyás végett bemutatandó leend.

79. Az alsó-borsodi egyházmegye esperese betervezte Vizsolyi János és négy társának, heő-papi lakosoknak, az alsó-borsodi egyházmegye folyó évi tavaszi közgyűlésén hozott ama határozata ellen beadott felebbezését, mely szerint a nevezett egyházmegye a heő-papi egyháztanácsnak a templomszékek rendezése tárgyában készített munkálatát és alkotott szabályzatát jóváhagyta és megerősítette. Nevezett felebbezők az egyháztanács határozatát és szabályzatát azért kérik megsemmisíteni, mert a templomszék-rendezés ezen munkálatban a birtokolt földek nagyságának alapúl vételével történt, ami felebbezők szerint sem a jog-egyenlőséggel, sem a közteherviselés elvével össze nem egyeztethető.

Egyházkerületi közgyűlés Vizsolyi J. és társainak felebbezését elutasítja s az alsó-borsodi egyházmegyének a heő-papi templomszék-rendezés ügyében folyó év április 15-én kelt határozatát helybenhagyja, mert a templomszékek választása az egyházak belkörü joga s erre nézve az Egyh. Törvények 27. §. 2. pontja értelmében a presbyterium van hivatva intézkedni. Miután a heő-papi egyházban a templomszékeknek birtokarány szerint való rende-

zésébe az egész egyháztanács s az összes egyháztágok is, a tiltakozó 5 egyén kivételével, belenyugodtak s miután a nevezett öt tiltakozó egyháztág sem panaszkodik konkrét sérelemről, a mely őket vagy bárkit e rendezés folytán érte volna s miután a többség határozatába alkotmányos felfogás szerint a kisebbségnek bele kell nyugodnia, ez okból a tiltakozókat, illetve felebbezőket kérelmükkel elutasítani s az alsó-borsodi egyházmegye határozatát helybenhagyni kellett.

80. A felső-borsodi egyházmegye, az egyházkerületi utasítás értelmében beterjeszti a folyó évi egyházlátogatás alkalmával az ózdi missiói egyházban felvett jegyzőkönyvet.

Áttétetik a missióügyi bizottsághoz.

81. A felső-borsodi ev. ref. egyházmegye pártoló felterjesztése alapján

az abodi ev. ref. leányegyház régi iskola épületének és telkének eladása tárgyában kötött adás-vételi szerződés jóváhagyatik és megerősítetik

82. A felső-borsodi egyházmegyének folyó évi tavaszi közgyűléséből pártolólág terjeszti fel Sáfrány Dezső egyházmegyei ügyésznek véleményes javaslatát az egyházi bíróság hatáskörének a polgári perrendtartási javaslattal leendő összhangba hozatalára vonatkozólag.

Egyházkerületi közgyűlés a maga részéről is pártolólág terjeszti fel a munkálatot a főt. Kouventhez.

83. A felső-borsodi egyházmegye indítványozza, hogy állapíttassék meg szabályrendeletileg, birnak-e a lelkész-választásnál szavazattal azok a férjes nők, kiknek férjeik Amérikában vannak s az eddig férjeik által viselt egyházi terheket most ők viselik?

Az egyházmegye javaslata eldöntés, esetleg a zsinati tárgyak közé leendő utólagos beigtatás végett a főt. egyetemes Konventhez terjesztetik fel.

84. A felső-borsodi egyházmegye által jóváhagyás végett felterjesztett s a sajó-szentpéteri egyház által a „Kasza Ferencz“-féle alapítvány kezelése tárgyában alkotott szabályzat

az érdemleges tárgyalás mellőzésével az egyházmegyének azzal adatik vissza, hogy azt, az alapító végrendeletével felszerelve, az őszi közgyűlés elé terjeszse be.

85. A felső-borsodi egyházmegye 1902. április 22—23. napjain Zilizen tartott közgyűléséből panaszolja, hogy *Orosz Lajos* nekézsenyi tanító, az egyháztanács tiltakozása ellenére s az egyházmegye tudta és beleegyezése nélkül állását 1901. nov. 30-ikán elhagyta s a diósgyőri vasgyári állami iskolában nyert alkalmazást.

Ezen évközben való tanítói változások úgy a fizetés, mint a tanügy tekintetében annyi zavart, kellemetlenséget és hátramaradást okoznak egyes gyülekezetekben, hogy egyházkerületi közgyűlésünk mulhatatlanul szükségesnek és elodázhatatlannak tartja, hogy egyházi hatóságaink ama rendelkezésének. mely szerint a tanító állomását évközben nem változtathatja, a községi és állami iskolákkal szemben is érvény szereztessék; s ily irányú intézkedésnek az államkormánytól való ki-
eszközlésére, az egyetemes konventet tisztelettel megkeresi.

86. A gömöri egyházmegye 1902. évi április 10. napján Rimaszombatban tartott közgyűlésének 17-ik számú jegyzőkönyvi pontjában, pártolólág terjeszti fel *Nagy Pál tornallyai lelkész*, esperes, *Kálniczky Endre putnoki* és *Batta György simonii lelkészek* kérvényét, melyben részint előrehaladott életkoruk, részint betegségök miatt

kénytelenek levén káplánt tartani, ennek az engedélyezését s mint csekély fizetésű, kongruás lelkészek, a káplántartási segély kieszközlését kérelmezik.

Egyházkerületünk közgyűlése, az egyházmegye indokolt felterjesztése alapján:

a) *Nagy Pál tornallyai lelkész s gömöri esperesnek*, a ki 51 év óta szolgálja anyaszentegyházunkat, 21 év óta végzi példás szorgalommal az esperesi hivatal mindinkább szaporodó teendőit, s hordozza, aggkora mellett, lelkészi állásának súlyos terheit;

b) *Kálniczky Endre putnoki lelkésznek*, a ki 71. életévét túlhaladva, egy aránylag népes városi gyülekezetben szolgál, a hol a róm. kath. felekezet nyugtalan fészkelődésének ellensúlyozása, s híveinknek minél odaadóbb lelkigondozása tekintetéből is fiatal munkatársra van elkerülhetlenül szüksége;

c) *Batta György simonii lelkésznek*, a ki súlyos betegsége által van akadályozva lelkészi szolgálatának teljesítésében, — a káplántartást engedélyezi s őket feljogosítja, hogy a káplántartási segély kieszközlése érdekében a folyó 1902. évi konventi gyűlés 27. számú jegyzőkönyvi pontja értelmében, közvetlenül a konventi kongrua bizottsághoz forduljanak.

87. A gömöri egyházmegye 1902. évi április 10. napján Rimaszombatban tartott közgyűlésének 18-ik számú jegyzőkönyvi pontjában, eldöntését kéri annak a kérdésnek, hogy *azok a lelkészek*, a kiknek fizetése a törvényszerű 1600 korona minimális összeget néhány koronával meghaladja ugyan, s ennél fogva állami kiegészítést nem élveznek: ha előregedés, vagy testi fogyatkozás miatt szolgálatra képtelenné válnak, avagy az egyházi közérdek kívánja, hogy mellőlök segédlelkész állíttassék be: ezen esetekben *részesülhetnek-e a káplántartási segély-átalányból?*

A gömöri egyházmegye által felvetett kérdésre egyetemes konventünk, folyó 1902. évi közgyűlésének 28. számú jegyzőkönyvi pontjában adta meg a tájékoztató feleletet, ennél fogva, kerületünk részéről, határozat hozatalának szüksége, ez idő szerint fenn nem forog.

88. A *tornallyai, királyi, vályi* egyházak és a gömöri egyházmegyei könyvtár, tőkéknek egyházkerületi kezelés alá vételét kéri.

Közgyűlés a nevezett egyházak *tökeinek kerületi kezelését* elfogadja, s azoknak ez idő szerinti kamatlábát 6°/_o-ban állapítja meg.

89. *Dusza Lajos* zádorfalvi és *Kolos István* berzétei lelkészek *felmentetni kéri magokat azon jótállói kötelezettség alól*, melyet Ablonczy Pál volt keleméri lelkész 200 koronás tartozásáért vállaltak.

Folyamodók kérvénye, véleményezés végett, az egyházkerületi pénzügyi választmánynak adatik ki s a jelentés az őszi közgyűlésre beváratik.

90. A tornai egyházmegye 1902. év ápril. 10—11-én Komjátiban tartott közgyűlésének 66. számú jegyzőkönyvi pontjában felterjesztést tesz az iránt, hogy mivel a tornai egyházmegyében, ez idő szerint három lelkészi állomás is van üresedésben, amely helyeken, kivált a sátoros ünnepek alkalmával, a szomszéd lelkészek segítségének igénybevétele mellett sem lehet megtartani a rendes isteni tiszteleteket, a mennyiben akkor mindegyik lelkésznek a saját anya- és leányegyházában kell funkciókat végeznie, elkerülhetetlen szükség forog fenn arra nézve, hogy a *tornai esperes mellett kápláni állás szerveztessék*, úgy, hogy az oda beállított segédlelkész szolgálata, szükség esetén, a lelkész nélküli egyházak által igénybevételeshessék.

Egyházkerületünk sajnálattal értesül arról, hogy a lelkészhiány az egész vonalon ilyen rohamos erővel fellépett. A java-

solt módozat a fenforgó bajon — kerületünk szerint — nem fog ugyan segíteni, mert a lelkész-hiánynál még sokkal nagyobb a káplán-hiány s kérdés marad, hogy ha három egyházába rendes papot nem, vajjon káplánt tud-e magának szerezni a tornai egyházmegye: mindazáltal, hogy a bajok ideiglenes, de sürgős orvoslásának a lehetőségét meg ne akadályozza, kerületünk a tornai egyházmegye kívánásának eleget tesz, akként, hogy kimondja, hogy Ragályi Géza szini lelkész, esperes mellett a káplánság felállítását megengedi, s hozzájárul ahhoz, hogy ezen állás javadalmazásának felpótlására az állam által engedélyezett káplántartási segélyátalány igénybevétezhessék.

91. Az ungi egyházmegye f. évi áprilisi közgyűléséből orvoslás végett a következő vallás-sérelemi ügyet terjeszti fel: „Üngváron a g. kath. képezdei igazgatóság Szíjgyártó István és Rácz Béla nevű, vegyes házasságból származott, de apai vallás szerint református, képezdei növendékeket nem adta ki a ref. vallás-tanítónak, hanem titokban nevelteti őket gör. kath. vallásban.“

Visszatéteik az ungi egyházmegyéhez, hogy e sérelem orvoslására a törvényes eljárást első sorban a saját hatáskörében indítsa meg.

92. Az ungi ev. ref. egyházmegye esperesének felterjesztése s az eljárt egyházmegyei küldöttség javaslata alapján

a *salamoni* ev. ref. egyház templomtelkének kibővítése czéljából, a nevezett egyház képviselte és Somogyi Károly *salamoni* lakos között kötött csere-szerződés jóváhagyatik és megerősítettik.

93. Az ungi ev. ref. egyházmegye tavaszi közgyűlésének pártoló felterjesztése alapján

a nagy-dobronyi ev. ref. egyház mint vevő s az ugyanottani izraelita hitközség mint eladó között 5 hold ingatlan megvételére vonatkozólag kötött adás-vételi szerződés a vevő egyház részéről jóváhagyatik és megerősítettik

94. Az ungi egyházmegye indítványozza, hogy miután az állami tanintézetekben a vallásoktatásra fordított munka igen csekély összeggel díjaztatik, kerületünk hasson oda az államkormányánál, hogy az, a vallásoktatási órákat is úgy díjazza, mint a többi tantárgyak heti óráit.

Miután a hittani órák méltányosabb díjazása tekintetében, konventünk, az egyetemes ev. ref. tanügyi-bizottság javaslatára, hasonló irányban, a folyó évi gyűlése alkalmával, már állást foglalt s a kezdeményező lépéseket megtette, egyházkerületünk ez idő szerint, határozat-hozatalát nem tartja szükségesnek.

95. Az ungi egyházmegye a folyó év tavaszán Ungváron tartott közgyűléséből jelenti, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az *ásványi leányegyháznak az anyásítás* és a lelkészi jövedelem kiegészítése iránti kérvényét 80,008/1901. számú leiratával elutasította, azért: „mert a tervbe vett anyásítás indoklására sem a püspök úr, sem az egyházi hatóságok részéről semmi különös méltánylást érdemlő körülmény említve nem volt; magában véve azon körülmény pedig, hogy ezen leányegyházban lakó hívek száma 400, nem képezhet elegendő indokot arra, — különösen a jelen esetben, midőn aránylag az anyaegyházban lakó hívek száma sem mondható soknak és a leányegyház az anyaegyházról csak 4 kilométerre fekszik, — hogy a már amúgy is jövedelem-kiegészítésben részesülő anyaegyházról az egyetlen filia is elválasztassék, annak csekély jövedelme kongruával pótolassék, sőt a leányegyház elszakítása folytán az anyaegyház csökkenő jövedelmének kiegészítése céljából a jövedelem-kiegészítés ott is fokozottabb mértékben vétessék igénybe.“ — Kéri az egyházmegye,

hogy a felterjesztésében elsorolt indokai alapján, a melyeket bőven és alaposan kifejt, az ásványi egyház kérvénye újból terjesztessék fel a kerület által a vallás-és közoktatásügyi miniszteriumhoz.

Egyházkerületünk az ásványi egyházat, miként az a felterjesztett kérvény indokai közt elsoroltatik, eddig is anyaegyháznak tekintette, annak anyaegyházi jogát csak szüneteltette s csak ideiglenesen s néhány évre adott engedélyt arra, hogy az ásványi egyház, mint adminisztratura, csekély díj mellett, a csapi lelkész felügyelete alá helyeztessék, azért, hogy a befolyó s így felmaradó lelkészi jövedelem a lelkészlak és egyéb egyházi épületek újból való felépítésére fedezetül szolgáljon, mivel a szükségessé vált építkezést a szegény hivek a magok erejéből másként nem voltak képesek teljesíteni. Ez alapon egyszerűsre pedig a szentesített „Egyházi Törvények“ 11 §-ban biztosított jogánál fogva, egyházkerületi közgyűlés az *ásványi* egyháznak anyaegyházi állapotba való visszahelyezését elhatározza s felkéri Kun Bertalan püspököt, hogy a nevezett egyház lelkészi jövedelmének kiegészítését a szokott úton és módon szorgalmazni méltóztassék.

96. Az ungi egyházmegye jelenti, hogy az ungvári lelkész buzgólkodása következtében a *nagy-bereznai ev. ref. hivek* fiók-egyházzá alakultak, a lelkész díjazására 40 koronát, a közalap részére évi 8 koronát ajánlottak fel; a *perecsényi ev. ref. hivek* pedig 100 koronát ajánlottak fel a lelkész díjazására.

Örvendetes tudomásúl vétetik s a nagy-bereznai egyház a fiók-egyházak sorába beigtattatik s ezentúl az egyházkerület „*Névkönyv*“-ében is mint ilyen említendő.

97. Ugyanazon egyházmegye jelenti, hogy az ungvári egyház, az egyházmegye által Ungváron felállított

ev. ref. leányiskolára 2000 koronás alapítványt tett, oly formán, hogy ezen összeg után 6^o₀-os kamatot fizet mindaddig, míg ezen iskola az ungi ev. ref. egyházmegye tulajdonát fogja képezni.

Kerületünk közgyűlése, az ungvári egyháznak, a leánynevelés előmozdítására tett nemes czélú szép alapítványáért a legszivesebb elismerését és köszönetét nyilvánítja s elrendeli, hogy erről az ungvári egyház jegyzőkönyvileg értesíttessék.

98. Az ungi egyházmegye folyó évi tavaszi közgyűléséből jelenti, hogy a Horváth Simon és Mária-alap az 1901 év végén 193,537 kor. 04 fillérre emelkedett. Tudomásúl vétetik.

99. Az alsó-zempléni egyházmegye tavaszi közgyűlésének pártoló felterjesztése alapján

a cigándi ev. ref. egyház előljárósága által az egyház ingatlanának eladása s az egyház részére ingatlan vétele tárgyában kötött adásvételi szerződések jóváhagyatnak és megerősíttetnek.

100. Az alsó-zempléni ev. ref. egyházmegye pártoló felterjesztése alapján

a leleszi ev. ref. egyház mint vevő, és Szűcs Reskó János, mint eladó között kötött adásvételi szerződés jóváhagyatik és megerősíttetik.

101. Az alsó-zempléni egyházmegye felterjesztése és ajánlata alapján

a lácza ev. ref. egyház előljárósága által még 1885. évi február 3-án kötött adásvételi szerződés jóváhagyatik és megerősíttetik.

102. Az alsó-zempléni egyházmegye őszi közgyűlésének ajánlata és az e tárgyban eljáró egyházmegyei küldöttség által megállapított tényállás alapján

a vámos-újfalusi ev. ref. egyház az üresedésben volt lelkészi állás 1900/1901. évi jövedelméből a szükösi pénztárba leendő befizetés kötelezettsége alól felmentetik. Az egyházmegye utasíttatik, hogy tegyen jelentést arról, miszerint az illető egyháznak elengedett tartozás tényleg az egyház javára fordított-e s mennyi volt ez az összeg?

103. A felső-zempléni egyházmegye tavaszi közgyűlésének pártoló felterjesztése alapján

a kassai ev. ref. egyház előljárósága által az egyház tulajdonát képező belső-ségnek 1020 korona vételárért történt eladására vonatkozólag kötött adásvételi szerződés jóváhagyatik és megerősíttetik.

104. A felső-zempléni egyházmegyei közgyűlés jelentéséből kitűnőleg Dókus Ernő egyházi hivatalkodásának 25-ik éve. folyó évben töltvén be:

Ez alkalomból egyházkerületi közgyűlésünk Dókus Ernő urat, mint egyházkerületünknek kiváló tagját és érdemes munkását, közhasznú tevékenységének s kiváló érdemeinek elismerése mellett, a legszivesebben üdvözli, s az egyházmegye részéről kifejezett elismeréshez és szerencsekívánatokhoz a maga részéről is teljes szívvel csatlakozik.

105. A kassai ev. ref. egyháznak a felső-zempléni egyházmegye 1902. évi 28. számú határozata ellen benyújtott s az egyházmegye által felterjesztett felebbezése folytán

utasíttatik a felső-zempléni egyházmegye, hogy a felebbezést az előző iratokkal felszerelve, az őszi közgyűlés elé újabban terjessze fel.

106. A felső-zempléni egyházmegye 1902. márcz. 26-án S.-a.-Ujhelyben tartott közgyűléséből indítvá-

nyozza, hogy az egyházmegyei papi főjegyzők eddigi 100 korona évi tiszteletdíja, a főjegyzői teendők nagymértékű felszaporodására való tekintetből, 400 koronára emeltessék.

Ez indítvány érdemleges tárgyalását akkorra halasztja egyházkerületünk, a mikor a közigazgatási szükségletekre kért államsegély részünkre a törvényhozás által megadatik.

107. A felső-zempléni egyházmegye a csernahói egyházba segéd-lelkész beállítását kéri.

Minthogy a segéd-lelkész kirendelése és alkalmazása az egyházmegye hatáskörébe tartozik, érdemleges tárgyalás alá vehető nem volt.

108. A gömöri-, alsó- és felső-borsodi- és ungi egyházmegyék betérjesztik a felső-szabolcsi egyházmegyének az országos közalap kezelése és gyümölcsöztetése tárgyában készített javaslatára vonatkozó véleményeiket.

Minthogy a legközelebb ülésezett Konvent e tárgyban már határozott és intézkedett: a betérjesztett vélemények, mint ez idő szerint tárgytalanok, a napirendről levétnek és levéltárba helyeztetnek.

109. Gömörből a *berzétei* és *csizi*; felső-borsodból a *hegymegi*; s abaujból a *pető-szinyei* egyház a részökre már régebben előjegyzésbe vett tőkesegeynek sürgős folyósítását kérelmezik, jóformán romban levő egyházi épületeiknek használható állapotba való hozatala végett.

Miután az egyetemes Konvent folyó évi gyűlésében kimondotta, hogy a tőkesegeyre előlegezett egyházak között új sürgősségi sorrendet fog megállapítani: közgyűlésünk a *berzétei*, *csizi*, *hegymegi* és *pető-szinyei* egyházak kérvényeit az új sorrend megállapításával fogja tárgyalás alá venni.

110. A Bukovinában fekvő *andrásfalvi* ev. ref. egyházközség presbitériuma annak megengedését, illetőleg elrendelését kéri, hogy az egyházkerületünk fenhatósága alá tartozó minden gyülekezetben a lelkészi hivatalok az andrásfalvi ref. egyház templomépítési alapja javára, az egyházkerület által legcélravezetőbbnek talált alakban könyöradományt gyűjtsenek.

Az esperesi hivatalok megbizatnak, hogy a lelkészeket körlevél útján szőlítsák fel a jótékony adományok gyűjtésére, a melyeket az egyházlátogatás szedjen össze és annak idejében a több ilyenmű összegekkel együtt az egyházkerület pénztárához küldjék be.

111. Hevesvármegye alispánja az Egerben felállított siketnéma-intézet részére némi alamizsnát kér.

A benyújtott gyűjtő-iv a pénzügyi választmányhoz ajánlólag tétetik át.

112. Özv. Kovács Jánosné, szül. Heer Erzsébet asszony azon szomorú tapasztalat által indítatva, hogy a miskolci ev. ref. egyház híveinek elszegényedése évről-évre növekedik: egyelőre 2000 (kétezer) korona alapítványt tesz a megnevezett egyház javára, azzal a kikötéssel, hogy úgy e 2000 koronának, mint a később, ez alapítvány növelése céljából általa az egyházkerületnél még elhelyezendő összegeknek kamatai évenként kizárólag a miskolci elszegényedett ev. ref. egyháztagok gyermekeinek felruházására fordíttassanak. Az egyházkerületet pedig arra kéri, hogy ezen alapítványt kezelésre elfogadni s ennek kamatait évenként a miskolci ev. ref. egyház előljáróságának — az alapítólevél értelmében leendő felhasználás végett — kiadatni méltóztassék.

Közgyűlésünk a nemesen gondolkozó s az evangéliom nagy törvényének cselekedeteivel hódoló igaz keresztyén nőnek e szép alapítványáért őszinte köszönetét és elismerését nyilvánítja; annak kezelését készségesen elvállalja s gyümölcsöztetésé-

ról a mindenkori pénzvviszonyoknak megfelelően gondoskodik; miről a kegyes alapítót jegyzőkönyvi kivonaton értesíti; az alapító-levelet pedig az egyházkerület levéltárába helyezi.

113. A Szondy-Kenessey-alapvány ez évi kamatai a felső-borsodi egyházmegyére esvén,

felhivatik nevezett egyházmegye, hogy az esedékes kamatokat valamely szegény sorsú egyháznak ítélje oda s erről folyó évi őszi közgyűlésünkre jelentést tegyen.

114. Mult évi őszi közgyűlésünk 80-dik jegyzőkönyvi pontja felhivta az egyházkerületi pénzügyi választmányt, hogy a *Vágássy Ferencz-alapítvány állásáról* — a *Sebők Dániel* végrendeleti végrehajtó betérjesztett számadására vonatkozólag — adjon kimerítő kimutatást és pedig úgy a befolyt tőkéről, mint az időközben tőkésített kamatokról is. E felhívásnak a nevezett választmány a következőkben felelt meg:

Főtiszteletű Egyházkerületi közgyűlés!

Abaúj-Szántón 1894. évi január hó 5-én elhalt néhai Vágássy Ferencz úr által az abaúj szántói ref. leányiskola javára tett két alapítvány ellátásáról a mult, 1901. évi őszi közgyűlés 80. sz. határozata folytán, következőkben van szerencsénk hivatalos jelentésünket előterjeszteni:

Debreczeni Bertalan főiskolai jogigazgató úr, mint a hagyatéki ügy elővitelével megbízott ügyvéd az abaúj-szántói ref. leányegyház részére tett alapítvány czímén az egyházkerület pénztárába 1896. évi nov. hó 5-én beküldött 4416 frt. 58 krt., vagyis 8833 korona 16 fillért, mely az egyházkerületi közgyűlés határozata értelmében 6% kamat mellett tőkésíteni rendeltetett mindaddig, míg az iskola felállításához szükséges összeg együtt nem lesz.

Az alap 6% kamatai kitesznek 1901. év végeig 2730 kor. 80 fillért, a kamatok kamatai 256 korona 79 fillért, vagyis együtt 2987 kor. 60 fillért, melyhez hozzáadva a tőkét 8833 „ 16 fillért, 1901. év végén kitett az alap 11820 kor. 76 fillért, a mint ez a folyó év tavaszán megvizsgált számadásokból kitűnik.

Hogy Sebők Dániel végrendeleti végrehajtó úr honnan vette az általa említett számadatokat? — nem tudjuk; mert mi az egyházkerületi pénztárnoknak olyan kimutatását, mely a Sebők Dániel úr adatainak megfelelően, nem ismerünk.

Mely jelentésünk után kiváló tisztelettel maradunk
Miskolczon 1902 ápril. 26-án

a Főt. egyházkerületi közgyűlés alázatos szolgálí
a pénzügyi választmány nevében:

Bizony Ákos,
jegyző.

Kun Bertalan,
püspök, elnök,

Egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi választmány jelentését a Sebők Dániel felvilágosítása végett egész terjedelmében jegyzőkönyvébe vévén, azt a maga részéről megnyugvással veszi tudomásúl.

115. Az erdélyi ág. evang. egyházkerület XX. évi jegyzőkönyvének s 1899., 1900. és 1901. évi Évkönyvének 1—1 példányát; az ág. ev. egyház egyetemes főjegyzője az egyetemes gyűlés 1901. évi jegyzőkönyvének tizenegy példányát; a magyarországi unitárius egyház püspöke az 1901. évi főtanácsi ülés jkvének szintén 1 példányát küldvén meg püspöki hivatalunkhoz, ezekre nézve jelenti Kun Bertalan püspök, hogy a 11 példányból az esperesi hivatalokat látta el; az 1—1 példányú küldeményeket pedig levéltárba helyeztette.
Tudomásúl szolgál.

116. A legközelebbi őszi egyházkerületi gyűlés helye felől — a fennálló sorrend szerint — az alsóborsodi egyházmegye tartozván gondoskodni:

Egyházkerületi közgyűlés felkéri nevezett egyházmegye elnökségét a gyűlés helyének a püspöki hivatallal való közlésére; amennyiben pedig a közgyűlés lelkész-avatással lesz egybekötve, felhívja az esperesi hivatalokat általában a felavatandók neveinek és okmányainak kellő időben leendő felterjesztésére.

117. A tárgysorozat letárgyaltván, elnöklő püspök az Isten megsegítő kegyelmének hálás felemlítésével s a gyűlési tagok buzgóságának megköszönésével a gyűlést bezárja s közgyűlés a még nem hitelesített határozatok hitelesítésének eszközlésével Kun Bertalan püspököt bizza meg.

II.

Bírósági ügyek.

I.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület fegyelmi bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Miskolczon 1902. május 27-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyv.

Tárgy: Földi Tamás martonfalvi tanító fegyelmi ügye.

Jelenvannak: Kun Bertalan püspök és Bernáth Elemér egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: Szabó Endre, Tóth Dániel, Vadászy Pál, Révész Kálmán, Keresztúry József, Ragályi Géza, Hutka József esperesek, Ragályi Béla, Meczner József, br. Vay Elemér, Komjáthy Béla egyházmegyei gondnokok; Radácsi György, Nagy Ignác, Lévy József, Zombory Gedő, Idrányi Ferencz, Dókus Gyula, Szentimrey Gyula, Debreczeni Bertalan egyházkerületi tanácsbírák. Dr. Finkey Ferencz, egyházkerületi aljegyző, mint jegyző.

Előadó: Nagy Ignác tanácsbíró.

Egyházi elnök az ülést az ügy megnevezésével megnyitván, felhívja előadót az ügy ismertetésére. Az ügy szóbeli előadása a vonatkozó iratok s a gömöri egyházmegye bíróságának, mint fegyelmi bíróságnak 1902. ápril. 10-én Rimaszombatban kelt ítélete — melyben Földi Tamás martonfalvi tanító — az iszákos korhely élete, egyházi előljárósága iránti tiszteletlen magaviselete, tanítványai előtt használt ostoba beszéde és a jelen ügy tárgyalásánál tanusított beszámíthatlan viselkedése miatt — tanítói hivatalának tovább viselésére képtelennek ítéltetett s ez okból az egyházi törvények 398. §-a b. pontja alapján, állásától való felfüggesztése mellett, hivatalból való nyugdíjazása elrendeltetett, valamint az ezen ítélet ellen Földi Tamás, úgyszintén a martonfalvi egyház gondnoka és számos egyháztag által beadott felebbezések felolvasása után, a tiszáninneni ev. ref. egyházke-

rület fegyelmi bírósága, mint felebbviteli bíróság zárt ülésben a következő

í t é l e t e t

hozta :

A gömöri egyházmegye fegyelmi bíróságának ítélete megsemmisítettik s utasítatik a gömörj egyházmegye bírósága, hogy ez ügyben újabb szabályszerű s az egyházi törvényeknek megfelelő ítéletet hozzon.

Indokok :

Anélkül, hogy az ügy érdemének elbírásába bocsátkozott volna, az egyházkerületi bíróság megsemmisítendőnek találta a gömöri egyházmegye fegyelmi bíróságának ítéletét azért, mert a gömöri egyházmegye bírósága a szabályszerűen lefolytatott vizsgálat és megtartott tárgyalás után oly ítéletet hozott, mely az egyházi törvényeknek meg nem felel; oly büntetési nemet alkalmazott, minőt az egyházi törvény nem ismer s mert önmagával jó ellenmondásba, midőn a vádlott tanitót állásától felfüggeszti s mégis hivatalból nyugdíjazását rendeli el.

A gömöri egyházmegye bírósága ugyanis a tárgyalás során felhozott bizonyítékokból teljesen bebizonyítottanak veszi, hogy Földi Tamás martonfalvi tanító régebb idő óta iszákos, korhely életet él, egyházi előjárósága iránt tiszteletlenséget tanúsít, sőt azt sértegeti, udvarán lövöldözgetett s ezáltal kihágást, sőt hivatalból üldözendő vétséget követett el; szóval hogy az Egyházi Törvények 301. §-ának 3. és 10 pontjaiba ütköző fegyelmi vétséget követte el; azonban sem a fegyelmi vétséget meg nem állapítja, sem az Egyházi Törvények 303. §-ában előírt büntetések egyikét sem alkalmazza ellene, hanem tanítói hivatalának továbbviselésére képtelennek itéli. Ily büntetési nemet az Egyházi Törvények nem ismernek.

Az egyházmegyei bíróság egyedül az Egyházi Törvények 398. §-a b) pontjára hivatkozik, mely a bíróságnak jogot ad az egyházi hivatalnok felfüggesztésére, ha az a feljelentett fegyelmi vétség súlyos volta, vagy természeténél fogva szükségesnek mutatkozik. E törvényhely azonban világosan az eljárás megindításakor vagy folyamatban léte alatti felfüggesztésre vonatkozik s így jelen esetben az eljárást befejező ítéletben helytelenül lett felhozva.

Végül szabálytalanságot követett el az egyházmegyei bíróság, midőn a vádlottat elitéli s mégis hivatalból való nyugdíja-

zása iránt a szükséges intézkedések megtételét rendeli el. Valamint önmagának ellentmondó az ítélet, mert a fegyelmileg felfüggesztett hivatalnok hivatalból nem nyugdíjazható.

Mindezek alapján az egyházkerületi bíróság a gömöri egyházmegye ítéletét, mely nem alapszik egyházi törvényeinken, megsemmisítendőnek találta s az egyházmegyei bíróság utasítandó volt újabb szabályszerű s az egyházi törvényeknek megfelelő ítélet hozatalára.

Kelt Miskolcon 1902. május hó 27-én.

Bernáth Elemér,
egyházmegyei gondnok,
a bíróság világi elnöke.

Kun Bertalan
ev. ref. püspök,
a bíróság egyházi elnöke.

Dr. Finkey Ferencz,
a bíróság jegyzője.

II.

Csatáry János m.-keresztési volt tanító fegyelmi ügyében a konventi bíróság ítéletének bejelentése.

Egyházi elnök jelenti, hogy Csatáry János volt m.-keresztési tanító, ki az egyházkerületi fegyelmi felebbviteli bíróság időszaki tanácsa által 1902. január 30 án kelt ítélettel hivatalától való végleges megfosztásra ítéltetett, ezen ítélet ellen a törvényes időben felebbezést nyújtott be a konventi bírósághoz. A konventi bíróság f. évi ápril. 30. kelt ítéletével a felebbezést elutasította s az egyházkerületi bíróság ítéletét helyben hagyta. A konventi ítélet a felebbezővel kézbesítés útján közöltetett.

Tudomásúl vétetik.

III.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Miskolczon 1902. május 27-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyv.

Jelenvoltak: Kun Bertalan püspök, Bernáth Elemér egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: Szabó Endre, Tóth Dániel, Vadász Pál, Keresztúry József, Ragályi Géza, Hutka József esperesek, Ragályi Béla, Meczner József, Komjáthy Béla egyházmegyei gondnokok, Radácsi György, Nagy Ignác, Zombory Gedő, Idrányi Ferencz, Léway József, Dókus Gyula, Debreczeni

Bertalan, Szentimrey Gyula egyházkerületi tanácsbírák, Dr. Finkey Ferencz egyházkerületi aljegyző, mint jegyző. Előadó: Debreczeni Bertalan.

Tárgy: Bodzási Mátyás volt szűtori ideiglenes tanító fizetési ügye.

Egyházi elnök az ülést a tárgy megnevezésével megnyitván, felhívja előadót az ügy ismertetésére. Az ügy szóbeli előadása, a csatolt iratok s a gömöri egyházmegye közigazgatási bíróságának Rimaszombatban 1902. ápril 10-én kelt ítélete — mely szerint a szűtor-bellényi egyház az általa Bodzási Mátyás tanítónak személyi pótlék czímén megígért évi 200 koronát, mely összeget az egyház az 1899—1900. tanévre ki is adott, de az 1900—1901. évre elfogadható ok nélkül visszatartott, az 1900—1901-ik tanévre is megfizetni köteleztetett — mely ítélet ellen a szűtor-bellényi egyház lelkésze élőszóval felebbezést jelentett be — felolvasása után tartott zárt ülésben, a tisztáninni ev. ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság, a következő

í t é l e t e t

hozta:

A gömöri egyházmegye közigazgatási bíróságának hivatkozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.

Kelt mint fent.

Bernáth Elemér,
egyházmegyei gondnok,
a bíróság világi elnöke.

Kun Bertalan,
ev. ref. püspök,
a bíróság egyházi elnöke.

Dr. Finkey Ferencz,
a bíróság jegyzője.

IV.

Elek Sándor tussai nyugalmazott lelkész felebbezése a tőle behajtott ártéri tartozások ügyében.

Végzés.

Miután a felebbezés nem a rendes uton, t. i. az illető elsőfokú bíróság útján, hanem közvetlenül a főtiszt. püspöki hiva-

talhoz adatott be s miután az ügy iratai nem csatoltattak a felebbezéshez, a felebbezés a folyamodónak visszaadatik.

Kelt Miskolczon 1902. évi május 27-én.

Bernáth Elemér,
egyházmegyei gondnok,
a bíróság világi elnöke.

Kun Bertalan,
ev. ref. püspök,
a bíróság egyházi elnöke.

Dr. Finkey Ferencz,
a bíróság jegyzője.

V.

Olvastatott a felső-borsodi egyházmegye közigazgatási bíróságának 1902. április hó 22-én kelt végzése, melyben jelenti, hogy az özv. Szakal Józsefné bódvai lelkész-özvegy és Kurdy István bódvai tanító közt a tanító által végzett lelkészi teendők díjazása ügyében felmerült vitás ügy, a felek között, az egyházmegyei bírósághoz beküldött írásbeli nyilatkozat szerint, békés úton kiegyenlítettett, mire a további birói eljárás beszünttetett. Tudomásul vétetik.

VI.

A gesztelyi presbyter-választás.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Miskolczon 1902. május 27-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyv.

Jelenvoltak: Kun Bertalan püspök és Bernáth Elemér egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: Nagy Pál, Tóth Dániel, Vadászy Pál esperesek, Ragályi Béla, Meczner József egyházmegyei gondnokok, Radácsi György, Nagy Ignác, Idrányi Ferencz, Léway József egyházkerületi tanácsbírák. Előadó és jegyző: Radácsi György.

Egyházi elnök az ülést az ügy megnevezésével megnyitván, felhívja előadót az ügy ismertetésére. Az ügy szóbeli előadása, a csatolt iratok s az alsó-zempléni egyházmegye közigazgatási bíróságának Sárospatakon 1902. április 15-én kelt ítélete — mely Batta István gesztelyi egyháztagot a Gesztelyben 1901. szept. 29-én tartott presbyter-választás ellen beadott felebbezésével elutasította s a presbyter-választást megerősítette — vala-

mint Batta Istvánnak ez ítélet ellen beadott felebbezése felolvasása után, zárt ülésben, a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság következően

ítélt:

Az alsó-zempléni egyházmegye közigazgatási bíróságának hivatkozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.

Kelt mint fent.

Bernáth Elemér,
egyházmegyei gondnok,
a bíróság világi elnöke.

Kun Bertalan,
ev. ref. püspök,
a bíróság egyházi elnöke.

Radácsi György,
a bíróság jegyzője.

Jegyzették: *Radácsi György* papi főjegyző az 1—15, 60, 61, 114—117 és VI. bírósági pontokat.
Szalay László világi főjegyző a 74, 78, 81—84, 92, 93, 99—105 pontokat.
Czinke István papi aljegyző a 20, 58, 59, 66, 68, 73, 75, 76, 80, 85, 91, 106—112 pontokat.
Vattay László papi aljegyző a 16, 17, 22, 24, 25, 47, 48, 62—65, 67, 77, 86—90, 94—97 pontokat.
Dr. Finkey Ferencz világi aljegyző a 18, 19, 21, 23, 26—46, 49—57, 79, 98, 113 és I—V. bírósági pontokat.

Tárgymutató.

A gyűlésen megjelent tagok száma.

I. Közgyűlési ügyek.

1. Elnöklő püspök a gyűlést imádsággal s üdvözlettel megnyitja.
2. Főgondnok betegsége sajnálattal vétetvén tudomásul, helyét *Bernáth Elemér* legidősebb egyházmegyei gondnok foglalja el.
3. Helyettes világi elnök üdvözi Kun Bertalan püspököt, mint 60 éves lelkipásztort.
4. *Kun Bertalan* válasza az üdvözletre.
5. A megjelent és elmaradásukat bejelentett képviselők igazolása.
6. Püspöki jelentés s elismerés a jelentésért.
7. *Andrássy Dénes* grófnak és hitves társának köszönet újabb nagy adományaikért.
8. *Tisza Kálmán* érdemeinek méltatása s részvét a Tisza család gyászában.
9. *Id. Dr. Lengyel Endre* elhunytá feletti részvét.
10. *Dr. Darányi Ignác* dunamelléki főgondnok üdvözlése.
11. Az egyetemi prot. theol. fakultás elvi eltagadása az egyházmegyéek véleménye alapján s a kérdés zsinati megoldás elé vitele.
12. *Warga Lajos* »Ker. Egyház Történelem« című művének kipótlása, erre nézve a szerzői jog kérdése s a kinyomtatás akadályainak leendő elhárítása a sárospataki theol. tanári kar által.
13. A »Spataki Irodalmi kör« nek a népiskolai vallástani kézi könyvekről elmaradt jelentését az őszi gyűlés elvárja.
14. A lelkészi könyvtárak ügyében a kerületi bizottság az őszi gyűlésre kimerítő jelentés-tételre utasittatik.
15. A lelkészi könyvtárakhoz tervezett törzskönyvi minta-ívről a kerületi bizottság adjon véleményt.

16. Az Egyházközségi fegyelmi szabály-javaslat az egyházmegyék beterjesztett véleményével együtt a zsinat-előkészítő bizottsághoz tétetik.
17. A *Vagyonkezelési szabály-javaslat* jegyzőkönyvbe vétetvén, az egyházmegyékhez utasítatik — véleményezés végett.
18. A főiskolai Igazgató Tanács jelentése az *Új Vay-Mocsány* alapítvány ügyében.
19. Az egyházkerületi felsőbb leányiskola felügyelő bizottságának felterjesztése az intézet tovább fejlesztéséről s a bizottság újabb megbízatása e tárgyban.
20. A rimaszombati főgimnázium igazgatóságának jelentése a görög-latin tanszék betöltéséről.
21. A tussai ártéri járulékokról szóló f.-zempléni egyházmegyei jelentés.
22. Egyházkerületi pénzügyi választmány jelentése a tőkesegek finanszírozása ügyében.
23. A zsinat-előkészítő egyházkerületi bizottság javaslatai.
24. Az *Egyházlátogatási kérdő pontok* a zsinat-előkészítő konventi bizottsághoz tétetnek.
25. Az ungi egyházmegye jelentése az *iskei* lelkészi lél-jövedelem állásáról.
26. Az alsó-zempléni egyházmegye a *tállyai* egyház elköltött tőkéinek hová fordításáról.
27. A *miglészi* egyház adás-vételi ügye a f. zempléni egyházmegye véleménye alapján jóváhagyatik.
28. Miniszteri leirat Szinyei Gerzson és Maklár Pap Miklós sárospataki tanárok nyugdíjazása felől.
29. Ugyanaz az államegélyről szóló számadás elfogadásáról.
30. Ugyanaz a Kovács Károly egri lelkész által feljelentett vallássérelem tárgyában.
31. A sárospataki főiskola Igazgató-Tanácsa az 1901. évi számadások felülvizsgálásáról és az 1902. évi előirányzatról; Soltész Ferencz pénztárnok felmentése s érdemeinek méltánylása.
32. Ugyanaz a tanács a képezdei alapítványok befizetését javasolván, egyházkerületi közgyűlés az érdekelt egyházközségeket erre felhívja.
33. *Kiss Elek* spataki tornatanár személyi pótlék czimén 200 korona fizetés emelésben részesül 1902. január 1. től.
34. *Pásztor Sámuel* spataki ének és zenetanár törzsfizetése 400 koronával emeltetik 1902. jan. 1-től.
35. *Balkányi Gyula* balkányi földbirtokossal az Igazgató-Tanács

által jóváhagyásra felterjesztett csereszerződés megerősítettetik.

36. A mértani és szabadkézi rajzi sárospataki tanszékre az Igazgató-tanács ajánlására *Deák Géza* pápai tanár megválasztatik s fizetése szept. 1-től folyóvá tétetik.
37. A Maklár Pap Miklós nyugdíjba vonulásával megüresedett gimn. tanszékre — pályázat útján — Zelles Lajos s.-szentgyörgyi tanár választatik, fizetése szept. 1-től tétetvén folyóvá.
38. Indítvány a tanároknak egy próba-évre leendő választatására nézve.
39. Az 1898. őszén megszavazott 3070 korona évi segélyt 1900-ra és 1902-re nem utalványozza a kerület a spataki főiskolának, 1902-től azonban mindaddig, míg a Mudrány-féle szülő tiszta haszonnal nem jár.
40. Szinyei Gerzson spataki ak. tanár és főkönyvtárnok nyugdíjba menvén, tanszékére az Igazgató tanács pályázatot hirdet szept. 1-diki lejárattal.
41. Dr. Ballagi Géza jogtanár nyugdíjaztatása esetén az ő tanszékére a főiskolai Igazgató-Tanács szintén pályázatot hirdethet.
42. Az Istvánházi birtok újabb bérbeadása.
43. A »Sárospataki Takarékpénztár« 1000 koronás alapítványának elfogadása.
44. A sárospataki főgimnázium tanári karának a konventi tantervre tett szaz igazgató-tanács által felterjesztett megjegyzései jóváhagyatnak.
45. A főiskolai lelkész munka- és hatáskörének szabályozására küldöttség választása.
46. A főiskola györgyartlói birtokán népiskola építésére engedély adatik.
47. *Kovácsy Sándor* spataki főgimn. tanárt, mint 25 éves hivatalnokot, az egyházkerület is jókívánatokkal köszönti.
48. *Zombory Andor* helyettes tanár lemondásának elfogadása.
49. A sárospataki főiskolai igazgató-tanács jegyzőkönyvei jövőendőben minden egyházközségnek megküldetnek.
50. A főiskolai közigazgató jelentése az évről vizsgálatokról.
51. A mármarosai egyház 100 írtos képezdei tartozása — az egyház község kérésére — töröltetik.
52. Ormós József és Bernáth Albert alapítványi tartozásai behajthatatlannak lévén, törlésük megengedtetik.

53. A miskolci főgimnázium igazgatójának jelentése.
54. A rimaszombati főgimn. igazgatójának jelentése.
55. Királyi adomány az abauj-vajkóczi egyháznak.
56. Hivatalos jelentés a vallástanítás eredményéről a rimaszombati főgimnáziumban.
57. Igazgatói jelentés az egyházkerületi felső leányiskola köréből.
58. Egyházkerületi számvevőszék jelentése a múlt évi számadások felülvizsgálásáról; különböző indítványai, pénztárnoknak elismerés mellett való felmentése stb.
59. A Baldácsy alapról szóló jelentés tudomásul vétele.
60. A folyó évi konventi jkvnek az egyházkerületünket különösebben érdeklő pontjaira hozott határozatok.
61. Az erdélyi egyházkerület átirata a közérdekű határozatoknak egymással való közlése végett — helyeseltetik s bizonyos módosítással szükség pótlónak tekintetik.
62. Lelkészi és tanítói változások.
63. Egyházmegyék jelentései hivatalnokok választásáról.
64. Lelkészi és tanítói díjlevelek megerősítése.
65. A közhirdetésre felveendő egyházakat az alsó és felső-zemp-léni egyházmegyék nem jelentvén, e tárgyban az őszi gyűlés határoz.
66. A segélykérvényekre az egyházkerületi pénzügyi választmány adjon véleményt.
67. Az abauji egyházmegye javaslata az egyházlátogatás idejének megváltoztatásáról és az egyház látogatásnak a pénz-szedés alól való felmentéséről — az egyházmegyékhez tétetik.
68. Ugyanaz az egyházmegye Pajkos Endre beszteri és Simon Andor bozsvai lelkészek részére a kongrua miatt elmaradt egyházkerületi segélynek (100—100 korona) utólagos kiutalását sürgeti.
69. Ugyanaz az egyházmegye az eperjes-sárosi missio-kör évi segélyét nyilvántartatni kérvén, erre a kerületi pénzügyi választmány utasittatik.
70. Ugyanaz az egyházmegye az eperjes-sárosi missiói kör család-fentartó tagjainak a közalap javára való megadóztatásáról.
71. Ugyanazon egyházmegye ajánlására a kassai egyház felajánlott s öt évre szóló közalapi átalánya évi 200 koronában állapittatik meg.
72. Ugyanazon egyházmegye ajánlatára id. Lengyel Pálné,

- néhai Bernáth József volt bárczai lelkész nővére a kegyeleti év jótéteményét kapja.
73. Ugyanazon egyházmegye Ujj József kásmárki lelkész ket-tős kérelmét ajánlólag terjeszti fel kongrua és gyáminté-zeti ügyben.
  74. Ugyanazon egyházmegye ajánlatára a *vilyi* egyház adás-vételi szerződése jóváhagyatik.
  75. Az eperjes-sárosi missiói kör főgondnoka a *Névkönyvbe* mint olyan, beigtattatik.
  76. Révész Kálmán abauji esperes indítványára Sáros és Szepes megyék ref. hivei az abauji esperesség alá tartozóknak tekintetnek s ide tartozásuk hivatalos kifejezése végett az illetékes miniszterium megkerestetik.
  77. Révész Kálmán abauji esperes indítványa a nem feleke-zetünkbeli középfokú tanintézetekben teljesítendő hitoktatás ügyében elfogadtatván, indítványozó az előadói tiszttel megbizatik.
  78. Alsó-Borsod ajánlására az emődi egyház előleges engedélyt kap birtok-eladásra, a szerződés bemutatása kikötötven.
  79. Az alsó-borsodi egyházmegye ítélete a heőpapii székper tárgyában jóváhagyatik.
  80. A f.-borsodi egyházmegye az ózdi missiói egyháznak az egyházlátogatás alkalmával felvett jkvét beterjeszti.
  81. Ugyanazon egyházmegye javallatára az *abodi* leányegyház eladási ügylete megerősittetik.
  82. Ugyanazon egyházmegye a Sáfrány Dezső egyházmegyei ügyész javaslatát az egyházi bíróság stb. ügyében pártolólag terjeszti fel a kerületre s ez a konventre.
  83. Ugyanazon egyházmegye indítványa az olyan férjes nők szavazatára, a kiknek férjök Amerikában van, zsinati tárgy gyanánt a konventre terjesztetik.
  84. Ugyanazon egyházmegye a sajó-szentpéteri egyház »Kasza Ferenc«-féle alapítványának kezelési szabályzatát az őszi gyűlésre adja be.
  85. Ugyanazon egyházmegye panaszolja Orosz Lajos nekézseni tanító szabály ellenes eltávozását s az efféle visszaélések megakadályozása végett egyet. konvent megkerestetik.
  86. A gömöri egyházmegye Nagy Pál tornallyai, Kálniczky Endre putnoki s Batta György simonii lelkészeket káplán-tartatási segélyre ajánlja; egyházkerület szintén.
  87. Ugyanaz az egyházmegye a nem kongruás lelkészek káplán-tartási segélye tárgyában.

88. A tornallyai, királyii, vályi egyházak és a gömöri egyházmegyei könyvtár tőkési egyházkerületi kezelés alá elfogadtatnak.
89. Dusza Lajos zádorfalvi és Kolozs István berzétei lelkészeknek a jótállói kötelezettség alól való felmentésére nézve a pénzügyi választmány véleménye szükséges.
90. A *tornai* egyházmegye kérelme az esperes mellé adandó és segélylyel ellátandó s.-lelkészre nézve jóváhagyatik.
91. Az *ungi* egyházmegye által felterjesztett vallásszérelmi ügy az egyházmegye orvoslata alá tartozik.
92. Ugyanazon egyházmegye ajánlatára a *salamoni* egyház csere-szerződése jóváhagyatik.
93. Ugyanazon egyházmegye pártolása mellett a *nagy-dobronyi* egyház adásvételi ügye megerősítettik.
94. Ugyanazon egyházmegye indítványa a — hittani órák méltányosabb díjazására nézve — ezuttal mellőztetik.
95. Ugyanazon egyházmegye felterjesztésére az *ásványi* egyház anyásítása végett a törvényes lépések megtételnek.
96. A *nagy-bereznai* (ung-megyei) hívek síók egyházzá alakulása s a *perecsenyi* hívek 100 koronás ajánlata a lelkész díjazására — jóváhagyatik.
97. Az *ungi* egyházmegye 2000 koronás alapítványa az Ungváron felállított ev. ref. felsőbb leányiskolára — a kikötött feltétellel együtt — örvendetes tudomásul szolgál.
98. Ugyanaz az egyházmegye jelentést tesz a Horváth Simon és Mária-alap állásáról.
99. Az alsó-zempléni egyházmegye ajánlására a *czigándi* egyház adásvételi ügye jóváhagyatik.
100. A *leleszi* egyház adásvételi ügye szintén.
101. A *lácza* „ „ „ „
102. Ugyanazon egyházmegye ajánlatára a *vámos-ujfalusi* egyház a szükösi pénztárt illető járulék befizetése alól felmentetik. Az egyházmegye — e tárgyban — jelentés tételre utasítatik.
103. A *felső-zempléni* egyházmegye pártolása mellett a *kassai* egyház adás-vételi ügye megerősítettik.
104. Ugyanazon egyházmegye felterjesztése alapján a kerület elismeréssel üdvözli Dókus Ernő tanácsbíró, mint 25 éves egyházmegyei hivatalnokot.
105. Ugyanaz az egyházmegye a *kassai* felebbezéshez az előző iratok felterjesztésére utasítatik.

106. Ugyanazon egyházmegye a papi főjegyzők tiszteletdíjának emeléséről szóló indítványával várakozásra kétértik.
107. Egyes egyházmegyék javaslata a felső szabolcsi egyházmegyének az országos közalap kezelése és gyümölcsötvetése tárgyában készített munkálatára — tárgytalan.
108. A tőkesegélyért folyamodó egyházak kérvényei az új sorrend megállapításakor vétetnek figyelembe.
109. Az *andrásfalvai* ev. ref. egyházközség segélyezése az esperesi hivatalok buzgóságába ajánltatik.
110. Az *egri* siket-néma intézet segélyezése a pénzügyi választmány feladata.
111. Özv. Kovács Jánosné, Heer Erzsébet 2000 korona alapítványa — a miskolci elszegényedett ref. egyháztalagok gyermekeinek felruházására — kerületi kezelés alá fogadtatik.
112. Szombathy László dobsinai polgáriskolai tanár és ev. ref. hitoktató kérvénye a gömöri egyházmegyéhez tétérik.
113. A Szondy-Kenessey alapítvány kamatának hová fordításáról a felső-borsodi egyházmegye jelentés tételre hivatik fel.
114. A Vágásy-Ferenc alapítvány állásának hivatalos kimutatása.
115. A testvér egyházkerületek megküldött nyomtatványainak bejelentése.
116. Az őszi közgyűlés helyének bejelentésére a sorrend szerint következő a.-borsodi egyházmegye felhivatik.
117. A közgyűlés bezárása s a jegyzőkönyv hitelesítése.

II.

Birósági ügyek.

- I. *Földi Tamás* martonfalvi tanító fegyelmi ügye.
- II. *Csatári János* m.-keresztesi tanító fegyelmi ügyében a konventi bíróság ítéletének bejelentése.
- III. *Bodzásai Mátyás* volt szutori ideiglenes tanító fizetési ügye.
- IV. *Elek Sándor* nyug. tussai lelkész felebbezése ártéri behajtott tartozások ügyében.
- V. Szakal Józsefné bódvai lelkész-özvegy és Kurdy István bódvai tanító ügye.
- VI. A gesztelyi presbiter-választás felebbezett ügye.

Betűrendes mutató.

- A**bauji egyházmegye 66, 67, 68, 70, 72, 76.
Abodi egyház 31.
Alsó-borsodi egyházmegye 79, 116.
Alsó-zempléni egyházmegye 14, 26, 65, 98—102.
Andrásfalvi egyház 109.
Andrássy Dénes gróf 7.
Ballagi Géza dr. 41.
Batta György 86.
Bernáth Elemér 2, 3.
Bizony Ákos 45.
Bodzási Mátyás Bir. III.
Boncsér Károly 58.
Csabay Pál 45.
Csatáry János Bir. II.
Czigándi egyház 99.
Darányi Ignác főgondnok 10.
Deák Géza 36.
Dókus Ernő 104.
Dunamelléki egyházkerület 10.
Dusza Lajos 89.
Egri egyház 30.
Egyetemes konvent 82, 85.
Egyházak általában 6, 32, 60 (1), 60 (9).
Egyházkerületi felsőbb leánynevelő-intézet felügyelősége 19, 57.
" " pénzügyi választmány 22, 58, 66, 69, 88, 89, 110, 111.
Egyházmegyék általában 11, 14, 16, 17, 24, 60 (9), 62, 63, 64, 67, 107, 108.
Elek Sándor Bir. IV.
Emődí egyház 78.
Eperjes-sárosi missiói kör 69.
Erdélyi egyházkerület 61.
Esperesek általában 60 (1), 60 (3), 60 (5), 60 (7), 60 (8), 60 (9), 67, 108, 109.
Felső-borsodi egyházmegye 82, 83, 84, 113.
Felső-zempléni egyházmegye 21, 27, 64, 65, 105, 106.

- Földi Tamás Bir. I.
 Gesztelyi egyház Bir. VI.
 Gömöri egyházmegye 87, 88, 112.
 Haraszi Tivadar 42.
 Heő-papi egyház 79.
 Kálniczky Endre 86.
 Kassai egyház 71.
 Kazsui egyház 103.
 Királyhelmecezi egyház 60 (4).
 Királyii egyház 88.
 Kiss Elek 33.
 Kolos István 89.
 Komjáthy Béla 45.
 Komjátly Gábor 45.
 Özv. Kovács Jánosné, szül. Heer Erzsébet 111.
 Kovács Károly 30.
 Kovácsi Sándor 47.
 Kun Bertalan püspök 3, 4, 6, 14, 15, 45, 53, 60 (2), 60 (4), 68, 73, 76, 86.
 Kurdy István Bir. V.
 Láczaei egyház 101.
 Lelkészek általában 60 (1), 60 (5), 60 (8).
 Lelkeszi könyvtár bizottság 14.
 Leleszi egyház 100.
 Dr. Lengyel Endre családja 9.
 Lengyel Pálné, szül. Bernáth Borbála 72,
 Lőrincfalvi egyház 66.
 Makláry Pap Miklós 28.
 Mecner Béla 45.
 Miglészi egyház 27.
 Miskolczi ev. ref. főgimn. igazgatósága 53.
 Miskolczi József 66.
 Missiói bizottság 80.
 Nagy Pál 86.
 Novák Lajos 45.
 Ózdi egyház 66.
 Pásztor Sámuel 34.
 Pajkos Endre 68.
 Pataky Sándor 58, 69.
 Radácsi György 75.
 Ragályi Béla 45.
 Révész Kálmán 45, 76, 77.
 Rimaszombati főgimnázium igazgató választmánya 20, 54, 56.

Ruszkay Gyula 56.

Sárospataki egyházközség presbyteriuma 45.

Sárospataki főiskola gazdasági választmánya 32, 35, 36, 37, 50, 51, 52.

„ „ igazgató-tanácsa 12, 18, 31, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41,
42, 44, 46, 48, 49, 51, 52.

Sárospataki főiskola tanári kara 18, 36, 37, 40, 50.

„ „ theol. tanári kara 12.

„ irodalmi kör 13, 60 (6).

„ Takarékpénztár 43.

Sebők Dániel 114.

Simon Andor 68.

Soltész Ferencz 31.

Szabó Endre 45.

Szakai Józsefné Bir. V.

Szinyei Gerzson 28.

Szombathy László 112.

Szomotori egyház 58.

Tályai egyház 26.

Tisza Kálmán családja 8.

Tornai egyházmegye 90.

Tornallyai egyház 88.

Dr. Tüdős István 75, 96.

Ungi egyházmegye 25, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98.

Ujj József 73.

Zcher János és neje 74.

Zelles Lajos 37.

Zombory Andor 48.

Zoványi Jenő 12.

Zsinati előkészítő bizottság 11, 16, 23, 24, 82, 83.

Vámos-újfalusi egyház 102.

Vályi egyház 88.

Vay Béla br. 2.

Vilyi egyház 74.

Visolyi János 79.

Özv. Warga Lajosné 12.

